

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

Ἐκδιδόμενον ἅπαξ τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ 25 Ὀκτωβρίου 1869. | ΕΤΟΣ Β΄. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 5΄.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΦΕΙΔΙΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε φυλ. δ΄. σελ. 137.)

ΣΚΗΝΗ Θ΄.

Ἐν τῇ φυλακῇ.

ΦΕΙΔΙΑΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

ΦΕΙΔ. (Κατακεκλιμένος). Ὦς εἶ παρέστης, Σώκρατες!

ΣΩΚΡ. Ὅποια μὲν θλίψις διὰ τοὺς φίλους σου, ὦ Φειδία, ὅποιον δ' αἴσχος διὰ τὴν πόλιν ἡμῶν.

ΦΕΙΔ. Ἐρχεσαι βεβαίως σὺ, ὅστις τὰ πάντα ἐπιθυμεῖς ἵνα γινώσκῃς, διὰ νὰ μάθῃς καὶ πῶς ἀποθνήσκει τις ἐν ταῖς φυλακαῖς.

ΣΩΚΡ. Τῶνόντι ζῶμεν εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἀνάγκη πᾶσα ἡ ψυχὴ νὰ ἐνισχύηται διὰ

γενναίων παραδειγμάτων· δὲν εἶδον δὲ ἀκόμη ἀγαθὸν ἄνδρα, τελευτῶντα ὑπὲρ εὐγενοῦς σκοποῦ.

ΦΕΙΔ. Περὶ τίνος σκοποῦ ὁμιλεῖς; Ἡ ἡλικία καὶ ἡ ἀσθένεια, ἰδοὺ οἱ μόνοι μου φονεῖς.

ΣΩΚΡ. Νὴ τὸν Ἡρακλῆα, δι' οὐδὲν λογίζεσαι τὴν ἀδικίαν;

ΦΕΙΔ. Δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ αἰτιαθῶ τοὺς συμπολίτας μου, καθόσον οὗτοι μὲ ἠθώωσαν. Ἐνοχοποιηθεὶς δ' ἐκ νέου, ἐκ νέου περιμένω τὴν κρίσιν αὐτῶν, ἀλλ' ὁ θάνατος προλαμβάνει πάντας.

ΣΩΚΡ. Καλῶς ἐννοῶ ὅποιον αἴσθημα ὑπαγορεύει σοι τοιοῦτους λόγους· χαίρεις θνήσκων, πρὶν ἢ ἐνοχοποιηθῶσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῷ θανάτῳ σου.

ΦΕΙΔ. Ὁ νόμος θὰ μὲ καταδικάσῃ εἰς θάνατον καὶ ὄχι εἰ Ἀθηναῖοι· τὸ ψήφισμα τοῦ Διοπέθους ἀπειλεῖ πάντα θιασῶν τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ἐλευθερίας. Πᾶς

ὁ τολμῶν νὰ καταστήσῃ τὸν λαὸν μᾶλλον ἐνάρετον, ἐμπνέων αὐτῷ ἰδέαν ὑψηλοτέραν τῆς θεότητος, θέλει καταδικασθῆ ὡς ἀσεβής. Καὶ σὺ αὐτὸς, Σώκρατες, θέλων νὰ διδάξῃς εἰς τοὺς νέους τὴν λεπτήν ἐκείνην ἠθικὴν, εἰς ἣν ἀμβλυωποῦν οἱ νομῶνται, καὶ ἧτις εἰς τὰς ψυχὰς μόνον ἐστὶν ἐγκεχαραγμένη, καὶ σὺ θέλεις καταγγελλῆ ποτέ.

ΣΩΚΡ. Ἄφ' οὗτου σὲ ἀτενίζω, ὦ Φειδία, τὸ οἰκεῖόν μοι δαιμόνιον, τὸ ἐνοκοῦν ἐν ἐμοί, μὲ εἰδοποιεῖ ὅτι δὲν εἰσέρχομαι δι' ὑστάτην φοράν εἰς τὴν φυλακὴν ταύτην, καὶ ὅτι δυνατὸν ἴσως ἡμέραν τινὰ νὰ δεσμεύσωσιν ἐμὲ ἐπίσης τὰ δεσμὰ τὰ βαρύνοντά σε νῦν.

ΦΕΙΔ. Σωτήριος ὁ φύβος, ἂν σὲ ἀναχαίτισθ.

ΣΩΚΡ. Μᾶλλον σωτήριος, ἂν μὲ παροτρύνῃ πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ χρέους μου.

ΦΕΙΔ. Διατί περιφρονεῖς βέβαιον κίνδυνον;

ΣΩΚΡ. Ὁ στρατιώτης ἐγκαταλείπη μήπως τὴν θέσιν του, ἂν αὕτη κατέστη ἐπικίνδυνος;

ΦΕΙΔ. Ὅθι μεταμεληθῶ, διότι σὲ ἀπέστειλά ποτε πρὸς τὸν Ἀναξαγόραν.

ΣΩΚΡ. Καὶ δικαίως, ἂν φανῶ ἀνάξιος τῶν μαθημάτων τοῦ Ἀναξαγόρα καὶ τοῦ παραδείγματος, ὅπερ μοι παρέχεις.

ΦΕΙΔ. Εἶμαι γέρον ἐγὼ, ἀλλὰ σὺ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας ὑπάρχεις.

ΣΩΚΡ. Ὁ θάνατος τινῶν εἶναι μάθημα ὑψηλότερον τοῦ βίου αὐτῶν.

ΦΕΙΔ. Δόξα τοῖς θεοῖς, ἢ πατρίς μας δὲν παρήκαμεν εἰσέτι; θὰ ἀυξήσῃ εἰσέτι ἐν δόξῃ, διότι ὑπάρχουν ἄνθρωποι δυνάμενοι τὸ πᾶν νὰ θυσιάσωσιν ὑπὲρ τοῦ καλοῦ. Ὁ ἄρῃς, φίλε Σώκρατες; ἢ ἀγνωμοσύνη ἐφήμερον ἀνταμοιβὴν ἀφαιρούσα ἀφ' ἡμῶν δωρεῖ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀθανασίαν τοῦ ὀνόματος.

ΣΩΚΡ. Ἄειποτε ἐθαύμασα τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς σου, βέβαιος ὅτι δὲν θὰ δειλιάσῃς τὴν στιγμήν καθ' ἣν τοὺς πλείστους καταλαμβάνει ὁ τρόμος.

ΦΕΙΔ. Καὶ διατί νὰ τρέμω; Ἡ ἐλπὶς, ὡς λέγει ὁ Πίνδαρος, βαυκαλίζει εὐφροσύνως τὴν καρδίαν τοῦ ἀθῶου καὶ γαλουχεῖ τὸ γῆρας αὐτοῦ.

ΣΩΚΡ. Δὲν θέλεις ὅθεν μὲ μεμφθῆ ἐρχόμενον νὰ σ' ἐρωτήσω ὁποῖα σκέψεις θέλουν

μὲ διαταράττει ὅτε εἰς τὴν αὐτὴν θὰ περιέλθω θέσιν.

ΦΕΙΔ. Κακῶς ἀπευθύνεσαι εἰς μηδαμῶς φιλόσοφον ὁμοιάζω ἐκείνους, οἵτινες μόνον αὐτοὶ δύνανται ν' ἀναγνώσωσι τὴν δυσανάγνωστον αὐτῶν γραφὴν.

ΣΩΚΡ. Μολονότι τρέφεις ἀπέχθειαν πρὸς τοὺς συλλογισμοὺς, μὴ ἀρνηθῆς νὰ διαφωτίσῃς τινὰ, ὃν σὺ πρὸ πάντων καθωδήγησας πρὸς τὴν σπουδὴν τῆς σοφίας.

ΦΕΙΔ. Θέλω μὲν νὰ σὲ εὐχαριστήσω, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ πῶς νὰ περιγράψω ὅσα δὲν δύναμαι νὰ ἴδω, μυστήρια εἰς ἃ ἀδυνατῶ νὰ εἰσχωρήσω; διότι ὑποθέτω ὅτι μ' ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου κόσμου, εἰς ὃν μέλλω νὰ εἰσέλθω.

ΣΩΚΡ. Ναί! αὐτὸ ποθῶ ἔπειδὴ δὲ πατεῖς ἤδη τὸν ἕνα πόδα ἐπὶ τοῦ καταφλίου, νομίζω ὅτι χρεωστεῖς νὰ μᾶς εἰδοποιήσῃς, ὡσεὶ δαδούχος ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὄρους περιβάλλων διὰ τοῦ φωτός τὸ εὐρὺ τοῦ ὀρίζοντος διάστημα.

ΦΕΙΔ. Τί νὰ σοὶ εἶπω; Αἰσθάνομαι ἐν ἐμοί πεποιθησὶν καὶ γαλήνην ἐκτός ἐμοῦ τὸ πᾶν σκοτία.

ΣΩΚΡ. Καὶ ὅμως ἢ ψυχὴ σου συνήθως ἀνυψοῦται εἰς σφαίρας ἀνωτέρας. Ἐξήσας ἀτενίζων τὰς θείας ἐκείνας μορφάς, ὧν ἀνταύγεια μόνη εἶναι τὰ ἔργα σου.

ΦΕΙΔ. Ἄνιπτάμενοι, ἐφικτὴν ἔχομεν τὴν ἀλήθειαν, τὸ ὠραῖον, τὴν δικαιοσύνην καὶ πάντας τοὺς τύπους τῆς ἐντελείας μεθ' ὧν συμμορφούμεθα ἄλλ' ἅμα ρίψωμεν τὴν βολίδα εἰς τὰ βάθη τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν, ποθοῦντες νὰ γνωρίσωμεν τὸ ἀναμένον ἡμᾶς ἀποσπαθέντας τοῦ σώματος, ὦ! τότε θολοῦται τὸ πᾶν, τὸ πᾶν ἀνέφικτον ἡμῖν, καὶ πίπτομεν βαρεῖς ἐπὶ τῆς γῆς. Φαίνεται ὅτι ἀνυπέρβατα ὄρια ἔθετο ἡμῖν ὁ πλάστης.

ΣΩΚΡ. Εἶναι ἄρα γε τοῦτο ἀπόδειξις ὅτι θὰ παύσωμεν ὑπάρχοντες, ἀφοῦ ἀφανισθῶμεν εἰς τὸ ἄπειρον;

ΦΕΙΔ. Πολλάκις ἀκούω νὰ λέγωσιν ὅτι ἢ ψυχὴ διαλύεται ὡσεὶ καπνὸς ἀναβαλὼν πρὸς τὸν οὐρανόν, ἢ ὡς ὑστατοὶ φθόγγοι θραυομένης λύρας ἂν ὁ θάνατος εἶναι ὑπνος ἄνευ ὄνειρων, ὅποια ἀνάπαυσις διὰ τὸν ἀποκοιμηθέντα!

ΣΩΚΡ. Ὁλεθρία σκέψις, ἣν πρέπει ν' ἀ-

γνωῶσιν οἱ πολλοί· ὁ φόβος τῶν ἐπιφυλαττομένων τιμωριῶν πέρην τοῦ τάφου εἶναι ὁ μόνος χαλινὸς τῶν ἀνθρώπων, οὗς οἱ νόμοι δὲν ἀναχαίτουν πλέον. Ἄλλως τε, Φειδία, πιστεύεις ὅτι θ' ἀπολεσθῶμεν ἐντελῶς;

ΦΕΙΔ. Οὐδὲν ἀπόλλυται ἐν τῇ φύσει ἐκ τῆς καταστροφόμενης ὁπώρας ἐξέρχεται νέον φυτὸν, αἱ δὲ λίμναι ξηραίνονται ὑπὸ τοῦ ἡλίου μεταβάλλονται εἰς ὠρέλιον βροχὴν. Ἰσως ἀποτυφλώνει ἡμᾶς ὁ ἐγωῖσμός καὶ μὴ συγκατανεύοντες ἵνα ὦμεν θνητοὶ ἀπαιτούμεν νὰ εἰσελθῶμεν εἰς τὸ ἀγνώστον μετὰ τῆς συνειδήσεως τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν ἄλλ' ἢ νοητικότης, ἣν αἰσθάνομαι ἐν ἐμοί, ἣν διηνεκῶς ἀνέπτυσξα, ἧτις ἠύξησε καθόσον τὰ μέλη μου ἐξηπθένουν καὶ ἧτις κέλιται πᾶσαν αὐτῆς τὴν δύναμιν, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ σῶμά μου ἐγγύς ἐστι τῆς καταστροφῆς του, ὦ! ἀδυνατὸν νὰ σέσθῃ αἰφνιδίως.

ΣΩΚΡ. Ἐξακολούθει! σ' ἐννοῶ.

ΦΕΙΔ. Τίς οἶδεν ἂν τὸ καλούμενον ζῶν δὲν εἶναι θάνατος καὶ ὁ θάνατος ζῶν; Ἐξ ὄλων τῶν ἔργων τοῦ πλάστου τὸ τελειότερον, τὸ θαυμαστότερον, τὸ λεπτότερον, τὸ φαινόμενον ὅτι κατηνάλωτε πᾶσαν τὴν τοῦ θεοῦ τεχνίτου τέχνην, εἶναι ἢ ψυχὴ. Εἶναι ἄρα δυνατὸν τὸ ἀριστούργημα τοῦτο μίαν μόνην πρωΐαν νὰ διαρκῇ;

ΣΩΚΡ. Ἀπίθανον.

ΦΕΙΔ. Τὸ δαιμόνιον, τὸ ἀνεξήγητον τοῦτο δῶρον, εἶναι δυνατὸν νὰ καλυφθῆ ὑπὸ τὴν τέραν ἡμῶν ἐντός κάλπης;

ΣΩΚΡ. Ὅχι, νῆ Δία!

ΦΕΙΔ. Τέλος, ἀφοῦ ἢ ψυχὴ δύναται νὰ συλλάβῃ τὴν ἰδέαν τοῦ θεοῦ καὶ νὰ λατρεύῃ αὐτὸν, δὲν καθίσταται ἱερὰ δι' αὐτὸ δὴ τοῦτο, ἢ δὲ εἰκὼν τῆς θεότητος ἣν φέρει ἐν ἐκυτῇ δὲν ἀσφαλίζει τὴν ἀθανασίαν τῆς;

ΣΩΚΡ. Ὁμοιάζω ὀδοιπόρον εἰς ὃν περιγράφουν χώρας, τὰς ὁποίας νομίζει οὗτος ὅτι διέτρεξεν ἤδη.

ΦΕΙΔ. Ὅπως δῆποτε, Σώκρατες, παραδοξαίως ἀπόβωσιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ διέποντος τὸν κόσμον καὶ προβλέποντος τὸ πᾶν.

ΣΩΚΡ. Ὡστε δικαίως ἀπορῶ, ἀφοῦ τοιαύτην ἔχεις πεποιθησὶν, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ σ' ἐμπνέῃ ἢ πνοὴ τοῦ ἐπικειμένου θανάτου, ἀποκαλύπτουσα εἰς τὰ ὄμματά σου τὸ μυστήριον.

ΦΕΙΔ. Τὸ ἐναντίον μοὶ συμβαίνει, διότι θὰ σὲ ὁμολογήσω εἰλικρινῶς τὸ τί αἰσθάνομαι. Ὅτε ἤμην πλήρης ζωῆς καὶ προσεπάθουν νὰ συλλάβω τὴν ἰδέαν τῆς θεότητος, ἵνα ἐπιδείξω αὐτὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐχάραττον Δία, Ἀθηνᾶν, Ἀπόλλωνα. Αἱ μορφαὶ αὐταὶ μοὶ παρίτταντο ἑκατοντάκις ὠραιότεραι τῶν μαρμαρινῶν ἢ ἐλεφαντίνων ἔργων μου ἑπλήρουν διὰ τοῦ μεγαλείου των τὸν οὐρανὸν καὶ ἐπὶ τῶν χαρακτήρων των ἠκτινοβόλει ἢ ἀγαθότης, ἢ ἄρρητος χάρις. Σήμερον ἐρυθρῶ ὅτι ἐτόλμησα νὰ πλάσω θεὸν κατ' εἰκόνα ἡμῶν καὶ νὰ περικλείσω αὐτὸν εἰς φυλακὴν, οἷα τὸ σῶμα. Πᾶσα μορφή ἐπενεργούσα ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων ἡμῶν ἐσβέσθη καὶ προσπαθῶν ν' ἀτενίσω τὸ θεῖον βλέπω αὐτὸ φεύγον διὰ τοῦ ἀπείρου διαστήματος, ἐκθαμβοῦν με, ἀποκρυπτόμενον, λαμβάνον ἀλληλοδιαδόχως ἀκτίνας φωτός καὶ σκότη νυκτός, ἐνῶ περὶ αὐτὸ στρέφεται αἰωνίως ὁ ἀναρίθμητος χορὸς τῶν ἀστέρων.

ΣΩΚΡ. Δὲν διορᾷς λοιπὸν τὸ πεπρωμένον σου;

ΦΕΙΔ. Οἱ θνητοὶ περιορισμένοι πανταχόθεν, συμμορφοῦσι ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν τὰς ἐλπίδας καὶ κανονίζουσι τὴν μέλλουσαν αὐτῶν ζῶν ἐπὶ τῶν συνηθειῶν τοῦ παρόντος. Οἱ σοφοὶ ἐλπίζουν ὅτι θὰ περιπατῶσιν ἐν τοῖς Ἡλυσίοις συνδιαλεγόμενοι μετὰ σοφῶν οἱ πολεμισταὶ τοῦ Ὀμήρου θέλουν νὰ ἐπανεύρωσιν ἐν τῷ Ἀδῇ τὰς ἠρωϊκὰς παλαίστρας τοῦ σταδίου λέγεται ὅτι οἱ Σκύθαι, λαὸς νομάς, ἐλπίζουν ὅτι θὰ θηρεύωσιν ἀκόπως ἐν τοῖς οὐρανοῖς οὕτω καὶ ἐγὼ παραδοθεὶς εἰς τὴν τέχνην, ὡς καλλιτέχνης ἀτενίζω τὴν ἐπαύριον τοῦ θανάτου, φαντάζομαι ὅτι θὰ ἴδω κατὰ πρόσωπον τὸν θεόν, ὅτι θ' ἀποκαλυφθῶσι μοὶ τὰ πρόσωπα τῆς τελείας ὠραιότητος τοῦ θεοῦ, ὅτι θὰ περιβάλλω δι' ἐνὸς βλέμματος τὴν θέσιν τοῦ ἀπείρου, ὅτι θὰ εἰσδύσω εἰς τὸν ἕσπονδον αὐτοῦ μηχανισμόν ἐν ἐνί, ὅτι θὰ μεθυσθῶ πίνων ἀπὸ τῆς αἰωνίας πηγῆς τοῦ ὠραίου. Ἀλλὰ γελῶ, Σώκρατες, παρατηρῶν ὅτι διατηρῶ εἰσέτι μέρος τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν.

ΣΩΚΡ. Ἡ μορφή σου ἀλλοιοῦται. Μήπως κατεχράσθην τῶν ὀλίγων δυνάμεών σου;

ΦΑΙΔ. Πρέπει τρώντι να φείδωμαι έμαυ-
του, διότι μολονότι ή θέλησις με διατηρεί
είσετι, όλίγας έχω ώρας ζωής. 'Ο Περικλής
θά έλθη έντός όλίγου' πρέπει επίσης ν' ά-
πευθύνω εις τους φίλους μου τό ύστατον
χαίρει' περιμένουν πάντες συνηθρισμένοι πρό
της φυλακής.

ΣΩΚΡ. Περιμένουν τρώντι, σαφώς δει-
κνύοντες τήν μεγάλην αύτων λύπην.

ΦΕΙΔ. Άς εισέλθωσι' πλήν άς σπεύσωσιν
('Ο Σωκράτης εξέρχεται, επανέρχεται δε
μετά τών συνεργατών του Φειδίου).

ΣΚΗΝΗ Γ΄.

ΦΕΙΔΙΑΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΑΓΟΡΑΚΡΙΓΟΣ,
ΑΛΚΑΜΕΝΗΣ, ΠΡΑΞΙΑΣ και όλλοι μα-
θηταί του Φειδίου.

ΦΕΙΔ. Μη κλαίετε, φίλοι μου! Έφθασα
εις ήλικίαν καθ' ήν ήμέρα προστιθεμένη άλ-
λη ήμέρα ούδ' ώφέλειαν παρέχει, ούδ' έναν
ΐδονήν.

ΑΓΟΡΑΚΡ. Όπόσα, ώ διδάσκαλε, νέα
άριστοεργήματα ήδύνασο να πλάσῃς!

ΦΕΙΔ. Άπατάσαι, Άγοράκριτε' ο Όλύμ-
πιος Ζεύς ήν ή τελευταία μου προσπάθεια!
διά τόν είθισμένον εις τήν εργασία, τό έγ-
καίριως παύειν είναι δύσκολος έπιστήμη!
Πόσοι τεχνίται επιμένουν ένφ' ήδη εξησθέ-
νησεν ή χείρ αύτων να πράξωσιν έργα, άτινα
βεβαίως θα περιεργονουν άν ήσαν νέοι και
ούτω μικρόν κατά μικρόν καταστρέφουν πά-
σαν αύτων φήμην και τέλος προκαλούν τόν
οϊκτον μάλλον ή τήν εκτίμησιν. Δέν είμαι
άληθώς άξιοζήλευτος έγώ άποθηήσκων έν
τη άκμή μου;

ΠΑΙΩΝΙΟΣ. Ήδύνασο έν ειρήνη να γευ-
θής των καλών της δόξης σου έπιστρέψας
εις τήν πατριον γήν.

ΦΑΙΔ. Τοίς νεκροίς μόνον δέδοται ή ει-
ρήνη αυτην.

ΑΓΟΡΑΚΡ. Ω! άν τουλάχιστον δέν ε-
τεμνε τό νήμα των ήμερών σου ή κακή πε-
ριποίησις!

ΦΕΙΔ. Με υποθέτεις τοσούτω δειλόν
ώστε να μη δυνηώ να υποστώ έβδο-

μαδιαίαν φυλάκισιν. 'Οχι' ή ώρα του θα-
νάτου μου ήτο προωρισμένη' ή μοίρα με
προσβάλλει έδω, ως και εις πών άλλο
μέρος, άν ήμην.

ΠΡΑΞΙΑΣ. Ούτω λοιπόν ούδ' έ τόν ή-
λιον πλέον θ' άτενίσῃς πριν ή κλείσης διά
παντός τά βλέφαρα;

ΦΕΙΔ. Φέγγος ήλίου ούχ' ήττον γλυ-
κύ διαχέει έν έμοι ή συνειδησις βίου κα-
λώς πληρωθέντος.

ΣΩΚΡ. Τρώντι, φίλε Φειδίε, άπρεπές
να λυπηταί τις τόν στέφοντα δι' ώραιου
θανάτου ώραίαν ζωήν' στενάζομεν δε επί
τη ήμετέρα μάλλον δυστυχία στερούμε-
νοι φίλου τοιούτου, οίως σύ.

ΑΓΟΡ. Τί θέλουν γίνει οι συνειθισαν-
τες να εογάζωνται υπό τήν έποψίν σου,
χωρίς ούδ' στιγμήν να σ' άποχωρισθώσι;

ΦΕΙΔ. Πρό πολλού είσθε άνδρες και έ-
φάμιλλοι μου ως προς τήν τέχνην' θα
διδάξητε και υμεις εις άλλους, οτι έγώ
εδίδαξα εις υμάς, και προς τότο πάν-
τοτε ο Περικλής θα σας προστατεύη.

ΑΓΟΡ. Τό τέλος σου τρώντι ένθαβρόνει.

ΦΕΙΔ. Η δυστυχία μου θα ήναι χρή-
σιμος υμίν' ο λαός άμα καταπνίξη τόν
θυμόν του θα μετανοήση ότι άρεθείς ήπα-
τήτη υπό των έχθρών ήμων.

ΠΡΑΞ. Είμεθα ευτυχέστεροι εις Όλυμ-
πίαν.

ΦΕΙΔ. Θ' άναδειχθήτε λαμπρότεροι εις
'Αθήνας' ή δόξα άνευ πόνου δέν αποκτά-
ται' αλλά ώραιον είναι ή πάθησις του ά-
ναζητούντος τό ώραιον. Ναι' θα διέλθητε
χρόνους ίσως δεινούς. Μη λησμονήτε ότι
ή πατρις είναι ως μήτηρ, ήν και άδι-
κον δεικνυομένην πρέπει τις να σείηται.

ΑΛΚΑΜ. Ο πόλεμος επαπειλεί να έκ-
ταθή επί της Ελλάδος ως ευσεικ πυρκαϊά.

ΦΕΙΔ. Ένόςμ' μία μόνη Έλληνική πό-
λις μένη οθία, αι τέχναι θα τιμώνται
έν αυτη' άλλως τε και άν ανασταλώσι τά
μεγάλα έργα, σεις θα κλεισθήτε έν τοίς
εργαστηρίοις. Η Ίωνία, ή μεγάλη Έλλάς,
ή Σικελία, προς δε και αι διεσπαρμέναι
άποικίαι έν μέσφ βαρβάρων λαών δέν
διαμφισβητούν άείποτε τά ώραία ήμων
έργα αντί άφθόου χρυσίου;

ΑΓΟΡΑΚΡ. Τό πών μετά σου θα ήτο
ήμιν εύκολον.

ΦΕΙΔ. Τί σημαίνει εις θνητός; 'Η τέ-
χνη είναι άθάνατος' ιδέτε τάς λαμπαδο-
δρομίας, τήν έορτήν ταύτην των 'Αθη-
ναίων προς δόξαν του Προμηθέως' ή ά-
νημένη δάς μεταδίδεται από χείρας εις
χείρα και έκαστος νεανίας διατρέχει τό
προσδιορισμένον στάδον πώσαν φροντίδα
καταβάλλων, έκ φόβου μη σβεσθή ή πα-
ραδοθείσα αυτώ λαμπάς' ούτω και υμεις,
μόνην υμών φροντίδα έχετε τήν ακηλίδω-
τον διατήρησιν της παραδόσεως, ήν έγώ
μέν από των διδασκάλων μου ήρύσθην,
σεις δ' άπ' έμού.

ΠΑΙΩΝΙΟΣ. Τήν παράδοσιν ταύτην κα-
τέστησας λίαν έντελή, ώτε ούδέν άλλο
θα δυνηθώμεν ή να ελαττώσωμεν τό με-
γαλείον αυτης.

ΦΕΙΔ. Όχι, νη τόν Ηρακλέε, ποτέ. Άρ-
κει να διατηρήσητε τήν άπλότητα προ-
σπαθούντες; τό καλόν μόνον να καταστή-
σητε καλλίτερον. Έφθάσαμεν εις βαθμόν
δν εύκόλως μέν, αλλά πρό πάντων κιν-
δυνωδώς θα υπερβώμεν. Έχετε τό γλυ-
φρον υπό τήν εξουσίαν σας' έχετε πεποι-
θησιν εις τήν δύναμιν υμών και ή σκλη-
ρότης του μαρμαρου ουδεμίαν πλέον άν-
τίστασιν παρέχει υμίν, αλλά δι' αυτό
δη τότο πιθανόν να άπομακρυνθήτε της
άπλότητος, είτε άρεσκόμενοι πιστώς να
μιμηθήτε τήν φύσιν, είτε ερασθέντες λε-
πτοφουός χάριτος, είτε θέλοντες να χα-
ράξητε άγαλμα επεξεργασίας τερπνης τήν
θέαν, ως πολλάκις έποίησεν ο 'Αλκαμένης.

ΑΛΚΑΜ. Άν εγνώριζον, ώ Φειδίε, ότι
θα σε δυσηρέστουν, θα συνεμορφούμην έν-
τελώς προς πώσαν συμβουλήν σου.

ΦΕΙΔ. Ουδόλω με δυσηρέστησας, φίλ-
τατε φίλε, διότι ή ποικιλία είναι εις έκ
των δρων της τέχνης, όπως επί του αυ-
του πεδίου γεννώνται άνθη παντοία' παρά
τοίς Αιγυπτίοις τό πών κατά συθήκην
βαίνει, διό ή γλυπτική αυτών είναι στά-
σιμος ως τά ιερογλυφικά αυτών. ΑΛΛ' Η
ΜΕΙΣ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΙΣ ΜΟΝΗΝ ΤΗΝ Ε-
ΛΚΥΘΕΡΙΑΝ ΧΡΕΩΣΤΟΥΜΕΝ ΤΟ ΜΕΓΑ-
ΛΕΙΟΝ ΗΜΩΝ.

ΑΛΚΑΜ. Άλλ' ή παράδοσις κανόνος
φέρουσα χαρακτηρισά παρεμποδίζει τήν έ-
λευθερίαν.

ΦΕΙΔ. Και οι νόμοι επίσης θέτουσιν ο-
ρια εις τήν έλευθερίαν, άλλ' άποκαλοόμεν
αυτούς φύλακας. Τί άλλο έστιν ή παράδο-
σις ή πείρα των προηγηθέντων αιώνων,
θησαυρός έπισεσωρευμένος, από του όποιου
έλεύθεροι είσθε ν' άντλήτε; Άν ήναι άλη-
θές ότι εφθάσαμεν τό έντελές, καθόσον έ-
πιτρέπεται τότο εις θνητούς, δέν έναπο-
λείπεται πλέον υμίν ν' άποκαλύψητε τάς
άρχας του ώραιου, αλλά να εφαρμόσητε
ταύτας, προνοούντες μήπως παρασυρόμενοι
υπό της άκαθέκτου έπιθυμίας της έψευ-
ρέσεως άπολέσητε πώσαν αρχήν. Πρέπει
να πλάσητε και ν' άναδειξητε τό ώραιον
άπλουδν, φυσικόν, μη έχον ανάγκην να έκ-
πλήξη διά του καινοφανούς, διότι τό δικ
της λεπτότητος σαγηνεύον άγαλμα όμοιά-
ζει λεπτήν βελόνην, ταχέως άμβλυνομένην'
ή τέχνη πρέπει να ύπάρχη έν τοίς έργοις ύ-
μών, ως έν τω σώματι ή υγεία, ήτις είναι
άριστη όταν δέν επισύρη τήνπροσοχήν.

ΑΛΚΑΜ. Και όμως είναι αναγκαίον να
διεγείρη τις τήν προσοχήν διά του καινο-
φανούς.

ΦΕΙΔ. Άνάγκη πολεμητέα' ο άνθρωπος
άληθώς έράται της μεταβολής' τοιούτος ο
μοχλός της προόδου των άρτισυστάτων
κοινωνιών, τοιαύτη όμως και ή αιτία της
παρακμής των ώρίμων λαών. Και τό τέ-
λεον αυτό παρέχει τόν κόρον, άν δέν ά-
ποφασίσητε να προσκολληθήτε επ' αυτού
μετά σταθερότητος άπαραιτήτου προς έκ-
πλήρωσιν των χρεών παντός θνητού, προς
άνεύρεσιν της άρετης' διότι υμεις καθίστα-
σθε ήδη κύριοι της καλαισθησίας του λαου,
φύλακες του ώραιου' μη λοιπόν προτιμή-
σητε ποτέ τους έφημέρους έπαίνους μάλ-
λον της διαρκούς δόξης' σκεφθήτε ότι εις
τάς χείρας υμών έναπόκειται τό μέλλον
της Έλληνικής τέχνης. Έλυπηθήν δε επί-
σκεφθείς υμάς εις Φιγαλίαν παρετήρησα επί
των αναφλώφων του ναου γλυφών εκκλι-
νουσαν εις υπερβολήν και επιζήτησιν βε-
βαιασμένην επιτυχίας, πράγματα άπερ δέν
σας έδίδαξα' άλλ' ήτο έργα πλέον διά
να τά διορθώσω τότε. Η γαλήνη, φίλοι,

εἶναι ἡ πρώτη τοῦ σώματος ὠραιότης, ὅπως ἡ σοφία εἶναι ἡ μεγαλειτέρα ἔκφρασις τῆς ψυχῆς.

ΠΡΑΞ. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἐβαρύνθημεν πλέον χαράττοντες τότε μάχας τῶν Ἀμαζόνων καὶ τοὺς αἰώνιους ἐκείνους Κενταύρους.

ΦΕΙΔ. Καὶ ἂν πάσχητε ἔλλειψιν ὑποθέσεων, δὲν εἶνε ἀπέραντος ὁ κόσμος τῆς ἰδανικότητος; Ἐντεῦθεν θὰ ἀντλήτητε καινοφανῆ καὶ γόνιμα ἀντικείμενα ἐμποιοῦντα ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦμα μᾶλλον ἢ τὰ ἀπρόοπτα καὶ τὸ ἀπύστωσ ἀλλοιοῦμενον εἶδος γλυφῆς ἂν ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Ἀθηνᾶ μοὶ ἀνήκουσιν, ἂν ἡ Ἥρα ἐγένετο κτῆμα τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Πολυκλείτου, οἱ ἄλλοι δὲ μὴ θεοὶ ἀναμένουν νὰ δώσητε αὐτοῖς τὰς ἀναλογίας των, τὸν χαρακτήρα των, τὸν προορισμὸν των, τὴν ὠραιότητά των. Ἐξαντληθέντος τοῦ Ὀλύμπου, ἡ γῆ, ἡ θάλασσα, ὁ ἀὴρ αὐτὸς εἶναι πλήρεις θεῶν φασμάτων, ἅπαν περιέγραψαν μὲν οἱ ποιηταί, ἀλλ' ὑμεῖς μόνοι δύνασθε νὰ συλλάβητε. Ὁ Ἀπόλλων καταβαίνει ἐπὶ τοῦ Παρνασοῦ καὶ ἰδοὺ εὐθὺς αἱ Μοῦσαι σχηματίζουσι περὶ αὐτὸν θεῖον χορὸν, ἐνῶ αἱ ὦραι περιποιῶνται τοὺς ἵππους τοῦ Φιέθοντος καὶ ὁ Μαρσύας ὑπὸ παραπλήσιον σκιάδα δοκιμάζει τὸν αὐλὸν του. Ἡ Ἀφροδίτη ἀναπαύεται ὑπὸ τὰς σκιάδας τῆς Πάφου, ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνη περιφρουρεῖται ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος. τοῦ Πόθου, τῆς Πειθοῦς καὶ ὑπὸ τῶν Χαρίτων, ἀποπλευκουσῶν τὴν κόμην αὐτῆς. Ὁ Βάκχος διατρέχει τοὺς λόφους, ἔπειτα δ' αὐτῶν ὁ ἀνήσυχος χορὸς τῶν Φαύνων, τῶν Βακχίδων καὶ τῶν Σατύρων. Ἐπὶ τῶν ἀφρωδῶν κυμάτων φαίνεται ὁ Ποσειδῶν καὶ ἰδοὺ συνοδεύουσιν αὐτὸν ἡ Θέτις, ἡ Ἀμφιτρίτη, ἡ Δευκοθέα, αἱ ἀνάριθμοι Νηρηίδες, ἐνῶ οἱ Τρίτωνες καὶ οἱ Δελφίνες ἐξακολουθοῦν τὰ παίγνια αὐτῶν καὶ τὸ ἀλμυρὸν κύμα φλοισβίζον ἀναπηδᾷ. Ἐγγένει σύμπασα ἡ φύσις ἐμψυχωθεῖσα ὑπὸ τῆς θρησκείας παρέχει ὑμῖν ἀντικείμενα πλάσεως. Ποῖον δένδρον δὲν κρύπτει δρυάδα; ποία πηγὴ δὲν ἔχει νύμφην προστάτιδα; τίς ὁ μὴ ἀπορρέων ποταμὸς ἀπὸ τῆς λαγῆνου θεοῦ; Τὸ πᾶν λαμβάνει σῶμα, τὸ πᾶν φέρει ὄνομα. Τὸ πρῶτον μειδιάμα τῆς πρωΐας καλεῖται Αὐγή, ὁ

ψίθυρος τοῦ ἀνέμου καλεῖται Ζέφυρος ἂν ἡ φωνὴ ἡμῶν ἀντηχεῖ ἐν μέσῳ τῶν βράχων, ἡ Ἥχώ ἀπαντᾷ. Καὶ δταν ἀφανισθῇ ἀκόμη τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων, ἡ θρησκεία καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἔπος θὰ παρέχουν ἀνεξάντλητον ὕλην εἰς τοὺς καλλιτέχνους πάσης ἐποχῆς.

ΠΡΑΞ. Ἄλλ' ἵνα παραστήσωμεν νέα πλάσματα, νέων μορφῶν ἀνάγκην ἔχομεν.

ΦΕΙΔ. Ἡ μομφή, τὸ σχῆμα εἶναι διὰ τὴν γλυπτικὴν ὅ,τι αἱ λέξεις διὰ τὴν ποιητικὴν. Ἐπαρχούσης γλώσσης ὠραίας ὡς ἡ ἡμετέρα, ὁ Σοφοκλῆς δὲν ἀναγκάζεται νὰ ἐφεύρῃ λέξεις πρὸς ἔκφρασιν τῶν ἰδεῶν του, ἀλλὰ συναρμολογεῖ μετὰ θείας ἀρμονίας τὰς ἤδη ὑπαρχούσας πρὸς χρῆσιν. Μεθ' ὅποσης εὐλαβείας ἡ σχολὴ τοῦ Ἄργου ἀντιγράφει τὰς ἀναλογίας, ἀς ὁ Πολυκλείτος ἀπεθανάτισεν ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Δορυφόρου! Ἄν ἦναι ἀληθές ὅτι ἡ ἀρχαία σχολὴ ἐφεύρε μορφὰς μεγαλοπρεπεστέρας καὶ ἐκλεκτοτέρας ἔτι, διατηρήσατε ταύτας μετ' ἐπιμελείας ὅπως οἱ ποιηταί ἡμῶν διατηροῦν καθαρὰν τὴν γλῶσσαν ἄρ' ἐτέρου ἐπιφυλάττετε τὴν δύναμιν πᾶσαν τοῦ πνεύματος ὑμῶν πρὸς ἀνεύρεσιν διὰ τῆς φαντασίας τύπων, ἐφ' ὧν αἱ μορφαὶ αὐταὶ θὰ ἐπεκταθῶσιν ὡσεὶ ἐνδυμα' ἄρετε τοῖς Δωριεῦσι τοὺς ἀθλητὰς, τὰς εἰκόνας καὶ τὴν λοιπὴν φροντίδα τῆς δουλικῆς ἀντιγραφῆς τῆς φύσεως οἱ Ἀθηναῖοι πρέπει νὰ πλάττωσιν ἀπαύστως, ἀτενίζοντες τὰς ἰδανικὰς εἰκόνας, τὰς ὁποίας ἡ ψυχὴ ὡς ἀνάμνησιν φέρει ἐν αὐτῇ, εἰς μόνην τὴν Ἀθηναϊκὴν μεγαλοφυΐαν ἀπόκειται ἡ μετάδοσις πρωτοτύπων παραδειγμάτων διὰ τὸ λοιπὸν τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἣν ὑπὸ τὸ σχῆμα τῶν λατρευομένων θεῶν θὰ ἐμποιήσῃ διαδοχικῶς θαυμασμὸν τῶν ποικιλοτέρων ἐκφράσεων τοῦ ἀπολύτως ὠραίου. Τὴν πορείαν ταύτην πιστῶς ἀκολουθοῦντες οὐχὶ μόνον οἱ πρῶτοι τῶν συγχρόνων ἀγαλματοποιῶν θέλετε ἀναδειχθῆ, ἀλλὰ θὰ διατελέσητε ἑσσεὶ ὄντες οἱ πρόγονοι πάντων τῶν εἰς τὸ μέλλον ποιούντων χρῆσιν τοῦ γλυφίου· οὗτοι δὲ ἀδυνατοῦντες νὰ φανῶσι ἐφάμιλλοι ὑμῶν θέλουσι γίνεαι μιμηταί.

ΑΛΚΑΜ. Διδάσκαλε, θὰ προσπαθήσωμεν παντὶ σθένει νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸ ἔργον σου. (Ἐισέρχεται ὁ Περικλῆς).

ΦΕΙΔ. Καὶ ἤδη, φίλοι μου, καιρὸς ν' ἀποχωρισθῶμεν, ὑμεῖς μὲν ἵνα ζήσητε, ἐγὼ δὲ ἵνα ἀποθάνω. (Ὁ Ἀγοράκριτος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν μαθητῶν δὲν δύνανται νὰ κρατήσουν τὰ δάκρυα.) Μετρίασον τὴν λύπην σου, ἀγαπητὲ Ἀγοράκριτε, θὰ ἐπαυθῶμεν ἐλπίζω. Ἄλλ' ἤδη πρέπει μόνος νὰ συνομιλήτω μετὰ τοῦ Περικλέους. (Ἀπομακρύνονται ὁ Σωκράτης κρατεῖ τὸν Ἀλαμμένην ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας.)

ΣΩΚΡ. Ἐχεις ζωηρὰ εἰς τὴν μνήμην σου τὰ ἀετώματα τοῦ ναοῦ τῆς Αἰγίνης;

ΑΛΚΑΜ. Βεβαίως.

ΣΩΚΡ. Δὲν σοὶ ἀναμιμνήσκει ὁ Φειδίας τὰ ἀγάλματα τῶν ἡρώων ἐκείνων, ὧν τὸ στήθος διετροπήθη ὑπὸ βέλους, ἀλλ' αὐτοὶ ἔχουν μειδιάμα ἐπὶ τῶν χειλέων;

ΑΛΚΑΜ. Ναί. Καὶ οὗτος ἐκπνέει μειδιῶν καὶ θνήσκει θάνατον καλλιτέχνη.

ΣΩΚΡ. Εἰπέ μᾶλλον ἀγαθοῦ ἀνδρός. (Ἐξέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ ΙΑ΄.

ΦΕΙΔΙΑΣ, ΠΕΡΙΚΛΗΣ.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ. Ὅποια κατάστασις! Μετὰ τρεῖς ἡμέρας! Ἡ ἀσθένειά σου δὲν εἶναι φυσική.

ΦΕΙΔΙΑΣ. Ὁὐ γινώσκεις τὴν ἀλήθειαν; ἔπια δηλητήριο.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ. Πῶς; Σὺ μόνος;

ΦΕΙΔ. Ἐξηγήθην κακῶς; μοὶ ἔδωκαν δηλητήριο.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ. Ὡ θεοὶ πρόμαχοι τῆς πατρίδος μου!

ΦΕΙΔ. Πραῦνθητι, ἀγαπητὲ Περικλέε, διότι πρέπει καλῶς νὰ μεταχειρισθῶμεν τὰς ἐναπολειπομένας ἡμῖν στιγμάς.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ. Καὶ τίς ἐτόλμησε . . .

ΦΕΙΔ. Θέλω νὰ τὸν ἀγνοῶ καὶ πάντες πρέπει νὰ τὸν ἀγνοῶσιν. Ὅποια κηλὶς ἐπὶ τοῦ ὀνόματος τῶν Ἀθηναίων, ἂν διαδοθῶσι πάνθ' ὅσα ὑπέστην ἐδῶ ὑπὸ τὴν φρουρῆσιν τῶν νόμων. Καὶ σὺ, Περικλέε, θὰ ἐνοχοποιεῖσο μᾶλλον παντὸς ἄλλου, διότι ἀρεῦκτως θὰ διαδοθῇ ὁμοῦ καὶ ἡ φήμη ὅτι ἀπηλλάγης ἐμοῦ φοβούμενος μὴ ἀποκαλύψω τὰ μυστικά σου. Πρέπει ὅθεν ἀρεῦκτως νὰ πιστεύσῃ τὸ πλῆθος ὅτι πίπτω

ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἡλικίας καὶ τῆς θλίψεως, ὡς ὁ Μιλτιάδης.

ΠΑΡΙΚΛΗΣ. Ἡ ἀλήθεια διαφαίνεται πάντοτε, ὡς ὁ ἀδάμας λάμπει ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός· ἄλλως τε δι' αὐτὸ δὴ τοῦτο ἡ ἀδικία τῶν Ἀθηναίων μισαροτέρα θέλει φανῆ, ὡς αἰτία τοῦ θανάτου σου.

ΦΕΙΔ. Ἡ ἱστορία ἀποδίδει πολλάκις δίκαιον εἰς τὴν ἀγνωμοσύνην τῶν λαῶν. Σὺ ἐγγρηγόρει πρὸς ἀσφάλειάν σου, διότι αἱ αὐταὶ χεῖρες αἱ φονεύσασαι τὸν Βριδάτην προσβάλλουν σήμερον κ' ἐμέ.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ. Εἶθε καὶ τὴν ζωὴν μου ν' ἀφαιρέσωσιν· οὐδέποτε ὑπερασπίσθην αὐτήν, ἀλλ' εἶναι δεινόν, πολὺ δεινόν νὰ προσβάλλωσι πάντα φίλον μου, νὰ διαβάλλωσιν ἄνδρας εἰς οὓς αἱ Ἀθῆναι χρεωστοῦν τὴν δόξαν των, νὰ προσβάλλωσι τοὺς παρέχοντας τὰς μεγαλητέρας ὑπηρεσίας τῇ πόλει. Ἡ δὲ εὐπιστος καὶ φθονερά αὕτη Δημοκρατία, ὁμοίᾳ πρὸς ἀδηφάγον Ἰδραν τὰ πάντα καταδιβρώσκουσαν, ἀναμένει στιγμὴν κατάλληλον νὰ καταπίη κ' ἐμέ ἀπομείναντα μόνον, ἀπὸ παρασταθῶ μάρτυς τῆς ἀπωλείας πάντων ὑμῶν.

ΦΕΙΔ. Σὺ αὐτὸς ὑπεστήριξας τὸν θρίαμβον τῆς Δημοκρατίας.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ. Ἐγὼ, ναί, καὶ ἰδοὺ πῶς ἀνταμείβομαι ἀπὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν ἀναμιγνύομαι εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς πατρίδος, ἀπὸ δέκα πέντε ἐτῶν ἐξασκῶ διὰ τῶν συμβουλῶν κυριάρχου ἐπιρροὴν παρομοιάζουσαν τὴν κυβερνήσιν ἡμῶν πρὸς Μοναρχίαν καὶ ὁμως εἰπέ κατεχράσθην τῆς παραδοθείσης μοι ἀρχῆς ἡμέραν μόνον μίαν; κατέστησα πενηθοροῦντα πολίτην ἕνα μόνον;

ΦΕΙΔ. Ἡ φήμη σου πάσης ἄλλης μᾶλλον ἀμόλυτος.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ. Οἴμοι! ἀκούομεν τὸν θόρυβον τῆς φήμης· ἡ πραγματικότης διαφεύγει ἡμᾶς καὶ μόνην τὴν πραγματικότητα τοῦ πόνου αἰσθανόμεθα ἰδοὺ χάνω σὲ τὸν σύντροφον τῆς νεότητός μου, τὸν σύμβουλον τῶν μυστικῶν σχεδίων μου, τὸν βεβαίον τερόν μου ὁδηγόν εἰς ἐπιχειρήσεις αἰτινας κατέστησαν τὰς Ἀθῆνας βασιλίδα τῶν Ἑλληνίδων πόλεων.

ΦΕΙΔ. Εἰς τὴν ἡλικίαν ἡμῶν οἱ ἀπο-

χωρισμοί φίλε μου δὲν εἶναι μακροχρόνιοι. Εὐτυχεῖς οἱ ἀναχωροῦντες πρῶτοι! Εὐκολοὶ ἢ καλὴ ἀρχὴ τοῦ βίου, ἀλλὰ δύσκολον τὸ καλὸν τέλος.

ΠΕΡΙΚΑ. Ἐχεις δίκαιον. Εἰς τὸ ἐξῆς προβλέπω ὑπάρχουσαν ἐπὶ τοῦ σταδίου μου τὴν ἀπομόνωσιν, τὴν προδοσίαν καὶ τὰ ἀναποφεύκτους δημοσίους διαβολάς.

ΦΕΙΔ. Ἡ τύχη οὐδόλωσ' εὐνοεῖ τοὺς γέροντας· δὲν εἶναι ἄρ' ἀγε καιρὸς νὰ ἐγκαταλείψῃς τὴν ἐπισύρουσαν κατὰ σοῦ τοσαῦτα μίση, τὴν μέλλουσαν ἴσως πρῶτην νὰ σὲ ἐγκαταλείψῃ ἰσχύ σου;

ΠΕΡΙΚΑ. Ἀπὸ τοῦ σκοποῦ τούτου μὲ ἀπέτρεπες πρὸ τριῶν ἡμερῶν.

ΦΕΙΔ. Διότι προσεπάθεις νὰ μὲ σώσῃς, ἀλλὰ σήμερον δὲν πρόκειται πλέον περὶ ἐμοῦ. Σήμερον ἀπολύτως περὶ τῶν συμπερόντων σοι πρέπει νὰ ἐρευνήσωμεν. Ὡ Περικλείς, εἶσαι ὁ μᾶλλον ἐπιφθονὸς τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ὅμως γνωρίζω τινὰ, ὅστις μεγαλειτέρως σοῦ ἴσως ἀναδειχθῆ.

ΠΕΡΙΚΑ. Τίς οὗτος;

ΦΕΙΔ. Ὁ μέλλων νὰ παραιτηθῆ οἰκιοθελῶς ἰσχύος, ἣν κέκτηται ὅπως σὺ.

ΠΕΡΙΚΑ. Τίς δύναται ἀπόνως νὰ εἶπῃ: ἤμην, ἀλλὰ νῦν δὲν εἶμαι.

ΦΕΙΔ. Ποῦ ὅμως τὸ ὑψηλὸν τῆς θυσίας ἄνευ τῆς αὐταπαρνήσεως;

ΠΕΡΙΚΑ. Γλυκὺ δηλητήριο τὸ βασιλεύειν.

ΦΕΙΔ. Γλυκύτερον τὸ καθίστασθαι ἀξιοθαύμαστον· ἄλλως τε βασιλεύει πάντοτε ὁ ὑπὸ τῶν φίλων του μόνον νικηθεὶς.

ΠΕΡΙΚΑ. Μὲ γνωρίζεις, Φειδίε: ἀδυνατῶ νὰ συλλάβω τὴν ἰδέαν τοῦ καλοῦ, οὐχ ἤττον δὲ καὶ νὰ πραγματοποιήσω αὐτό. Δύναμαι ὡς ἄλλοι ἡγεμόνες ν' ἀσπασθῶ τὴν ἀπραξίαν καὶ ὑπὸ τῆς ἀναμνήσεως βοηθούμενος ν' ἀναμνήσω μεθ' ὑπομονῆς τὸν θάνατον, ἀλλὰ ποῦ θέλει περιέλθει ἡ ἀρχὴ τῶν Ἀθηνῶν; τί θέλει καταστῆ καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς πατρίδος;

ΦΕΙΔ. Ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ δύναμις λαοῦ δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως ἐνὸς μόνου ἀνδρὸς θνητοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀθανάτων θεσμῶν τῆς κοινωρίας.

ΠΕΡΙΚΑ. Δὲν δύνασαι ν' ἀρνηθῆς ὅτι καὶ αἱ θεσμοθεσίαι ἡμῶν αὐταὶ ἐνθαρρύνουν

τὴν φιλαρχίαν. Ἡ Δημοκρατία δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ ἀρχηγοῦ, ὅπως τὸ ποιμνιον δὲν δύναται νὰ συντηρηθῇ ἄνευ ποιμένος. Ἄν ἐγὼ ἀποσυρθῶ, τίς θέλει μὲ ἀντικαταστήσει; τὰ τέκνα μου; ὁ ἡδυπαθὴς Πάραλος ἢ ὁ Ξάνθιππος, δούλος πολυδαπάνου γυναικός;

ΦΕΙΔ. Ἄν δὲν ὑπῆρχον διεφθαρμένα τέκνα πατρὸς διασῆμου, ἀδύνατος θὰ καθίστατο ἢ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἰσότης.

ΠΕΡΙΚΑ. Ὁ μὲ διαδεχθῆ μήπω; ὁ Ἀλκιβιάδης, οὐτινος τὰ λαμπρότερα προτερήματα ἐξισοῦνται πρὸς τὴν διαφθοράν; Θαυμάζω αὐτὸν, ἀλλὰ μ' ἐμπνέει φόβον. Πῶς θέλει σεβασθῆ ἀργότερα τοὺς νόμους, ἀφοῦ ἤδη οὐδένα χαλινὸν γνωρίζει; Πρόθυμος νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν πατρίδα του, προθυμότερος εἶναι καὶ νὰ τὴν βλάψῃ.

ΦΕΙΔ. Δὲν πρέπει νὰ τρέφωμεν λεοντιδέα ἐν τῇ πόλει, ἄλλως πρέπει νὰ ὑποστῶμεν τὰς ἰδιοτροπίας αὐτοῦ.

ΠΕΡΙΚΑ. Μήπως δύναμαι τέλος πάντων νὰ παραχωρήσω τὴν θέσιν μου εἰς τὸν Κλέωνα, εἰς τὸν Σιμμίαν, εἰς τὸν Λακρατίδην, εἰς τὸν Ἰπέρβολον, εἰς πάντας τούτους τοὺς ῥήτορας, οἵτινες χαράττον τὸ στάδιον αὐτῶν διὰ τοῦ κοχλασμοῦ τῶν λόγων ὡς ὁ χεῖμαρρος χαράττει αὐλακὰς ἐπὶ τῆς πεδιάδος; Ἀγνοοῦσιν οὗτοι τὴν ἀξιοπρέπειαν, τὴν μετριοπάθειαν, τὸ πρὸς ἑαυτοὺς σέβας, τὸ μυστικὸν τῆς ἐπιβροχῆς μου, καὶ ἀντὶ φώτων, κολακείας ἀποδίδουσιν εἰς τὸν λαόν· προτιμῶντες τοῦ συμφέροντος τῆς πατρίδος τὸ ἑαυτῶν συμφέρον, περιφρονοῦν τὴν πλήρη μέτρον εὐγλωττίαν, τὴν ἔρρυθμον, οὕτως εἰπεῖν, τὴν διατηροῦσαν τὸν πρέποντα θρησκευτικὸν χαρακτῆρα εἰς τὸ βῆμα, ὡς μόνον θυσιαστήριον ὑπάρχον, ὅθεν ἐξέρχονται σώφρονες συμβουλαὶ καὶ συμβουλαὶ ὀλέθριαι, ὅπου ἀποφασίζεται τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος καὶ ἡ καταστροφή. Ἄπ' ἐναντίας αἱ λοιδορίαι αὐτῶν καὶ αἱ καταγγελίαι ὁμοιάζουσιν ὑλακὰς κυνῶν καταδιωκόντων. Ἐλαφὸν πρέπει λοιπὸν νὰ μείνω ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Δημοκρατίας, ἐνόσω αἱ δυνάμεις μου μὲ ὑποστηρίζουν, ἐνόσω δὲν ἀναφανῆ ἄλλο ἀρχηγός. Ἡ ἀνάγκη μὲ καθιστᾷ ὑπόδουλον τῆς τύχης· φέρω κ' ἐγὼ οὗτος εἰπεῖν τὸν ζωσιπρᾶ

τοῦ Νέσσου· ἂν τῶντι ἀφαιρέσουν ἀπ' ἐμοῦ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἰσχύν, μετ' οὐ πολὺ θὰ μὲ ἰκετεύσουν ν' ἀναλάβω τὰς ἡνίας ἐκ νέου, διότι θ' ἀναγνωρίσουν ὅτι εἶμαι ὁ μόνος δυνάμενος νὰ τοὺς καθοδηγήσω διὰ μέσου τῶν ἐπαπειλούντων κινδύνων.

ΦΕΙΔ. Πράττεις ἄρ' ἀγε τὰ ἀναγκαῖα ὅπως ἀποτρέψῃς τοὺς κινδύνους αὐτούς;

ΠΕΡΙΚΑ. Τὸ ἀναπόφευκτον οὐδεὶς ἀποτρέπει· ἀλλὰ μάθε, Φειδίε, ἀκριβῶς τι συνέβη κατὰ τὴν ἀπουσίαν σου, πρὶν ἢ μεμφθῆς ἐμὲ, διότι αἰσθάνομαι ὅτι μὲ μέμφεσαι ἤδη. Ἰπεσχέθημεν πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἐμελλον αἱ Ἀθηναῖοι νὰ καταστῶσι πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος πόλις, ὑποβάλλουσα πάντας τοὺς ὁμογλώσσους λαοὺς εἰς τὴν ἐνδοξοτάτην πασῶν ἐξουσίαν, τὴν τῆς πειθοῦς. Τριπλῶ στεφάνῳ ἐμελλον νὰ στέψωσι αὐτήν, ἢ εὐγλωττία, ἢ τέχνη, ἢ ποίησις· ὥστε καὶ οἱ ἔθροί της αὐτοὶ νὰ καταθέσωσι τὰ ὄπλα, σβόμενοι ἐν ψυχικῇ συγκινήσει τὸ ὄραϊον, οἱ δὲ σύμμαχοί της ἀγαλλόμενοι νὰ συσπρίγγωσι τοὺς δεσμοὺς τῆς πρὸς ἡμᾶς φιλίας, πλήρεις γενναίου θαυμασμοῦ, καὶ τέλος, οἱ ὑπήκοοί της αὐτοὶ μεθ' ὑπερηφανείας νὰ ὑπακούωσιν εἰς πόλιν οὕτω ἀξιοπρεπῶς διέπουσαν τὰ τῆς πολιτείας. Γινώσκεις ἤδη σὺ, ὁ ἀφοσιωθείς ἐμοί, πῶς ἐπραγματοποιήθη ἡ τοσοῦτον ὄνειροποληθεῖσα ὑφ' ἡμῶν ὠραιότες τῆς πόλεως, πῶς δὲ ἀνεχαιτίσθημεν προβαίνοντες ἔτι ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν. Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν σου, ἦν πολλοὶ ὡς φυγὴν θεώρησαν, ἠθέλησα νὰ ἐξακολουθήσω τὸ πολιτικὸν τοῦλάχιστον ἔργον, οὐτινος τὴν ἰδέαν ἐσχόμεν πρῶτοι· καὶ πρὸς τοῦτο, οἱ Ἀθηναῖοι πεισθέντες τοῖς λόγοις μου ὠνόμασαν εἴκοσι πρέσβεις, ὧν πέντε μὲν διαβάντες τὸν Ἰσθμὸν μετέβησαν εἰς τὴν Πελοπόννησον, πέντε δὲ εἰς τὰ βόρεια τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν, πέντε ἄλλοι ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἰωνίαν καὶ τὰς καθημένας ἐπὶ τῶν κυμάτων ἀνθηρὰς νῆσους, καὶ τέλος οἱ λοιποὶ διεθύνθησαν πρὸς τὴν Θράκην καὶ τὰς ἀποικίας τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἐπρότειναν δὲ οἱ πρέσβεις οὗτοι εἰς πάντας τοὺς λαοὺς νὰ ἀποβάλλωσι τὰ μίση ἀναμιμνησκόμενοι ὅτι τὸ αὐτὸ

αἷμα κυκλοφορεῖ εἰς πάντων τὰς φλέβας, νὰ συνάψωσι μεταξύ των διαρκῆ συμμαχίαν, καὶ διατηροῦντες ἀριθμὸν νηῶν καὶ στρατιωτῶν ἐξαρκούντων πρὸς ἀπόλησιν τῶν βαρβάρων νὰ στρέψωσι πᾶσαν αὐτῶν τὴν προσοχὴν εἰς τὸ ἐμπόριον, τὴν γεωργίαν, τὰς τέχνας, καὶ πάντα τὰ ἐξασφαλίζοντα τὴν εὐημερίαν τῶν ἐθνῶν· ἐκάστη δὲ πόλις διατηροῦσα τὴν ἀνεξαρτησίαν της νὰ ἐκλέγῃ ἀντιπροσώπους, οἵτινες ἐμελλον νὰ συνέρχωνται κατ' ἔτος εἰς Ἀθήνας πρὸς τακτοποίησιν τῶν συμπερόντων τῆς κοινῆς πατρίδος. Οὗτοι δὲ ἐξασφαλίζοντες ἀπ' ἐνὸς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν σύμνοιαν ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἐμελλον ταῦτο χρόνως νὰ ἐπιφυλάξωσιν ἴσως αὐτῇ τὴν τῆς κατακτήσεως τῆς οἰκουμένης δόξαν.

ΦΕΙΔ. Ναί· τοιαῦτα ἐσχεδιάζομεν, λησμονοῦντες ὅμως ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐπλάσθησαν ἐντελεῖς.

ΠΕΡΙΚΑ. Προσῆγγίζον εἰς τὸν σκοπὸν μου, Φειδίε, ἀφεύκτως δὲ θὰ ἐπετύγχανον ἂν δὲν μ' ἐφθόνηον οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ἡ πρότασις ἡμῶν ἐγένετο ἐνθουσιωδῶς δεκτὴ πανταχοῦ, ὅτε οἱ ἀντιπρόσωποι ἐλθόντες ἤρξαντο διασπείροντες πανταχοῦ τὴν δυσπιστίαν, ἀναζωπυροῦντες παλαιὰς διχονοίας, διεγείροντες τὸν φθόνον, τὴν κρυφίαν ταύτην φλόγα, ἀσβεστον αἰεὶ διαμένουσαν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν θνητῶν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης οἱ Ἄωριεῖς τῆς Πελοποννήσου ἠρξίσθησαν τὴν καταστροφὴν τῆς ἰσχύος τῶν Ἀθηνῶν, καιροφυλακτοῦντες περιστάσιν κατάλληλον πρὸς κήρυξιν πολέμου, ἅμα ὡς ἐτοιμάσωσι δυνάμεις ἰκανὰς ὅπως μᾶς καταβάλωσι· ἀλλὰ θὰ τοὺς προλάβω.

ΦΕΙΔ. Δικαίως σὲ φοβοῦνται, διότι ἐνθαρρύνεις τοὺς φιλοδόξους συμπολίτας ἡμῶν· αἱ ἐχθροπραξίαι κατ' ἐμὲ δὲν θὰ ἐκραγῶσιν, ἂν σὺ παραιτηθῆς τῶν πραγμάτων.

ΠΕΡΙΚΑ. Ὁ ἐκραγῶντιν εὐθὺς ἀπὸ τῆς αὔριον· βλέπω, δὲν γνωρίζεις πλέον τοὺς Ἀθηναίους· τόσον ἤλλαξαν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν Ἠλείᾳ διαμονῆς σου! Περιφρονοῦσιν ἤδη πᾶν ὅ,τι ἡγάπησαν, νῆα καθ' ἐκάστην πάθη αἰσθανόμενοι καὶ, ἐρασταὶ τοῦ καινοφανοῦς, προτιμῶσι χιμαίρας ἢ δόξαν σταθεράν· ἀνυπόμολοι δρέπουσι τὰ

καλά τῆς εἰρήνης καὶ παραμελοῦσι τὴν καλλιέργειαν τῶν γαιῶν, ὀρμῶντες εἰς τὰς ὠραιοτάτας αὐτῶν τριήρεις· ὁ πλοῦτος μεθύει αὐτοὺς, ἀλλὰ δὲν τοὺς ἱκανοποιεῖ καὶ ὑπολογίζουσι πόσον ναυτικὸν δύνανται νὰ κατασκευάσῃ δυνάμει τῶν ἀμετρήτων ποσῶν τοῦ θησαυροῦ τῆς Ἀθηνᾶς· τὴν ποίησιν αὐτὴν θεωροῦν πρὸ πάντων κατάλληλον νὰ ψάλλῃ τὰς νίκας· ἐν ἐνὶ κατακτήσει μόνον ποθοῦσιν. Ἄν δὲν ἦτο δέσμιος, θὰ ἐβλεπε τοὺς νεανίας ἡμῶν εἰς τὸ στάδιον καὶ τοὺς γέροντας αὐτοὺς εἰς τοὺς κήπους τῆς Ἀκαδημίας χαράσσοντας ἐπὶ τῆς ἄμμου τὸ σχέδιον τῶν χωρῶν αἱ ἐπιθυμοῦν νὰ κατακτῆσαι, νῦν μὲν τὴν Σικελίαν κατοικουμένην ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἄλλοτε τὴν εὐφορον Ἰταλίαν· ἐδῶ μὲν τινες ἐκπορθοῦσι τὴν Καρχηδόνα καὶ ὑποδουλοῦσι τὴν Ἀφρικήν, ἐκεῖ ἄλλοι ῥιπτόμενοι κατὰ τῆς Ἀσίας ἀνατρέπουσι τὸν θρόνον τῶν Ἑκβατάνων καὶ μόνος ἐγὼ ἀκόμη τοὺς ἀναχαίτιζω· ἂν κατέλθω τοῦ ἄρματος, ἀρηνιάσαντες οἱ Ἴπποι θὰ κατακερματίσωσιν αὐτό.

ΦΕΙΔ. Ὡ! πῶς τὸ πεπρωμένον ἀρέσκειται συγγέρον τὰ σχέδια τῶν θνητῶν, ἀφοῦ ὁ ἐπιτήδειος Περικλῆς ἀδυνατεῖ πλέον νὰ καθοδηγήσῃ τὰ πνεύματα τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ!

ΠΕΡΙΚΛ. Τί; δὲν μὲ πιστεύεις;

ΦΕΙΔ. Σὲ πιστεύω, φίλε μου· ἀλλ' ἐπιθυμῶ πλέον ἀποστροφὴν νὰ σ' ἐμπνέω τὰ ὄπλα. Σκέφθητι ὅτι διαρκὴς πόλεμος (καὶ τοιοῦτος θέλει εἶσθαι ὁ μέλλων ἢ νὰ ἐκτραχῆ) ἐπαναφέρει εἰς τὰ ἔθνη εἰδός τι βερβαρότητος, τὴν δυνάμιν μόνην κατ' ἔθος ἐκτιμώσης· τὰ καλὰ ὅσα ἀπὸ τεσσαρακονταετίας εἰργάσθης θὰ καταστραφῶσιν μετὰ τίναν συμπλοκῆς, διότι, τὸ θέατρον οὐδὲν πλέον θείλγητρον παρέχει εἰς ὧτα ἐθισθέντα ν' ἀκούωσι τὸν ἦχον τῆς πολεμικῆς σάλπιγγος· οἱ ἀρχιτέκτονες καὶ οἰάγαλματοποιοὶ παραχωροῦσι τὴν θέσιν τῶν εἰς ἐμπόρους δωμάτων καὶ εἰς κατασκευαστὰς θεοῶν· οἱ διδάσκαλοι τῆς εὐγλωττίας περιφρονοῦνται ὑπὸ τῆς νεολαίας, συνωσιζομένης περὶ τοὺς διδασκάλους τῆς γυμναστικῆς καὶ τῆς ξιφομαχίας· ἐπειδὴ δὲ ἡ νίκη εἰς τὸν φονεύοντα πλειότερος ἐχθρῶν καὶ οὐχὶ εἰς τὸν μάλλον ὀρθοπρο-

νοῦντα ἀνήκει, διὰ τοῦτο ἡ βία βασιλεύει παντοῦ καὶ τὸ θέαμα τοῦτο μικρὸν κατὰ μικρὸν διαφθείρει τῶν ἀρίστων τὰς ψυχάς. Τὰ ἦθη καθίστανται χυδαῖα, οἱ ἀρχηγοὶ ἰσχυρότεροι, ἡ δὲ ἐλευθερία εὐθέως ἐπαπειλεῖται.

ΠΕΡΙΚΛ. Εὐκολώτερον εἶναι ἀπ' ἐναντίας νὰ διοικήσῃ τις τοὺς Ἀθηναίους, ἐὰν τὸ φιλοτάραχον αὐτῶν στρέφεται πρὸς τὰ ἔξω· καθὼς οἱ ἰατροὶ ἀπολαμβάνουσι τῆς εὐνοίας τῶν ἀσθενῶν πρὸ πάντων, οὕτω καὶ οἱ ἀρχηγοὶ Δημοκρατίας εὐρίσκουσιν εὐπειθέστερον τὸν λαὸν ἐν ὧρα κινδύνου.

ΦΕΙΔ. Ἄλλ' ἐμέτρησας τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου τούτου, ἢ μὴ δὲν προβλέπεις ὅτι τὸ ἦμισυ τῆς Ἑλλάδος θὰ ἐγερθῆ κατὰ τοῦ ἄλλου ἡμίσεος;

ΠΕΡΙΚΛ. Ὁ ἀπολύων τὰς θεύλλας δύναται εὐκόλως νὰ τὰς περιστείλῃ.

ΦΕΙΔ. Οὕτω τυφλοῦνται οἱ μεγαλειότεροι ἄνδρες! Οἱ σκοποὶ σου, Περικλῆς, μοι ἦσαν γνωστοί. Ὁ ψίθυρος ἐφθασε μέχρις ἐμοῦ εἰς τὴν Ὀλυμπίαν καὶ ἐπέισθην ἐντελῶς ἀπὸ τῆς πρὸ τριῶν ἡμερῶν συνδιαλέξεως ἡμῶν. Ἴδου διατὶ σὲ παρεκάλεσα διὰ τελευταίαν φορὰν νὰ ἔλθῃς. Ἄν ἡ φωνὴ φίλου θνήσκοντος δύναται νὰ σὲ συγκινήσῃ, ἀπόρριψον μακρὰν σου ἀπόφασιν δυναμένην νὰ σὲ καταστρέψῃ, οὐ μὴν ἀλλὰ νὰ καταστρέψῃ ἀφεύκτως τὴν πατρίδα ἡμῶν.

ΠΕΡΙΚΛ. Ὁ θάνατός σου αὐτὸς μὲ εἰδοποιεῖ νὰ προετοιμασθῶ καὶ νὰ σὲ ἐκδικήσω. Μὴ δὲν εἴμεθα τέκνα τῶν ἐν Μαθαθῶνι ἡρώων;

ΦΕΙΔ. Δὲν θὰ προσβάλωμεν πλέον Μήδους, ἀλλ' Ἕλληνας, ἀδελφοὺς, ἴσους ὡς πρὸς τὴν ἀνδρίαν, πλειότερους τὸν ἀριθμὸν.

ΠΕΡΙΚΛ. Διὸ ἡ νίκη θὰ ἦναι ὠραιοτέρα καὶ ἡ θάλασσα μᾶς ἀνήκει.

ΦΕΙΔ. Οἱ στόλοι ἡμῶν, πρόσφοροι μὲν ὅπως ἐκπορθήσωσι ξένας χωρας εἶναι ἄχρηστοι πρὸς ὑπεράσπισιν ἡμῶν διότι ἡ Ἀττικὴ δὲν εἶναι νῆσος.

ΠΕΡΙΚΛ. Ὁ κύβος ἐβρίσθη. Ἀθῆναι ἢ Σπάρτη. Πρέπει ἀφεύκτως νὰ πέσῃ μία τῶν ἀντιπάλων.

ΦΕΙΔ. Γαλήνιος ἐγκατέλειπον τὸν βίον, ἀλλ' ἦδη χαίρων ἐγκαταλείπω αὐτόν. Δὲν

θὰ ἴδω κατὰ πάντα ἀνοιξίν ξηρὸς τοὺς ἀγροὺς ἡμῶν καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους προχωροῦντας μὲ δαυλοῦς ἀνὰ χεῖρας μὲ χρι πρὸ τῶν στερεῶς κεκλεισμένων θυρῶν ἡμῶν. Δὲν θὰ ἴδω τὸ πένθος ἀλληλοδιαδόχως καταλαμβάνον τὰς οἰκογενεῖας πάσας, δὲν θ' ἀκούσω ἐπιταφίους θνησκόντων πολεμιστῶν, ἐπιταφίους οἵτινες θ' ἀντικαταστήσωσιν ἀπὸ τοῦδε τὰς ἐορτὰς καὶ τὰ ἄγρια. Δὲν θὰ μετρήσω διὰ τοῦ βλέμματος δεκατιζομένην τὴν νεολαίαν, μέχρις ὅτου μείνωσι τὰ τεῖχη ἡμῶν κενὰ ὑπερασπιστῶν. Δὲν θὰ παρευρεθῶ, γέρον ἀδύνατος ἐγὼ, μάρτυς τοῦ θριάμβου τοῦ Σπαρτιατοῦ, ἐκλέγοντος τοὺς αἰχμαλώτους αὐτοῦ, πωλοῦντος εἰς δημοπρασίαν τὰ λάφυρα καὶ ὅστις ἴσως θὰ φέρῃ τὸν σίδηρον ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος. Ὡ Περικλῆς, σὺ δὲ τοσοῦτον ἠγάπησα, ἰδοὺ ἡ τελευταία μου εὐχή. Εἴθε ν' ἀποθάνῃς ἐγκαίρως ὅπως ἀποθνήσκω ἐγὼ.

ΠΕΡΙΚΛ. Δός μοι τὴν πιστὴν σου χεῖρα, ἢν οὐδέποτε πλεον θὰ θλίψω. Σοὶ ὀρκίζομαι· ἔξεις αἱματηρὰν κηδεῖαν.

ΦΕΙΔ. Οἴμοι!

ΠΕΡΙΚΛ. Οἱ Ἀθηναῖοι πρέπει ν' ἀνακράξωσιν Οἴμοι, διότι μετὰ σοῦ κατέρχεται εἰς τὸν τάφον τὸ ἀγαθὸν αὐτῶν πνεῦμα.

(Ὁ Φειδίας ἐκπνέει.)

ΙΩ. ΚΑΜ.

ΟΙ ΠΑΡΑΦΡΟΝΕΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε φυλ. ε.)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

Παρθῆθεν ἐν ἔτος.

Δικηγορικὸν γραφεῖον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ροβέρτου.

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΡΟΒΕΡΤΟΣ καθήμενος καὶ κρατῶν ἐφημερίδα.

ΡΟΒ. Ἐδῶ εἰς τὰ νέα τῆς πόλεως ὑπάρχει εἰδήσις σπουδαία δι' ἡμᾶς (ἀναγι-

νώσκει)· ἀφίκετο εἰς Ταυρίνον ὁ περίφημος Ἄγγλος φιλόσοφος καὶ ἰατρός κύριος Μελάτων καὶ κατέφησεν εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Πιθικῶς αὖριον θέλει ἀρχίσει νὰ δέχεται τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην νὰ συμβουλευθῶσιν αὐτόν. Ὁ αὐτὸς ὁ εὐεργετικὸς ἄνθρωπος ἀπέκτησε φήμην Εὐρωπαϊκὴν. Παντοῦ ὅπου μεταβῆ ἐπέρχονται εὐθὺς τ' ἀποτελέσματα τῆς παρουσίας του. Ἴδου ἡ σύζυγός μου ἐπιστρέφουσα.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΛΕΟΝΤΙΝΑ καὶ ὁ ἀνωτέρω.

ΡΟΒ. Αἶ, λοιπὸν, ἀγαπητή μου, πῶς εἶρες σήμερον τὸν δυστυχῆ πατέρα;

ΛΕΟΝ. Ὅπως συνήθως.

ΡΟΒ. Οὐδὲν ἔχως νοήσεως;

ΛΕΟΝΤ. Κἀποτε κἀποτε ὁ νοῦς του ἔχει φωτεινὰ σημεῖα· κρίνει ἀρκετὰ καλὰ περὶ ὄλων τῶν πραγμάτων ὅσα δὲν ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν ἰδέαν εἰς τὴν ὁποίαν εἶνε προσηλωμένος· ἀλλ' ὅταν εἰσέλθῃ πάλιν εἰς τὸν κύκλον τῶν ἐσφαλμένων σκέψεών του, τότε τετέλεσται. Ὁ ταλαίπωρος προσηλώθη εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἐγὼ ἀπέθανα, καὶ ὅτι ὁ φίλος του κατεδικάσθη· ὁμιλεῖ πάντοτε περὶ τῆς Κίθωτοῦ τοῦ Νῶε, ἐξηγεῖ μεγαλοφώνως τὸ ἐπινόημά του καὶ λέγει ὅτι θέτει κατὰ μέρος τὰ χρήματα διὰ νὰ τελέσῃ μεγαλοπρεπῶς τὴν κηδείαν μου.

ΡΟΒ. Καὶ τί κάμνει ὁ ἰατρός διευθυντῆς τοῦ φρενοκομείου;

ΛΕΟΝΤ. Πηγαίνει εἰς τὸ κατάστημα, κάμνει τὸν συνήθη του γύρον, ὁμιλεῖ μὲ τὸν οἰκονόμον, σηκώνει τοὺς ὤμους του καὶ φεύγει.

ΡΟΒ. Καλὰ, μάθε λοιπὸν ὅτι ἐφθασεν εἰς Ταυρίνον ὁ περίφημος ἐπιστήμων Μελάτων.

ΛΕΟΝΤ. Ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ Μελάτων;

ΡΟΒ. Εἶναι Ἄγγλος ἰατρός χαίρων μεγάλην φήμην, ὅστις ἀφιέρωσεν ὅλην τὴν ζωὴν εἰς τὴν θεραπείαν τῶν τρελλῶν καὶ ἐπέτυχεν εἰς τοῦτο θαυμάσια· θὰ ὑπάρχωμεν νὰ τὸν ἐπισκεφθῶμεν.

ΛΕΟΝΤ. Ἀληθινά; .. μὲ παρηγορεῖς... ὅμως...

ΡΟΒ. Τί;

ΛΕΟΝΤ. Ἀνάγκη νὰ τὸν πληρώσωμεν ἀκριβῶς... καὶ τὰ οἰκονομικά μας εἶνε τὸσον στενοχωρημένα!

ΡΟΒ. Μὴ τὸ συλλογίζεσαι; ἐγὼ προέβλεψα καὶ διὰ τοῦτο.

ΛΕΟΝΤ. ᾤ! εἶσαι μὰ τὴν ἀλήθειαν ὁ καλὸς μου ἄγγελος. Παρῆλθε τώρα ἐν ἔτος ἀφ' ὅτου ἐστεφανώθημεν καὶ καθ' ἡμέραν δὲν κάμνω ἄλλο παρὰ νὰ εὐλογῶ τὴν στιγμήν καθ' ἣν σ' ἐγνώρισα. Καὶ νὰ συλλογισθῆ τις ὅτι, ἂν δὲν μᾶς ἐκλεπτεν ἐκεῖνο τὸ κακὸν γύναιον τὰς ἐκατὸν χιλιάδας φράγκα!... ᾤ! αὐτὸ ἐστάθη αἰτία τῆς ἰδικῆς τῆς καὶ τῆς ἰδικῆς μας δυστυχίας.

ΡΟΒ. Μὴ συλλογίζομεθα πλέον αὐτὰ τὰ πράγματα, ἐκεῖνη ἔφυγε καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ ἀσφαλτέστερον δεῖγμα τῆς ἐνοχῆς τῆς ὁ δυστυχῆς τῆς σύζυγος ἐφορτώθη τὰ βάρη αὐτῆς.

ΛΕΟΝΤ. ᾤ, ὅσον δι' αὐτὸν, τὸν ἐσυγχώρησα. Εἶνε τὸσον ἀτυχῆς. Δὲν ἐφάνη ἀκόμη σήμερον;

ΡΟΒ. ᾤχι, ἀλλὰ δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ ἔλθῃ; ποτὲ δὲν λείπει...

ΣΚΗΝΗ Γ΄.

ΜΕΛΑΝΤΙΩΝ καὶ οἱ ἀνωτέρω.

ΛΕΟΝΤ. Ἀκούω βήματα ἀνθρώπου πλησιάζοντος... θὰ εἶναι ὁ δυστυχῆς πατέρα;

ΜΕΛ. Μὲ τὴν ἀδειάν σας;

ΡΟΒ. Τίνα ζητεῖ ὁ κύριος;

ΜΕΛ. Τὸν δικηγόρον Γκιούστην.

ΡΟΒ. Ἐγὼ εἶμαι.

ΜΕΛ. ᾤ! πολὺ καλὰ! .. καὶ ἡ κυρία εἶνε ἴσως ἡ σύζυγός σας;

ΛΕΟΝΤ. Μάλιστα; εἰς τὰς διαταγὰς σας.

ΜΕΛ. ᾤ! εὐχαριστῶ (κάθηται). Τὸ Ταυρίνον εἶναι ὡραία πόλις...

ΡΟΒ. Ὁ κύριος ἐπιθυμεῖ...

ΜΕΛ. Νὰ σὰς ὁμιλήσω, φίλτατε.

ΛΕΟΝΤ. (Ἐτοιμαζομένη ν' ἀποχωρήσῃ.) Μὲ τὴν ἀδειάν σας.

ΜΕΛ. ᾤχι, ὄχι, μείνατε; ἔχω ἀνάγκην καὶ ὑμῶν.

ΛΕΟΝΤ. Ἐμοῦ;

ΜΕΛΑΝΤ. Ναι, ναι, ὑμῶν.

ΛΕΟΝΤ. (Σιγῇ πρὸς τὸν Ῥοβ.) Εἶνε πρωτότυπος αὐτὸς ὁ κύριος! ..

ΡΟΒ. Λαμβάνετε τὴν καλωσύνην νὰ μοι εἴπητε μετὰ ποίου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ;

ΜΕΛ. Δὲν σὰς τὸ εἶπα ἀκόμη;

ΡΟΒ. Δὲν μοι φαίνεται...

ΜΕΛ. Συγχωρήσατέ με; τώρα σὰς τὸ λέγω. Εἶμαι εἰς τρελλός.

ΛΕΟΝΤ. (Τὸ ἤθελα στοιχηματίσει! ..)

ΡΟΒ. Τρελλός;

ΜΕΛ. Βεβαίωτατα, ὅμως ἤσυχος τρελλός.

ΡΟΒ. Ὁὰ σὰς παρεκάλουν νὰ ἔλθῃτε εἰς τὸ προκείμενον καὶ νὰ σπεύσητε, ἐπειδὴ θὰ ἐξέλθωμεν.

ΜΕΛ. Καὶ ποῦ θὰ πηγαίνετε;

ΛΕΟΝΤ. Δι' ὑποθέσεις μας; ἄλλο καὶ τοῦτο! ..

ΜΕΛ. Πολὺ καλὰ, ἀλλὰ διὰ ποίας ὑποθέσεις;

ΛΕΟΝΤ. Ἀφ' οὗ εἶθε τὸσον περίεργος νὰ τὸ μάθητε, πηγαίνομεν νὰ συμβουλευθῶμεν ἓνα ἰατρὸν.

ΜΕΛ. Εἶθε ἴσως ἄρρωστος;

ΡΟΒ. ᾤχι, κύριε.

ΜΕΛ. Τότε θὰ γίνητε.

ΛΕΟΝΤ. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν πρόβρῃσιν!

ΜΕΛ. ᾤ, τίποτε! ἀλλὰ εἶνε βέβαιον πρᾶγμα...

ΛΕΟΝΤ. Διὰ τί;

ΜΕΛ. Ἡ αἰτία εἶνε εὐλογος. — Ὁ ἰατρὸς τὸν ὅποιον πηγαίνετε νὰ συμβουλευθῆτε δὲν δύναται νὰ σὰς εὕρῃ ὑγιεῖς, ἀλλὰ δὲν ἤθελε κερδίσει τίποτε. Ὁὰ σὰς διορίσῃ ἰατρικά, σεις θὰ τὰ λάβητε, καὶ αὐτὰ θὰ σὰς ἀρρώστισουν.

ΡΟΒ. Ὁ κύριος ἔχει ὀλίγην ὑπόληψιν εἰς τοὺς ἰατροὺς!

ΜΕΛ. ᾤχι εἰς τοὺς ἰατροὺς, ἀλλ' εἰς τὴν ἐπιστήμην, ἥτις εἶνε ἀκόμη πολὺ νηπία.

ΛΕΟΝΤ. Τὴν γνωρίζετε λοιπόν;

ΜΕΛ. Ὀλίγον.

ΛΕΟΝΤ. Ψάψετε τὸν σφυγμὸν καὶ σεις;

ΛΕΟΝΤ. Τὴν γνωρίζετε λοιπόν;

ΜΕΛ. Ὀλίγον.

ΛΕΟΝΤ. Ψάψετε τὸν σφυγμὸν καὶ σεις;

ΜΕΛ. ᾤχι, ἀγαπητῆ, ψάψω τὸν ἐγκέφαλον.

ΛΕΟΝΤ. (Εἶνε τρελλός, δὲν ἔχει ἀμφιβολίαν).

ΡΟΒ. Ἀλλ' ὁ ἰατρὸς περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλοῦμεν εἶνε διάφορος τῶν ἄλλων.

ΜΕΛ. Ὅλοι ὁμοιάζουσι. Τὸ ὄνομά του;

ΡΟΒ. Εἶνε ὁ περίφημος Ἄγγλος Μελάντων.

ΜΕΛ. Συμπάθειον, δὲν δύναται νὰ σὰς δεχθῆ.

ΛΕΟΝΤ. Διὰ τί;

ΜΕΛ. Διότι αὐτὴν τὴν στιγμήν σεις δέχεσθε ἐκεῖνον.

ΡΟΒ. Τί ἀκούω! Ἄρα εἶθε...

ΜΕΛ. Ὁ σὶρ Ἰάκωβος Μελάντων, καὶ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σὰς προσκυνήσω (ἐγείρεται καὶ γαρυετῆ). Θέλετε νὰ ἴδῃτε τὸ διαβατήριόν μου;

ΛΕΟΝΤ. ᾤ! κύριε, συγχωρήσατέ μας ἂν...

ΜΕΛ. Καὶ τί νὰ σὰς συγχωρήσω; Οὔτε μὲ ὑβρίζατε, οὔτε μὲ ἐδείρατε.

ΡΟΒ. Καὶ ἄνθρωπος ἔχων φήμην καὶ ἄξιαν ὅποιαν σεις ν' ἀναγγεληθῆτε ὡς πατέρα;

ΜΕΛ. Βέβαια, καὶ θὰ σὰς ἀποδείξω ὅτι εἶμαι. Ἀκούσατέ με; εἶμαι πλούσιος, ὑπὲρ πλουτος. ἔχω ὡραιότατην ἔπαυλιν εἰς τὴν τερπνοτέραν κομητείαν τῆς Ἀγγλίας ἢ σύζυγός μου, Λαίδη Μελάντωνος, εἶνε γυνὴ ἀκόμη νέα καὶ καθ' ὑπερβολὴν ὡραία ἀγαπώμεθα τρυφερώτατα ἔχω δύο νήπια τὰ ὅποια εἶνε ξανθὰ καὶ ὡραῖα ὡς δύο ἀγγελουδία οἱ ὑπεξουσιοί μου μὲ ἀγαπῶσιν ἔμμανῶς, οἱ φίλοι μου μὲ λατρεύουσιν ὡς εἰδωλον. Ἐγὼ ἠδυνάμην νὰ ζῶ τὴν εὐτυχιστέραν ζωὴν τοῦ κόσμου, ἠδυνάμην νὰ κάμνω τοὺς περιπάτους μου ἐφιππος, νὰ κάμνω τὰς steeply chasses, τὰ κυνήγια τοῦ ἐλαφίου, συμπόσια, ἠδυνάμην νὰ κοιμῶμαι 10 καὶ 12 ὥρας τὴν ἡμέραν καὶ νὰ γίνω παχὺς ὅσον ὁ ἐπιστάτης μου. Ἀντὶ δὲ ὁλων τούτων κατεδικάσα ἑμαυτὸν εἰς ζωὴν κοπιώδη καὶ πλήρη θυσῶν, περιοδεύων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ὡς ὁ Περιπλανώμενος Ἰουδαῖος καὶ ἐπιθεωρῶν τὰ φρενοκομεία τῆς Εὐρώπης, πρᾶγμα πολὺ ὀλίγον νόστιμον, ὡς εἰμπορεῖτε νὰ ὑποθέσητε. Κατ' αὐτὸν

τὸν τρόπον φέρω εἰς ὄργην τὴν σύζυγόν μου, βλέπω τὴν οἰκογένειάν μου ἀπαξ ἢ

δις τοῦ ἔτους καὶ ἀντὶ νὰ παχύνω ὡς καπώνιον, γίνομαι ἰσχνός ὡς στοκοφίσιον. ᾤ! εἰπέτε μοι, σὰς παρακαλῶ, δὲν εἶμαι ὁ τρελλότερος τῶν τρελλῶν μου;

ΛΕΟΝΤ. ᾤ, κύριε, τί εἶνε αὐτὰ ὅπου λέγετε; Εἶθε ἄνθρωπος εὐεργετικὸς καὶ μεγαλοφυῆς.

ΜΕΛ. Μεγαλοφυῆς; Καὶ τί εἶνε μεγαλοφυῆς; Ἐξέγεργος τοῦ ἐγκεφάλου, ἀρχὴ παραφροσύνης. Ὁ πατὴρ σας ἦτο ἄνθρωπος μεγαλοφυῆς καὶ ὅμως τώρα εἶνε εἰς τὸ φρενοκομείον!

ΛΕΟΝΤ. Ὁ πατὴρ μου! Καὶ τὸν ἐγνωρίσατε σεις;

ΜΕΛ. Βεβαίωτατα.

ΛΕΟΝΤ. Ποῦ; πῶς;

ΜΕΛ. Εἰς Λονδίνον, πρὸ πολλῶν ἐτῶν.

ΛΕΟΝΤ. Ὅταν σὰς ἔφερε τὴν Κιβωτὸν τοῦ Νῶε;

ΜΕΛ. Τότε ἀκριβῶς. Ἦτο ἤδη τότε ὀλίγον τρελλός καὶ ἐγὼ ὑπὴρξα ὁ ἄλλος τρελλός ὅστις τὴν ἠγόρασα.

ΛΕΟΝΤ. Πῶς ἐμάθετε ὅτι εἶνε εἰς τὸ τρελλοκομείον;

ΜΕΛΑΝΤ. Μοὶ τὸ ἔγραψεν ὁ Ἄγγλος πρόξενος ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐζήτησα πληροφορίας δι' αὐτόν. Ἦλθον εἰς Ταυρίνον διὰ νὰ τὸν ἰατρούσω.

ΡΟΒ. ᾤ! κύριε.

ΛΕΟΝΤ. Τὸν ἴδετε;

ΜΕΛ. Ναι... πρὸ ὀλίγου.

ΛΕΟΝΤ. Καὶ ἐλπίζετε;

ΜΕΛ. ᾤ! πολὺ, παραπολύ.

ΛΕΟΝΤ. ᾤ! νὰ ἐδίδεν ὁ Θεός! ..

ΜΕΛ. Ἀλλὰ πρὶν κάμω τὸ πείραμά μου, χρειάζομαι νὰ μάθω τινὰ πράγματα. Σὰς ὠμίλησε ποτὲ περὶ ἐμοῦ;

ΛΕΟΝΤ. Ναι, κύριε, συχνότατα. Καὶ ἀκόμη ὀλίγον πρὸ τῆς δυστυχίας του μοὶ ὠμίλει περὶ ὑμῶν ὡς ἀγοραστοῦ τοῦ κλωβίου του.

ΜΕΛ. ᾤ, τοῦτο εἶνε καλόν!

ΛΕΟΝΤ. Μοὶ εἶπε μάλιστα ὅτι ὅλα τὰ ζῶα εἶχον ψοφήσει.

ΜΕΛ. Ἀληθέστατα, ὅμως ἐγὼ ἔδωκα

νὰ τὰ βλασαμώσωσι καὶ ἔφερα αὐτὰ μα-

ζύ μου. Καί ποία ἦτο ἡ αἰτία τῆς παραφροσύνης του;

POB. Αὐτὸς εἶχε ἀγαπητότατον φίλον, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὁποίου ἐνεπιστεύθη τὸ μέγα ποσὸν ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων προσδιωρισμένων διὰ τὴν προίκα τῆς συζύγου μου. Ἡ σύζυγος τοῦ φίλου τούτου κατέπεισε τὸν ἄνδρα τῆς ν' ἀρνηθῆ ὅτι ἔλαβε τὴν παρακαταθήκην καὶ ἔφυγε κλέψασα, ὡς φαίνεται, τὸ ποσόν. Ἡ λύπη τοῦ νὰ ἴδῃ ὅτι ἐξηπατήθη ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ὃν τόσον ἠγάπα καὶ ἡ ἰδέα ὅτι ἡ μονογενὴς του θυγάτηρ ἔμενον ἑστέρα μὲν τοῦ παντός ἐγένοντο αἷτια τῆς αἰφνιδίου παρασαλεύσεως τοῦ ἐγκεφάλου του.

MEA. Καί τί ἀπέγινεν ὁ φίλος;

AEONT. Ἦτο συμβολαιογράφος· ἐπαύθη, ἔπεσεν εἰς δυστυχίαν καὶ τῶρα κατήτησεν ὁ ταλαίπωρος παράφρων.

MEA. Ὁ πατήρ σας τὸν εἶδε πλέον ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκλείσθη εἰς τὸ φρενοκομεῖον;

AEONT. Ὄχι, κύριε, ποτὲ πλέον.

MEA. Καί τοῦτο καλόν. — Καί ποῦ ἐδυνάμην νὰ εὔρω αὐτὸν τὸν συμβολαιογράφον;

AEONT. Καθ' ἡμέραν περὶ αὐτὴν τὴν ὥραν ἔρχεται ἐδῶ εἰς τὸν οἶκόν μας.

MEA. Εἰς τὸν οἶκόν σας; τί νὰ κάμῃ;

AEONT. Εἶνε συγκινητικὴ ὑπόθεσις. — Ἀναγκασθεὶς ἐκ τῆς πτωχίας νὰ ἐπαιτῆ εἰς τοὺς δρόμους, μόλις συνάξῃ ὀλίγα λεπτὰ τρέχει νὰ τὰ φέρῃ, συλλογίζόμενος ὅτι δύναται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ν' ἀποδώσῃ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἤρπασεν ἡ σύζυγός του. Πρὸ ἐνὸς ἔτους τῶρα ἔρχεται ἀκριβῶς καθ' ἐκάστην φέρων ἕν ἢ δύο πεντάλεπτα, καὶ διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑποχρέωσιν ἦν αὐτὸς ὑπέβαλεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του, θὰ ἀπέθνησκεν ὁ ταλαίπωρος ἐκ τῆς πείνης, ἂν ἡμεῖς δὲν παρεθέταμεν εἰς αὐτὸν γαβάθαν ζωμοῦ καὶ τεμάχιον ἄρτου τὰ ὁποῖα τρώγει σιωπῶν καὶ ἔπειτα ἀναχωρεῖ.

MEA. Αὐτὸ εἶναι δειγμὰ καλοκίχθηθαι, ἥτις σᾶς τιμᾶ. Νὰ εὐεργετήτε τὸν ἄνθρωπον ὅστις ἐπροξένησε τὴν δυστυχίαν σας! ὦρατα!

AEONT. Τί νὰ σᾶς εἶπω, κύριε; Συλλογίζομαι ὅτι ὁ πατήρ μου τὸν ἠγάπα τόσον...

POB. Ἴδού· ἔρχεται.

ΣΚΗΝΗ Δ'

ΟΝΟΡΑΤΟΣ κατεσχισμένος καὶ παράφρων καὶ οἱ ἀνωτέρω.

ΟΝΟΡ. (Εἰσέρχεται ταχέως, πηγαίνει πρὸς τὴν Λεορτιαν, λαμβάνει τὴν χεῖρα αὐτῆς καὶ τὴν ἀσπάζεται.)

AEONT. Καλῶς ἤλθες, κύριε Ὀνοράτε· πῶς εἶσαι σήμερον;

ΟΝΟΡ. (Σηκώνει τοὺς ὤμους εἰς σημεῖον ὅτι εἶνε μὲν πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, ἀλλ' ἀδιαφορεῖ.)

AEONT. Ἐκάματε καλὰ κέρδη;

ΟΝΟΡ. (Ἐξάγει παλαιὰν βαλάντιον, λαμβάνει ἐξ αὐτοῦ νομίσματα καὶ δεικνύει αὐτὰ εἰς τὴν Λεορτιαν, πρὸς ἣν τείνουσαν τὴν χεῖρα ἐγχειρίζει αὐτὰ ἀριθμῶν.)

AEONT. Διάβολε! τί εὐτυχία! 8 πεντάλεπτα! Μεγάλα πράγματα σήμερον!

ΟΝΟΡ. (Τρίβει τὰς χεῖρας καὶ γελάσας ὡς ὁ δεικνύων μεγάλην εὐχαρίστησιν, ἔπειτα ἐξάγει ἐκ τοῦ θυλακίου του χαρτοφυλάκιον, ἐν ᾧ σημειῖται διὰ τῆς μολυβδίδος τὰ παραδοθέντα νομίσματα.)

MEA. (Σιγῇ πρὸς τὸν Ροβέρτον.) Καί τῶρα τί κάμνει αὐτοῦ;

POB. Σημεῖονε τὸ ποσὸν τῶν νομισμάτων ὅσα ἐνεχείρισεν εἰς τὴν σύζυγόν μου· θέλετε νὰ ἴδῃτε; Προσμείνατε. (Πλησιάζει πρὸς τὸν Ὀνοράτον.) Κύριε Ὀνοράτε, δότε μοι μίαν στιγμὴν τὸ σημειωματάριόν σας.

ΟΝΟΡ. (Τὸν παρατηρεῖ καὶ τῷ δίδει τὸ σημειωματάριον.)

POB. (Λαμβάνει ἐκ νέου τὰς χεῖρας τῆς Λεορτιαν, τὰς ἀσπάζεται καὶ ἀρχίζει νὰ τρώγῃ μετ' ἀπληστίας.)
MEA. (Σιγῇ.) Εδοκιμάσατέ ποτε νὰ τῷ ἀλλάξητε τὸ φαγητόν;
AEONT. Πολλάκις.
MEA. Καί τὸ παρεδέχθη;

Ὀκτωβρίου 1863 ἕως 15 Ὀκτωβρίου 1864 παρεδόθησαν πεντάλεπτα 1825, ἢτοι φράγκα 91 καὶ πεντάλεπτα 5.

MEA. Ἄλλ' αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν μοι φαίνεται οὔτε παράφρων, οὔτε ἀνόητος· ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του πρᾶγμα δίκαιον καὶ ἐντιμὸν· μόνον τὸ μέσον τὸ ὁποῖον ἐξέλεξε διὰ νὰ κατορθώτῃ τὸν σκοπὸν του εἶνε ἀνεπαρκές, ἐπειδὴ καὶ ἂν ζήσῃ τριπλὴν τὴν ζωὴν ἐνὸς ἀνθρώπου δὲν θὰ κατορθώσῃ μὲ τόσον μικρὰς προσόδους νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του. Βίψετε μοι, καὶ εἶνε πάντοτε οὕτω βωβός;

AEONT. Πάντοτε· οὔτε ὁ σύζυγός μου, οὔτε ἐγὼ ἐστάθην ποτὲ ἱκανοὶ νὰ τὸν κάμωμεν νὰ προσφέρῃ ἔστω καὶ μίαν λέξιν· Ἴδετε τὸν ἐκεῖ· ἐπήγῃ νὰ καθίσῃ εἰς τὴν συνήθη του θέσιν καὶ τῶρα περιμένει νὰ τῷ παραθέσω τὴν τροφὴν του. Συγχωρήσατε νὰ τὴν φέρω. (Φεύγει. Ὁ Ὀνοράτος ἐκαθέσθη εἰς τὴν τράπεζαν ἔχων τὸ πρόσωπον ἐντὸς τῶν χειρῶν.)

MEA. ἔχει ἀσθενίαν τοῦ πνεύματος φοβεράν καὶ ἀθεράπευτον, ἥτις ὁμοιάζει κατὰ πολλὰ πρὸς τὴν παραφροσύνην, ἀλλ' ἡ ὁποία ἐσωτερικῶς διαφέρει ἀπ' αὐτῆς, ἐπειδὴ εἰς τὴν παραφροσύνην ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει συνείδησιν τῶν πόνων του, ἐν ᾧ εἰς ταύτην ἀπ' ἐναντίας διατηρεῖ αὐτήν. Εἰς τὴν πρώτην ὁ ἐγκεφάλος ἐξαίρεται, εἰς τὴν δευτέραν πιέζεται, ἐπιπλέον δὲ ἡ παραδοξοτάτη αὐτὴ ἀσθένεια ἐπισύρει συνήθως τὴν στέρησιν τῆς ὀμιλίας.

POB. Καί πιστεύετε, κύριε, ὅτι ὁ ταλαίπωρος ἐκεῖνος πάσχει ὑπὸ ἀσθενείας τόσον σκληρᾶς;

MEA. Ὅχι, σᾶς τὸ εἶπω ἀφ' οὗ κάμω ἐπ' αὐτοῦ ἕν πείραμα.

AEONT. (Φέρουσα τὰ φαγητά.) Ἐδῶ, κύριε Ὀνοράτε, τὸ πρόγευμά σας· (τῷ παραθέτει τὸν ζωμόν, ἄρτον καὶ φιάλην ὕδατος.)

ΟΝΟΡ. (Λαμβάνει ἐκ νέου τὰς χεῖρας τῆς Λεορτιαν, τὰς ἀσπάζεται καὶ ἀρχίζει νὰ τρώγῃ μετ' ἀπληστίας.)

MEA. (Σιγῇ.) Εδοκιμάσατέ ποτε νὰ τῷ ἀλλάξητε τὸ φαγητόν;

AEONT. Πολλάκις.

MEA. Καί τὸ παρεδέχθη;

AEONT. Ὄχι, κύριε, τὸ ἀπέκρουσε πάντοτε.

MEA. Δοκιμάσατε νὰ τῷ δώσητε φαγητόν τι οἰονδήποτε καὶ οἶνον.

AEONT. Εὐθύς. (Φεύγει· κατόπιν ἐπιστρέφει.)

MEA. Ποῦ διαμένει κατὰ τὴν νύκτα αὐτὸς ὁ κακόμοιρος;

POB. Εἰς τὸ ὑπερφόν μας, ὅπου ἡ σύζυγός μου τῷ ἔχει ἐτοιμὸν κράββατον.

MEA. Εἰς τρόπον ὥστε μένει καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν ῥάχιν σας;

POB. Ἄς ἔδιδεν ὁ Θεὸς νὰ ἠδυνάμειξ νὰ πράξωμεν δι' αὐτὸν τίποτε περισσότερον! Ἄλλὰ δὲν εἶνε δυνατόν· ἐδοκιμάσαμεν ν' ἀγοράσωμεν μὲ τὰ χρήματα, ὅσα μᾶς παρέδωκεν, ἕν ἔνδυμα κοσμιώτερον, ἀλλὰ προκειμένου νὰ τὸν κείσωμεν ἵνα φορέσῃ αὐτὸ ἑμάνη καὶ εὐρέθημεν ἠναγκασμένοι νὰ ὑπομεινώμεν.

MEA. Αὐτὸ εἶνε ἄλλο τεκμήριον τὸ ὁποῖον ἐπικυρνεῖ τὴν ἰδέαν μου.

AEONT. (Εἰσέρχεται μετὰ νέου φαγητοῦ καὶ οἶνου· σιγῇ πρὸς τὸν Μελάρωνα.) Ἐδῶ ἔχω ὄρνιθα ἐψημένην καὶ φιάλην οἴνου.

MEA. Ἄς ἴδωμεν.

AEONT. (Πλησιάζει πρὸς τὸν Ὀνοράτον, ἀλλάζει τὰ φαγητὰ ἀφαιρεῖ τὸ ὕδωρ καὶ ἀντικαθιστᾷ ταῦτα δι' ἐκείνων ἅτινα ἔφερεν. Ὁ Ὀνοράτος τὴν βλέπει χωρὶς νὰ δεῖξῃ οὔτε εὐαρέσκειαν οὔτε δυσαρέσκειαν. Μετὰ μακρὰν σιωπὴν ἡ Λεορτιανὰ λέγει αὐτῷ.) Κύριε Ὀνοράτε, φάγετε...

ΟΝΟΡ. (Τὴν βλέπει μετὰ συγκινησεως καὶ οὐδὲ ὡς κινούμενος.)

AEONT. Δὲν πεινάτε πλέον;

ΟΝΟΡ. (Ἐξακολουθεῖ νὰ βλέπῃ αὐτὴν χωρὶς ν' ἀποκρίνηται.)

AEONT. Διὰ τί ἐπιμένετε μὴ θέλων νὰ τρέφεσθε εἰ μὴ διὰ ζωμοῦ καὶ ἄρτου καὶ πίνων ὕδωρ; Ἴσως νομίζετε ὅτι μᾶς φέρετε πολλὴν ἀνησυχίαν; Ἀπατᾶσθε ἡμεῖς· εἴμεθα δύο μόνον, καὶ αὐτὸ ὅπου τῶρα σᾶς προσφέρω εἶναι τὸ περισσεύμα τοῦ προγεύματός μας.

ΟΝΟΡ. (Ταρδύσσεται, στεναίνει, ἔπειτα ἐκρήγγυτε εἰς θαλερὰ δάκρυα, καὶ εἶπει·

ρόμεις βιαώς ζητεί να φύγη).

ΜΕΛ. (Προϊδών την πρόθεσιν του 'Ογοράτου εύρίσκειται έγγυς τῆ θύρα καὶ λαμβάνων αὐτὸν γλυκῶς ἀπὸ τῆς χειρὸς τὸν ὀδηγῆ πρόσω καὶ λέγει αὐτῷ.) Καλὲ ἄνθρωπε, ἓνα λόγον.

ΟΝΟΡ. (Φαίνεται τότε μόνον παρατηρῶν τὴν παρουσίαν ἀγνώστου τινὸς προσώπου· καθουσιάζει καὶ ἀπερὶζει αὐτὸν μετὰ προσοχῆς/).

ΜΕΛ. Δὲν εἰξεύρετε ὅτι ἐγὼ εἶμαι . . .

ΟΝΟΡ. (Σηκόνει τοὺς ὤμους του).

ΜΕΛ. Εἶμαι γνώριμὸς τις τοῦ φίλου σας Μάξιμου.

ΟΝΟΡ. (Καλύπτει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ στεναίξει).

ΜΕΛ. Ἐπροξένησα εὐχαρίστησιν τινα εἰς αὐτὴν τὴν οἰκογένειαν.

ΟΝΟΡ. (Δεικνύει περιέργειαν νὰ μάθῃ αὐτήν.)

ΜΕΛ. Ἡ ὁποία συγχρόνως εἶνε καὶ ἐδική σας.

ΟΝΟΡ. (Σηκόνει τοὺς ὤμους του.)

ΜΕΛ. Ἡ σύζυγός σας συναισθανομένη ἔλεγχον συνειδότης διὰ τὴν ζημίαν τὴν ὁποίαν ἐπροξένησεν εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ δυστυχισμένου Μάξιμου ἀπέδωκε τὸ ἥμισυ τῶν χρημάτων ὅσα ἔκλειψε.

ΟΝΟΡ. (Καταλαμβάνεται ὑπὸ αἵφρι διου τρόμου· ἡ ἐκπληξίς καὶ ἡ χαρὰ εἰκονίζονται ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ καὶ γαίνεται ἀγωνιῶν ἐν ἀκούσῃ περιαιτέρῳ ἐξηγήσει).

ΜΕΛ. Ἡ σύζυγός σας κατέφυγεν εἰς Λονδίνον, καὶ ἐγὼ εἶμαι ὁ τραπεζίτης ὁ ἐπιφορτισμένος παρ' αὐτῆς ἵνα παραδώσω εἰς τὴν σύζυγον τοῦ κυρίου δικηγόρου Γκιούστη τὰς 50,000 φράγκα· καὶ τὰς ἔχω ἐδῶ εἰς τὸ χαρτοφυλάκιον· τὰς ἐχειρίζω εἰς σὰς καὶ σεῖς τὰς διδίδετε εἰς αὐτόν. (Ἐξάγει ἐκ τοῦ θυλακίου χαρτοφυλάκιον ὅπερ ἀνοίγει, καὶ λαμβάνει ἐξ αὐτοῦ δέσμην τραπεζικῶν γραμματίων. Ὁ Ὅγοράτος δρᾷται αὐτὰ μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐκβάλλων βωβὰς φωνὰς χαρᾶς τρέχει πρὸς τὴν Λεοντίαν, ἵνα τῇ παραδώσῃ τὰ χρήματα. Ἀλλ' ἐτοιμαζόμενος νὰ δώσῃ αὐτὰ μεταοεῖ, οἰῶν δὲ τὴν κεφαλὴν

καὶ ποῶν σημεῖα ἀρήσεως ἀποδίδει τὰ χαρτονομίσματα εἰς τὸν Μελάντωρα.)

ΜΕΛ. Καὶ διατὶ μοι ἀποδίδετε τὰ τραπεζικὰ γραμματῖα;

ΟΝΟΡ. (Ποιεῖ σημεῖον ὅτι ἀπολύτως δὲν θέλει αὐτὰ καὶ τείρει τὴν χεῖρα ὡσεὶ ζητῶν ἐλεημοσύνην).

ΜΕΛ. Θέλετε ἀντὶ τούτων χρυσόν; Καλὰ λάβετε. (Ἐξάγει βάλαντιον περιέχον πολλὰ νομίσματα.)

ΟΝΟΡ. (Δρᾷται τὸ βάλαντιον, λαμβάνει ἐξ αὐτοῦ ἐν περιτάλειον, εἶτα δὲ ἀποδίδει αὐτὸ εὐχαριστῶν· κατόπιν στρέφεται πρὸς τὴν Λεοντίαν, παραδίδει αὐτῇ τὸ περιτάλειον, ἐξάγει τὸ σημειωματάριον καὶ σημειώνει.)

ΜΕΛ. (Καλῶν κατὰ μέρος τὸν Ῥοβέρτον καὶ τὴν Λεοντίαν.) Εἶδετε; ἠρνήθη τὰς πενήκοντα χιλιάδας φράγκα εὐχαριστούμενος μόνον εἰς τὸ πεντάλεπτον ὅπερ ἔλαβεν ἐκ τοῦ βλαντιου μου· ἄρα τὸ πάθημά του εἶνε σταθερὰ πρόθεσις, εἶνε ἐκούσιος κανὼν μετανοίας εἰς τὸν ὅποιον ὑπεβλήθη πρὸς ἐξίλασμον τοῦ ἀμαρτήματός του.

ΛΕΟΝΤ. Καὶ τί θέλετε νὰ ἐξαγάγητε ἐκ τούτου;

ΜΕΛ. Ὅτι δὲν εἶνε παράφρων, ὅτι ὁ Θεὸς τὸν τιμωρεῖ διὰ τρομερᾶς ἀσθενείας ἀπὸ τῆς ὁποίας, τί νὰ γίνῃ! οὔτε ἐγὼ, οὔτε κανεὶς ἄλλος θὰ δυνήθῃ ποτὲ νὰ θεραπεύσῃ αὐτόν. Κυρία, ἔχω κάτω τὴν ἄμαξάν μου. Θὰ ἐλθῆτε ὅλοι μαζύ μου εἰς τὸ φρενοκομεῖον· ἀδυνατῶν νὰ πράξω τι διὰ τὸν ἔνοχον, ἐλπίζω τοῦλάχιστον νὰ σώσω τὸν ἀθῶον.

ΛΕΟΝΤ. Εἶμαι ἐτοιμὸς νὰ σὰς ἀκολουθήσω.

ΡΟΒ. Θέλετε νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ καὶ αὐτός; (Δεικνύει τὸν Ὅγοράτον, ὅστις κάθηται τὴν κεφαλὴν ἔχων ἐντὸς τῶν χειρῶν.)

ΜΕΛ. Ἄναμφιβόλως· ἡ παρουσία του μοι εἶνε ἀναγκαία ὅσον καὶ ἡ τῆς θυγατρὸς.

ΡΟΒ. Καὶ ἔχετε τὴν ιδέαν ὅτι θέλει μᾶς ἀκολουθήσῃ;

ΜΕΛ. Οὐδόλως ἀμφιβάλλω. Θέλετε νὰ

ἴδῃτε; (Πλησιάζει πρὸς τὸν Ὅγοράτον, κτυπᾷ αὐτὸν εἰς τὸν ὄμω καὶ ἀπερὶρας τὴν κεφαλὴν του τῷ λέγει.) Φίλε, ἐλθέ μαζύ μου!

ΟΝΟΡ. (Τὸν παρατηρεῖ σιωπῶν).

ΜΕΛ. Πηγαίνωμεν εἰς τὸ φρενοκομεῖον.

ΟΝΟΡ. (Ἐγείρεται καὶ ἀρχίζει νὰ δίδῃ σημεῖα συγκινήσεως).

ΛΕΟΝΤ. Πηγαίνωμεν νὰ εὐρωμεν τὸν πατέρα μου.

ΟΝΟΡ. (Ποιεῖ χειρονομίαν φρικῆς καὶ ἀποτροφῆς. Ὁ Μελάντωρ γαῖει πρὸς τὴν Λεοντίαν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν διάλογον).

ΛΕΟΝΤ. Αὐτὸς ὁ κύριος ἐδῶ εἶνε περίφημος ἰατρός.

ΟΝΟΡ. (Δίδει σημεῖα προσοχῆς καὶ ἐλπίδος).

ΛΕΟΝΤ. Ἐλπίζει νὰ τὸν ἰατρεύσῃ.

ΟΝΟΡ. (Δρᾷται τὰς χεῖρας τοῦ Μελάντωνος ὡσεὶ ἐρωτῶν αὐτὸν ἂν ἦνε ἀληθές).

ΜΕΛ. Ἀλήθεια, ἀλήθεια.

ΛΕΟΝΤ. Καὶ λέγει ὅτι ἡ παρουσία σας τῷ εἶνε ἀναγκαία.

ΡΟΒ. Θὰ μᾶς συντροφεύσητε λοιπόν;

ΟΝΟΡ. (Δι' ὑπερβαλλούσης συγκινήσεως καὶ φθόγγων ἀνάρθρων δεικνύει ὅτι εἶνε ἐτοιμὸς ν' ἀκολουθήσῃ μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως.)

ΜΕΛ. Ἄς πιάγωμεν λοιπόν καὶ ἄς ἐλπίζωμεν εἰς τὴν Πρόνοιαν. (ἀπέρχονται.)

Τέλος τῆς Γ' πράξεως.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Αὐτὴν σὺδενδρος ἐν τῷ φρενοκομεῖῳ ἐν τῷ μέσῳ θρανίῳ ξύλινον.

ΣΚΗΝΗ Α'.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ.

ΟΙΚ. Νὰ ἰατρεύῃ τοὺς παράφρονες διὰ στήμα του τῆς συγκοινωνίας τῶν ἰδῶν.

ΟΙΚ. Ζήτωσαν οἱ τρελλοί! λέγω ἐγὼ.

ΔΙΕΥΘ. Σεῖς πηγαίνετε νὰ τὸν περιμενεύετε σεῖς, κύριε διευθυντὰ;

ΔΙΕΥΘ. Ὁλίγον· καὶ σεῖς, οἰκονόμο;

ΟΙΚ. Καὶ ἐγὼ διόλου.

ΔΙΕΥΘ. Καὶ ὅμως ὅταν ἀκούῃ τις ὁμιλοῦντα τὸν ἴδιον Μελάντωνα, ἡ θεωρία του φαίνεται σαφὴς καὶ πειστικὴ.

ΟΙΚ. Φαίνεται, ὅμως δὲν εἶνε. Αὐτοὶ οἱ ξένοι ἠμποροῦν νὰ γαμίσουν τὴν κεφαλὴν με μωρολογίας, ὅμως ὅταν ἔλθουν εἰς τὰ πράγματα . . .

ΔΙΕΥΘ. Τότε τὸ πρᾶγμα ἀλλάζει, εἶνε ἀλήθεια. Οὐχ ἦτιον αὐτοὶ εύρίσκουσι πάντοτε μεγάλην προστασίαν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην.

ΟΙΚΟΝ. Ἐπειδὴ ἐξοδεύουσιν εἰς τὰς ἐφημερίδας, αἱ ὁποῖαι ψάλλουσι τοὺς ἐπαίνους των. Κατηραμένα ἐφημερίδες! Αὐταὶ χώνουσι τὴν μύτην των παντοῦ, ἀκόμη καὶ εἰς αὐτὴν μου τὴν διευθύνσιν.

ΔΙΕΥΘ. Καλὰ, ἄς ἴδωμεν καὶ τοῦτον!

ΟΙΚ. Ἐγὼ ἤθελα εὐχαριστηθῆ πολὺ, ἐάν ἀπετύγχανε καθὼς τοῦ ἔπρεπε· καὶ σεῖς;

ΔΙΕΥΘ. Ἐγὼ ἀδιαφορῶ. Μετὰ τρεῖς τέσσαρας δὲ ἡμέρας ὁ Ἄγγλος ἰατρός θὰ πηγαίῃ εἰς τὸ καλόν.

ΟΙΚ. Αὐτὸ λέγω καὶ ἐγὼ· θὰ πηγαίῃ εἰς τὸ καλόν· καὶ πάλιν ἂν κατορθώσῃ νὰ ἰατρεύσῃ τὸν Μάξιμον, εἰς τρελλὸς περισσότερον, εἰς ὀλιγώτερον . . .

ΔΙΕΥΘ. Μένουσι τόσοι! . . .

ΟΙΚ. Αὐτὸ σκέπτομαι καὶ ἐγὼ . . .

Μένουσι τόσοι!

ΔΙΕΥΘ. Ποῦ ὑπῆγεν ὁ Μάξιμος;

ΟΙΚ. Νὰ το· εἰς τὸ βάθος τῆς αὐλῆς ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἄλλων μανιακῶν· ἐξηγεῖ εἰς αὐτοὺς τὸ περίφημόν του ἐπινόημα.

ΔΙΕΥΘ. Ὁ Ἄγγλος με εἰδοποίησεν ὅτι θέλει νὰ κάμῃ τὸ πείραμά του εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν θέσιν.

ΟΙΚ. Ἐστειλεν ἐμπρὸς τοὺς ἀνθρώπους του φέροντας μέγα κλωβίον πλήρες ζώων βαλσαμωμένων. Τί διάβολον θέλει νὰ κάμῃ;

ΔΙΕΥΘ. Μοὶ εἶπεν ὅτι θὰ τὸ μεταχειρισθῇ διὰ τὸν Μάξιμον, συμφώνως πρὸς τὸ σύ-

ΟΙΚ. Ζήτωσαν οἱ τρελλοί! λέγω ἐγὼ.

ΔΙΕΥΘ. Σεῖς πηγαίνετε νὰ τὸν περιμενεύετε, ἐγὼ θὰ καθίσω ἐδῶ.

ΟΙΚ. Εἰς τὰς διαταγὰς σας, κύριε διευθυντὰ (φεύγει).

ΔΙΕΥΘ. Ἴδου οἱ παράφρονες διευθυνόμενοι πρὸς τὴν στοὰν ταύτην διασκεδάζω τόσον πολὺ ἀκρώμενος τὰς παραδοξολογίας των.

ΣΚΗΝΗ Β΄.

Ὁ Μάξιμος ἀκολουθούμενος ὑπὸ ἑπτὰ ἄλλων τρελλῶν. Εἷς αὐτῶν, ὁ νομίζων ἐκ τὸν ὡς Ναπολέοντα Α΄., φέρει ἐπενδύτην φαῖον, ἔχει τὰς περισκελίδας ἐμβεβλημένας ἐντὸς τῶν μακρῶν ὑποδημάτων, πῖλον ὅμοιον τὸ σχῆμα πρὸς τὸν τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος καὶ ῥάβδον εἰς τὸ πλευρὸν δίκην ξίφους, εἰς δὲ τὰς χεῖρας κύλινδρον χάρτου ἀντὶ τηλεσκοπίου· οὗτος μιμεῖται τὰς ἱστορικές θέσεις τοῦ Ναπολέοντος καὶ τὴν σοβαρότητα αὐτοῦ. Δεύτερός τις παράφρων, τὸ ὠρολόγιον, ἔχει προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ στήθους τετράγωνον ἐκ χαρτωνίου ἐφ' οὗ εἶναι σημειωμένοι αἱ ὥραι καὶ αἱ σφαῖραι, οὗτος πειοπατεῖ κεκυρωμένους καὶ κινεῖ συνεχῶς τὸν δεξιὸν βραχίονα ὑπὸ τὸ χρωτῶνιον δίκην ἐκκρεμοῦς ἐξακολουθῶν τὴν ἐπιφθὸν τικ τὰκ, τικ τὰκ. Οἱ ἄλλοι τέσσαρες παράφρονες εἶνε ἐνδεδυμένοι παραδόξως, ἔχουσι π. χ. εἰς τὴν κεφαλὴν πῖλους ἐκ χαρτωνίου τριχάπτους μετὰ πτερῶν μακρῶν, σκεπάσματα ἢ σινδόνα προσηρηγμένα εἰς τελαμῶνας δίκην στρατιωτικοῦ μανδύου καὶ ῥάβδους ἃς μεταχειρίζονται ὡς πυροβόλα καὶ ξίφη. Τέλος ὁ ὑστατος, δῆλα δὴ ὁ ἐκλαμβάνων ἐκ τυπίου καὶ μακρὸν πώγωνα ἐκ χάρτου συνστραμμένου, σινδόνα δίκην μανδύου ποδήρους καὶ κρατεῖ ἀνά χεῖρας ζυλινὴν σφαῖραν παριστῶσαν τὸν κόσμον.

ΜΑΞ. Οὕτως ἔχει, ἀξιοσεβαστὸν κοινὸν δυνάμεθα νὰ ἐξημερώσωμεν πᾶν ζῶον, ὃ σὺν ἄγριον καὶ βλακικὸν ἂν ᾖ, ἐξαίρεσει μόνον τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις εἶνε ζῶον ἀκαταδάμαστον εἰς μέγιστον βαθμὸν. Ἐνησχολήθην εἰς θαθεῖας σπουδὰς περὶ τοῦ διπόδου τούτου ἐν Ἀσίᾳ, Ἀφρικῇ καὶ Ἀμερικῇ, χωρὶς ποτὲ νὰ λάβω ἀποτέλεσμα εὐάρεστον. Ἄπαξ μόνον ἐνόμισα ὅτι κατάρθωσα νὰ ἐξανθρωπίσω ἕνα ἦτο ἀρσενικὸς καὶ ἐφάνετο ὅτι εἶχε χαρα-

κτῆρα καλὸν καὶ ἡμερον, ὅταν μίαν ἡμέραν ὁ ἄπιστος ἐκεῖνος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ κλωβίον καὶ μοῦ ἐρόνευσε τὴν θυγάτερα μου.

ΝΑΠΟΑ. ὦ! οἱ ἄνθρωποι! τὸ εἰξεύρω τὸς γνωρίζω... γένος ἐγωῖστικὸν καὶ ἀχάριστον, φιλόδοξον. Ἐγὼ ἀνύψωσα τόσους ἐξ αὐτῶν ἐκ τοῦ μηδενός, τοὺς κατέστησα μεγάλους καὶ ἰσχυροὺς, τοὺς ἐφόρτωσα χρυσόν, καὶ μὲ ἐπρόδωκαν! Βλέπω ὅτι εἶσαι μέγας φιλόσοφος· σὲ διορίζω πρωθυπουργὸν μου.

ΜΑΞ. (Πρὸς ἕνα τῶν παραφρόνων) Ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ κύριος; εἶνε ἴσως τρελλός;

ΠΑΡΑΦΡ. Τρελλός; Ἐδῶ δὲν εὐρίσκονται τρελλοί· δὲν τὸν γνωρίζεις;

ΜΑΞ. Ἐγὼ, ὄχι.

ΠΑΡΑΦΡ. Εἶνε ὁ αὐτοκράτωρ Ναπολέον ὁ μέγας.

ΜΑΞ. Αὐτός! (προσπίπτων). Μεγαλειότατε!

ΝΑΠΟΑ. Ἐγέροθητι, καλὲ ἄνθρωπε· ἔχεις νὰ μοι ζητήσης καμμίαν χάριν; ὁμίλει.

ΜΑΞ. Ἡ κόρη μου ἀπέθανε· κάμε τὴν ν' ἀναστηθῇ.

ΘΕΟΣ. Δὲν πρέπει νὰ ζητῆς παρ' αὐτοῦ, ἀνόητε, τοιοῦτον θαῦμα, ἀλλὰ παρ' ἐμοῦ...

ΜΑΞ. Ποῖος εἶσαι σὺ;

ΘΕΟΣ. Εἶμαι ὁ πλάστης τοῦ κόσμου!

ΝΑΠ. Δὲν σοῦ πρέπει νὰ καμαρόνης πολὺ διὰ τὸ ἔργον σου· ὁ κόσμος σου εἶνε ἐν ἀξιόλογον κλωβίον μὲ τρελλούς. Ἄλλ' ὅταν τὸν κατακτῆσω ἐγὼ ὀλέκηνρον, τότε θὰ σκεφθῶ νὰ τὸν ἀναμορφώσω.

ΘΕΟΣ. Αἱ κατακτήσεις σου ἐτελείωσαν.

ΝΑΠΟΑ. Ποῖος τὸ λέγει;

ΘΕΟΣ. Ἐγὼ ὅστις σὲ ἐβρῆνθην καὶ θὰ σοῦ ψαλιδίσω τὰ πτερά.

ΝΑΠΟΑ. Μὴ θυμὸν, καλότυχε γέρον· καὶ ἂν θέλῃς νὰ σὲ σέβωμαι, σέβου με καὶ σὺ. Βλέπεις αὐτὴν τὴν παιδιάδα καὶ τὸ ἦμισυ ἑκατομμύριον στρατιωτῶν οἵτινες μὲ περικυκλοῦσι;

ΘΕΟΣ. Τὰ βλέπω, μὴ γὰρ εἶμαι τυφλός.

ΝΑΠΟΑ. Αὐτὴ εἶνε ἡ παιδιάς τοῦ Βατερλώ.

ΘΕΟΣ. Τὸ εἰξεύρω, ἐπειδὴ ἐγὼ τὴν ἐπλασα.

ΝΑΠΟΑ. Πετὰ μίαν ὥραν πρέπει νὰ ἐπιπέσω κατὰ τῶν Ἀγγλων καὶ τῶν Πρώσων οἱ ὅποιοι εἶνε παρατεταγμένοι ἐκεῖ κάτω, εἰς ἐκείνους τοὺς λόφους, ἀλλὰ ἔσβρεξες ὀλίγον τὴν νύκτα· ἡ γῆ εἶνε βαπτισμένη εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τὸ βαρὺ μου πυροβολικὸν δὲν ἔμπορεῖ νὰ κινηθῇ· στείλέ μου ἕνα καλὸν ἥλιον νὰ στεγνώσῃ τὸ ἔδαφος καὶ ὅταν νικήσω τοὺς ἔχθρους μου θὰ σοῦ ἀνεγείρω ναὸν πλουσιώτερον ἀπὸ ἐκείνον τοῦ βασιλέως Σολομώντος.

ΘΕΟΣ. Καλὲ, ποῦ εἶσαι, ὠρολόγιον τῆς ζωῆς; (Παρουσιάζεται τὸ ὠρολόγιον).

ΩΡΟΑ. Εἰς τὰς διαταγὰς σου, παντοδύναμε Κύριε· τικ τὰκ, τικ τὰκ.

ΘΕΟΣ. Θὰ μείνης πλησίον μου εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης καὶ θὰ σημάνης τὴν ὥραν τῆς πτώσεως τοῦ ὑπερῆφάνου ἀνδρός.

ΩΡΟΑ. Εἰς τὰς διαταγὰς σου, Παντοδύναμε Κύριε· τικ τὰκ, τικ τὰκ.

ΜΑΞ. (Πλησιάζων). Τι ὠραία μηχανή!

ΩΡΟΑ. Δι' εὐσπλαγγνίαν· μὴ μὲ ἐγγίζετε· ἂν σταματήσῃ τὸ ἐκκρεμές μου, ἐχάθητε ὅλοι! τικ τὰκ, τικ τὰκ (πλησιάζει ἐγγὺς τοῦ Θεοῦ).

ΜΑΞ. Τίς εἰξεύρει πόσα χρήματα νὰ ἀξίῃ αὐτὸ τὸ ὠρολόγιον; ὦ! ἂν τὸ εἶχα ἐγὼ διὰ νὰ ἐνταφιάσω τὴν κόρην μου! Μεγαλειότατε, θέλετε ν' ἀγοράσῃτε τὴν Κιβωτὸν τοῦ Νῶε;

ΝΑΠΟΑ. Περιμένε νὰ κερδίσω τὴν μάχην καὶ ἔπειτα σοὶ ὑπόσχομαι νὰ τὴν ἀγοράσω διὰ τὸ μουσεῖόν μου τοῦ Δούβρου. (Πρὸς τὸν Θεόν.) Δοιπὸν, πάτερ, διὰ τί δὲν μοῦ στέλλεις αὐτὸν τὸν ἥλιον;

ΘΕΟΣ. Σήμερον θέλω νὰ βρέξῃ.

ΝΑΠΟΑ. Στρατιώται, συλλάβετέ τον.

ΜΑΞ. Σταθῆτε, χριστιανοί, μὴ κάμετε ἱεροσυλίαν· μιμηθῆτε τὸ παράδειγμα τῶν ζώων μου· ἀγαπάσθε, τρώγετε εἰς τὸ ἴδιον τρυβλίον.

ΝΑΠΟΑ. Τί ὥρα εἶνε;

ΩΡΟΑ. Δέκα παρὰ πέντε· τικ τὰκ, τικ τὰκ.

ΝΑΠΟΑ. Στρατιώται τῶν Πυραμίδων, τοῦ Μαρῆγγου, τῆς Ἀουστερλίτης καὶ

τῆς Ἰένας! ἐστὲ ἀξιοὶ τοῦ ὀνόματός σας. Ἐχετε ἐμπρὸς σας εἴκοσι στρατεύματα νὰ καταπολεμήσητε· ὁ Θεὸς εἶνε ἐναντίον ὑμῶν. Δειχθῆτε ὑπέρτεροι τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ Θεοῦ. Ἐμπρός· ἡχοῦσι τὰ τύμπανα, σημαίνουσι αἱ σάλπιγγες, ἀρχίζει ἡ μεγάλη μάχη. (Οἱ παράφρονες μιμοῦνται τὸν ἦχον τῶν τυμπάνων καὶ τῶν σαλπιγγῶν, τὸ ὠρολόγιον ἀπμακρύνεται, ὁ Θεὸς σταματᾷ αὐτό.)

ΘΕΟΣ. Ποῦ πηγαίνει;

ΩΡΟΑ. Πηγαίνω νὰ σταθῶ πέραν βολῆς τηλεβόλου, μὴ μὲ θραύσῃ καμμία σφαῖρα...

ΘΕΟΣ. Ἀνάβα μετ' ἐμοῦ ἐπ' αὐτῆς τῆς νεφέλης· μαζύ μου θὰ ᾄσαι ἄτρωτος (ἀγαθαίγουσιν ἐπὶ πέτρας ὑπὸ τὸ δένδρον).

ΜΑΞ. Ἀνθρώποι μὴ τρώγεσθε ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον, τρώγετε εἰς τὸ ἴδιον τρυβλίον.

ΔΙΕΥΘ. Ἐδῶ θὰ γίνῃ μεγάλη συμπλοκή, καὶ κάποιος θὰ βγάλῃ τὸ μῦατι του. Αἱ, αἱ! (Εἰσέρχεται εἰς τὸ φρενοκομεῖον. Ὁ Μάξιμος κρύπτεται ὀπισθεν τοῦ δένδρου. Ὁ Ναπολέων ἔλκει τὸ ξίφος καὶ στηριζεῖ τὸ τηλεσκόπιον.

ΝΑΠΟΑ. Ἡ αὐτοκρατορική φρουρὰ ἃς ἀρχίσῃ τὸ πῦρ. (Ἐν ᾧ οἱ παράφρονες στηρίζουσι τὰς ῥάβδους εἰς τὸν ὀρθοκλινὸν δίκην πυροβόλων, ἐπιστρέφει ὁ διευθυντῆς μετὰ δύο ὑπηρετῶν).

ΔΙΕΥΘ. Χωρῖστατέ τους, στείλατέ τους εἰς τὰ δωμάτιά των.

ΥΠΗΡ. Θάρρος· μέσα, μέσα. (Ὁ Θεός, ὁ Ναπολέων καὶ οἱ ἄλλοι παράφρονες φεύγοντες εἰσέρχονται εἰς τὸ φρενοκομεῖον. Ὁ Μάξιμος εἶνε κεκρυμμένος ὀπισθεν τοῦ δένδρου, τὸ ὠρολόγιον πίπτει κατὰ γῆς.)

ΔΙΕΥΘ. (Πρὸς τὸ ὠρολόγιον.) Καὶ σὺ, Μαρῖνη, διὰ τί δὲν ὑπακούεις.

ΩΡΟΑ. Δὲν ἔμπορῶ νὰ σηκωθῶ, ἐθραύσθην.

ΔΙΕΥΘ. Τώρα ἐγὼ σὲ διορθῶ· δειρατέ τον.

ΩΡΟΑ. Ὄχι, ὄχι, πηγαίνω. (Ἐγείρεται καὶ φεύγει πρὸς τὸ φρενοκομεῖον.)

ΔΙΕΥΘ. Ἴδου τί χρειάζεται με αὐτούς; ξύλον καὶ πείνα.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΜΕΛΑΝΤΩΝ και ὁ ἀνωτέρω.

ΜΕΛ. Δὲν εἶνε ἀληθής! ἀπατάσθε, κύριε! χρειάζεται ὑπομονή, ἀγάπη καὶ ἐπιμονή. Τὸ ξύλον εἶνε καλὸν ἐνίοτε διὰ τοὺς φρονίμους οἱ ὅποιοι τὸ ἀξιζοῦσιν, ἀλλὰ διὰ τοὺς τρελλοὺς ποτέ.

ΔΙΕΥΘ. Εἶμαι πολὺ περιέργος, ἐξοχώτατε, νὰ ἴδω ἐφαρμοζόμενον τὸ σύστημά σας.

ΜΕΛ. Τῶρ' ἀμέσως θὰ τὸ ἰδῆτε. Ἐν τούτοις σὰς παρακαλῶ νὰ πηγαίνετε εἰς τὸ κατάστημα καὶ νὰ εἴπητε εἰς τοὺς ὑπηρετάς μου νὰ μοι φέρωσιν ἐδῶ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα· εἰδοποιήσατε ἐπ' ἴσης καὶ τὰ τρία ἄτομα ἅτινα μ' ἐσυνηθροῦσαν νὰ καταβῶσιν εἰς τὴν αὐλὴν ταύτην καὶ νὰ ἐνθυμηθῶσι καλῶς τὰς παραγγελίας ὅσας τοῖς ἔδωκα. Ὑμεῖς δὲ δύνασθε νὰ ἐπιστρέψετε μετ' αὐτῶν, ἂν εὐαρεστήσθε.

ΔΙΕΥΘ. Εἰς τὰς διαταγὰς σας. (Ἀπομακρυνόμενος, καθ' ἑαυτὸν) Ἀγύρται! ἀγύρται!

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΚΑΙ ΜΑΛΑΝΤΩΝ.

ΜΕΛ. Τώρα ἄς ἰδῶμεν ἄς ἀρχίσωμεν νὰ διορθώσωμεν, ἂν ἦνε δυνατόν, αὐτὴν τὴν ταλαίπωρον μηχανὴν ἣτις εἶνε ἐκτοπισμένη. (Πλησιάζει πρὸς τὸν Μάξιμον καὶ καλεῖ αὐτὸν μετὰ γλυκύτητος.)

ΜΑΞ. Ποῖος μὲ καλεῖ φίλον; Ἐγὼ δὲν ἔχω πλέον φίλον.

ΜΕΛ. Ἐλθὲ ἐδῶ, ἄκουσον με.

ΜΑΞ. Ποῖος εἶσαι; τί θέλεις;

ΜΕΛ. Δός μοι νὰ ἴδω τὸν σφυγμὸν σου.

ΜΑΞ. Δὲν εἶμαι ἄρρωστος, ἄφες με ἡσυχον.

ΜΕΛ. Θέλεις ταμβάκον; (Τῷ προσφέρει ταμβακοθήλην).

ΜΑΞ. Εὐχαριστῶ! (Εἰσπνέει μίαν δόσιν, καὶ πάλιν πταρρίζεται πεντάκις ἢ ἑξάκις, ἐν ᾧ ὁ Μελάντων ψάθει τὸν σφυγμὸν αὐτοῦ.)

ΜΕΛ. Ὑγεία σου.

ΜΑΞ. Τί ταμβάκον μοῦ ἔδωκες;

ΜΕΛ. Ἀγγλικὸν ταμβάκον.

ΜΑΞ. Εἶνε ἀξιόλογος· μοὶ φαίνεται νὰ ὠσφράνθην καὶ ἄλλοτε ὁμοιον μὲ τούτον..

ΜΕΛ. Πότε;

ΜΑΞ. Δὲν εἰξεύρω· πρέπει νὰ ἦνε πολὺ ἔτη.

ΜΕΛ. Τὸ μνημονικὸν του δὲν ἐχάθη· πολὺ καλὰ. Εἰπέ μοι, πρὸ πόσου καιροῦ εὐρίσκεσαι ἐδῶ.

ΜΑΞ. Τί εἰξεύρω καὶ ἐγὼ; Πρέπει νὰ ἦνε περίπου ἕν ἔτος.

ΜΕΛ. Καὶ εἰξεύρεις τί τόπος εἶνε αὐτός;

ΜΑΞ. Βέβαια, τὸ εἰξεύρω· εἶνε τὸ φρενοκομεῖον.

ΜΕΛ. Καὶ πῶς εὐρίσκεσαι ἐδῶ σὺ;

ΜΑΞ. Μ' ἐκλείσαν ἐδῶ μέσα, διὰ νὰ ἐμπορέσουν νὰ ἀρπάσωσι τὰ χρήματά μου.

ΜΕΛ. Ποῖα χρήματα;

ΜΑΞ. Ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἔμελλον νὰ χρησιμεύσωσι διὰ προίκα τῆς κόρης μου.

ΜΕΛ. Καὶ ποῦ εἶνε ἡ κόρη σου;

ΜΑΞ. Ἀπέθανεν.

ΜΕΛ. Εἶται καλὰ βεβαιωμένος περὶ τούτου;

ΜΑΞ. Ἄν τὴν εἶδα ἀποθνήσκουσαν ἐγώ...

ΜΕΛ. Πιστεύω ὅτι ἀπατάσαι.

ΜΑΞ. Ὅτι ἀπατῶμαι; ᾶ, ᾶ, ᾶ, καὶ ὑμνέμενε τρελλέ. Δός μοι μίαν ἄλλην δόσιν ἐκ τοῦ ταμβάκου σου· μοὶ φαίνεται ὡτὰν νὰ ἐλαφρόνη τὴν κεφαλήν.

ΜΕΛ. Ἐπαρε, ἔπαρε. (Ὁ Μάξιμος εἰσπνέει τὸν ταμβάκον καὶ πταρρίζεται ἐκ νέου.)

ΜΑΞ. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν αὐτός ὁ ταμβάκος ἐτιμᾶτο... στάσου... πόσον ἐτιμᾶτο; πέντε σελίνια ἢ λίτρα.

ΜΕΛ. Σωστά.

ΜΑΞ. ἔχεις νὰ μοὶ πωλήσης ἀπόκυτόν;

ΜΕΛ. Ὅσον θέλῃς.

ΜΑΞ. Τρελλός ὅπου εἶμαι! δὲν ἔμπορῶ νὰ σὰς τὸν πληρώσω, μοῦ ἐκλείψαν τὰ χρήματά μου.

ΜΕΛ. Καὶ ποῖος σοῦ τὰ ἐκλείψεν;

ΜΑΞ. Ὁ Ὀνοράτος, ὁ φίλος μου...

Ὅμως τὸν ἠπάτησεν ἡ σύζυγός του... δὲν πταίνει αὐτός... καὶ ὁμοῦ τὸν κατεδί-
κασαν! ταλαίπωρε φίλε! (Κλαίει.)

ΜΕΛ. Ἀγαπητὲ Μάξιμε, καὶ εἰς αὐτὸ

ἀπατάσαι· ὁ φίλος σου δὲν κατεδικάσθη ἀκόμη.

ΜΑΞ. Ὄχι; ἀλήθεια; τότε πρέπει νὰ τὸν σώσωμεν ἐγὼ τοῦ δίδω τὸ πᾶν, φθάνει νὰ ζήσῃ... ἡμεῖς μίαν φορὰν ἀγαπώμεθα ὡς ἀδελφοί!...

ΜΕΛ. Ἀρκεῖ νὰ μὲ βοηθήσῃς καὶ θὰ τὸν σώσωμεν. Εἶνε ἀνάγκη ὁμοῦ νὰ μοῦ εἴπῃς πόσα ἦταν τὰ χρήματα.

ΜΑΞ. Σοὶ τὸ λέγω ἀμέσως (Σκέπτεται καὶ ἀριθμεῖ ἐπὶ τῶν δακτύλων.) Δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον· παρῆλθε τόσος καιρός!... ἦτο ὁμοῦ ἕν μέγα ποσό.

ΜΕΛ. Παραδείγματος χάριν 40 χιλιάδες φράγκα;

ΜΑΞ. Ὦ, περισσότερα, περισσότερα...

ΜΕΛ. 30; .. 50; .. 100 χιλιάδες,

ΜΑΞ. Κάτι ἔτσι...

ΜΕΛ. Μὲ ποῖον τρόπον ἐκέρδισες τὸ σὸν μέγα ποσό;

ΜΑΞ. Μὲ τὴν Κιβωτὸν τοῦ Νῶε.

ΜΕΛ. Ἄ, μὲ ἐκεῖνο τὸ κλωβίον, τὸ περιέχον ζῶα ἐξημερωμένα, τὸ ὅποιον ἔφερες εἰς τὸ Λονδίον;

ΜΑΞ. Εὐγε!

ΜΕΛ. Ἐνθυμεῖσαι τὸ Λονδίον;

ΜΑΞ. Πῶς δά! Μία μεγάλη πόλις... μὲ ἕνα μεγάλο ποταμὸν... μὲ τόσα ἐργοστάσια... μὲ δρόμους μεγάλους.

ΜΕΛ. Τὸ Regents-Street μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὅπου ἐκέρδησες τόσα χρήματα... Τὸ ἐνθυμεῖσαι;

ΜΑΞ. Πληρέστατα. ἦτον ἐκεῖ ἕν ὠραῖον μέγαρον μὲ στοά...

ΜΕΛ. Εἰς τὴν ὁποίαν ἤρχετο πάντοτε εἰς κύριος καὶ ἔβλεπε τὸ κλωβίον σου.

ΜΑΞ. Ναι, ναι...

ΜΕΛ. Καὶ ὁ ὅποιος μίαν ἡμέραν σοὶ ἀνεβίβασεν...

ΜΑΞ. Εἰς ἕν μεγαλοπρεπὲς οἶκημα καταστολισμένον μὲ χρυσὸν καὶ ἄθη... ἦτο μαζὺ του μία ὠραία κυρία...

ΜΕΛ. Ἡ σύζυγός μου...

ΜΑΞ. Ἡ σύζυγός σου;

ΜΕΛ. Βέβαια· καὶ ἐγὼ σ' ἐρώτησα ἂν ἤθελες νὰ μοὶ πωλήσης τὸ κλωβίον σου;

ΜΑΞ. Σὺ;

ΜΕΛ. Δὲν ἐνθυμεῖσαι ὅτι σοὶ τὸ ἐπλήρωσα 1000 λίρας στερλίνας, ὅτι ἔπειτα (τῷ παρουσιάζει μετὰλλιον τρυβλίον.

διέμεινες εἰς τὸ μέγαρόν μου ἕνα μῆνα ὀλόκληρον διὰ νὰ μοῦ μάθῃς τὸν τρόπον νὰ κυβερνῶ τὰ ζῶα;

ΜΑΞ. Ταλαίπωρα ζῶα! Ἀπέθανεν ἕκτοτε, δὲν εἶνε ἀλήθεια;

ΜΕΛ. Ὄχι, ζῶσιν ἀκόμη.

ΜΑΞ. Ζῶσιν! Ὡ, ἂν ἠδυνάμην νὰ τὰ ἴδω!...

ΜΕΛ. (Ποιεῖ νεῦμα εἰς τοὺς δύο αὐτοῦ ὑπηρέτας, οἵτινες εἰσάγουσι τὸ κλωβίον μετὰ τῶν τεταρχειυμένων ζῶων. Ἡ Λεοντίνα, ὁ Ροβέρτος, ὁ Ὀνοράτος καὶ ὁ Διευθυντὴς μένουσιν ὀπισθεν. Ὁ Μελάντων ποιεῖ αὐτοῖς σημεῖον ὅτι δὲν εἶνε ἀκόμη καιρὸς νὰ πλησιάσωσι καὶ ἐκεῖνοι ἀποκρίνονται διὰ χειρονομίῶν ἀποσυρθέντων τῶν ὑπηρέτων ὁ Μελάντων λαμβάνει τὸν Μάξιμον ἐκ τῆς χειρὸς, τὸν ὀδηγεῖ πρὸς τὸν κλωβὸν καὶ τῷ λέγει) Ἰδέ· νὰ τα...

ΜΑΞ. (Ἀνακραυγάζων). Ἄ! ἡ ἀλώπηξ μου! ὁ γάττος μου! ὁ σκύλος μου! Ναι, ἐκεῖνοι εἶνε, ἐκεῖνοι εἶνε. (Τοποθετεῖται παραπλεύρως τοῦ κλωβοῦ καὶ διὰ φωνῆς διακοπομένης ὑπὸ λυγμῶν καὶ διὰ σχημάτων ἀναλόγων ἀρχίζει τὴν προσλαλίαν.) Ἀξιοσεβαστον, νοῦημον καὶ εὐαίσθητον κοινόν, σοὶ παρέχω θέαμα οὐδέποτε παρουσιασθὲν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου, ζῶα ἔχοντα κρίσιν περισσοτέρων τῶν ἀνθρώπων.

ΛΕΟΝΤ. Ἄ! τὸ μνημονικὸν του ἐπανέρχεται. (Ὁ Μελάντων διὰ νευμάτων τὴν ἰκετεύει νὰ σιωπήσῃ)

ΜΑΞ. Ἦκουσα μίαν φωνὴν... μίαν φωνὴν τὴν ὁποία γνωρίζω.

ΜΕΛ. Τίποτε, τίποτε, ἦτο εἰς ἐκ τῶν θεατῶν σου. Ἐξακολούθησε τὴν ἀνάπτυξίν σου!

ΜΑΞ. Μάθετε, ὦ Ἴταλοι, ὅτι εἴθε ὅλοι ἀδελφοί, διδαχθῆτε παρὰ τῶν ζῶων μου τὴν ἀδελφότητην καὶ τὴν ἀγάπην! (Ὁ Μελάντων ποιεῖ νεῦμα, καὶ οἱ ὀπισθεν εὐρισκόμενοι κροτοῦσι τὰς χεῖρας.)

ΜΕΛ. (Πρὸς τὸν Μάξιμον) Ἀκούεις; Τὸ κοινὸν σὲ χειροκροτεῖ· γρήγορα, συναγε τὰ χρήματά σου, ἔπαρε τὸ τρυβλίον (τῷ παρουσιάζει μετὰλλιον τρυβλίον.

Ὁ Μάξιμος τὸν παρατηρεῖ, γελάει καὶ στρέφεται ὡσεὶ ζητῶν τὸ κοινόν. Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν ὁ Μελάτων ἐλκύει τὸν Ὀροράτον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὁποῦν ἐμβάλλει νόμισμά τι· ὁ Μάξιμος καὶ ὁ Ὀροράτος ἀντιμετωπίζουσι, παρατηροῦσιν ἀλλήλους καὶ ἐν ᾧ οὗτος ῥίπτει εἰς τὸ τρυβλίον τὸ νόμισμά του ἀναγνωρίζει τὸν Μάξιμον καὶ τρέμων ἐκ τῆς συγκινήσεως ἐκβάλλει δύο τρεῖς ἀνάρθρους φθόγγους. Ἐν τούτοις οἱ ὑπηρετῶν ἀναλαμβάνουσι τὸν κλωβόν.

ΜΑΞ. (Ἀναγνωρίζει τὸν φίλον καὶ κραυγάζει) Ὀροράτε, σὺ εἶσαι; (Ὁ Μελάτων ἐνεργεῖ τὴν ἀπομακρύνειν τοῦ Ὀροράτου, καὶ ἐν ᾧ ὁ Μάξιμος καλύπτει τοὺς ὀφθαλμοὺς πιστεύων ὅτι ὀνειρεύεται, νεύει εἰς τὸν Ῥοβέρτον γὰρ καταλάβῃ τὴν θέσιν τοῦ ἀποχωρήσαντος. Ὁ Μάξιμος ἀναγνωρίζει αὐτὸν καὶ κραυγάζει) Ῥοβέρτε! Καὶ ἡ κόρη μου; (Ὁ Μελάτων θέτει τὴν Λεοντίαν εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ῥοβέρτου.)

ΛΕΟΝ. Πάτερ μου!

ΜΑΞ. Ἄ, Θεέ μου! ζῆ; (Ὁ Ῥοβέρτος καὶ ἡ Λεοντίνα χάνονται κρυπτόμενοι ὀπισθεν τοῦ δένδρου, ὁ Μάξιμος περιβλέπει ὁ Μελάτων τὸν σταματᾷ.)

ΜΕΛ. Τί ζητεῖς, Μάξιμε;

ΜΑΞ. Τὴν κόρην μου, τὴν κόρην μου· τὴν ἔχω ἰδεῖ!

ΜΕΛ. (Ἐξάγει ταμβακοθήκην, ἣν ἔχει ἐν ἄλλῳ θυλακίῳ, διάφορον τῆς πρώτης, ἀνοίγει αὐτὴν καὶ λέγει τῷ Μαξίμῳ) Μίαν ἄλλην δόσιν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ταμβάκου καὶ θέλεις τὴν ἐπαῖδει!

ΜΑΞ. (Λαμβάνει καὶ ἀσφρατίζεται ἀπλήτως τὸν ταμβάκον. Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν πίπτει εἰς λήθαργον. Ὁ Ῥοβέρτος καὶ ἡ Λεοντίνα προστρέχουσι καὶ τὸν βασιάζουσι μετὰ τοῦ Μελάτωνος.)

ΛΕΟΝΤ. Ἄχ, ἰατρέ, ὁ πατήρ μου ἀποθνήσκει!

ΜΕΛ. Ὄχι, μὴ φοβῆσθε· ἐπῆλθε τὸ ἀποτέλεσμα δόσεως ναρκωτικῶν μετ' ὀλίγας στιγμᾶς θά συνέλθῃ. . . Προσπαθήσατε νὰ ἐξυπνίσῃτε εἰς τὰς ἀγκάλας σας. (Ὁδηγοῦσιν αὐτὸν ἕνα καθέσθῃ ἐπὶ τοῦ λίθου· εἶτα

ἡ μὲν Λεοντίνα γονυπετεῖ ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους καὶ λαμβάνει τὴν μίαν χεῖρα αὐτοῦ, ὁ δὲ Ῥοβέρτος ἐκ τοῦ ἄλλου καὶ λαμβάνει τὴν ἄλλην. Ἀμφότεροι ἐν μέσῳ λυγμῶν περιμένουσι τοῦ πατρὸς τὴν ἐξέγερσιν. Ὁ Μάξιμος μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀναλαμβάνει, ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀρατινάσσειται: ὁ Ῥοβέρτος καὶ ἡ Λεοντίνα ῥίπτονται εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, ὅστις σφίγγει αὐτοὺς καὶ ἀναφωρεῖ).

ΜΑΞ. Τὰ τέκνα μου!

ΜΕΛ. Ἐθεραπεύθη! (Πρὸς τὸν διευθυντὴν ὅστις σιωπᾷ καταληφθεὶς ὑπὸ ἐκπλήξεως.) Καὶ σεῖς τὸ εἶδετε, κύριε; Διὰ τῆς ἀπλῆς συγκοινωνίας τῶν ἰδεῶν! (Ὁ Ὀροράτος γονυπετεῖ καὶ κλαίει, ὁ Μάξιμος ἐξακολουθεῖ ἔχων ἐν τῇ ἀγκάλῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ.)

Τέλος τῆς Δ'. πράξεως καὶ τοῦ Δράματος.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ὁ δόκτωρ Κ. περιπατεῖ μίαν ἡμέραν εἰς τινὰ τῶν δημοσίων κήπων τῶν Παρισίων. Ἄνθρωπός τις καλοενδεδυμένος τὸν πλησάζει καὶ τοῦ λαμβάνει τὴν χεῖρα.

— Δόκτωρ, δὲν με ἀναγνωρίζετε;

— Ὄχι.

— Εἶμαι ἔμπορος εἰς Αἴλλην ἔθα ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ σὰ; γνωρίσω πρὸ ἐπτὰ ἐτῶν.

— Εἶναι ἀλθές; ὅτι ἤμην ἐκεῖ πρὸ ἐπτὰ ἐτῶν, ἀλλ' οὐδὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ σὰ εἶδον ἐκεῖ.

— Περίεργον! δύναιμι νὰ σὰ προσφέρω; (εἶπεν ὁ ἄγνωστος παρουσιάζων αὐτῷ τὴν ταμβακοθήκην του.)

— Δὲν πίνω ταμβάκον.

— Ἄ! Ἄ! μοὶ φαίνεται ὅτι τότε ἐπίνατε.

— Δὲν πίνω πλέον.

— Ἔστω. Δὲν ἐνθυμείσθε λοιπὸν τὸν χρόνον καθ' ὃν εἴμεθα ὁμοῦ εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Ἀρκούρ;

— Ἐνθυμοῦμαι καλῶς τὸν χρόνον καθ' ὃν ἤμην εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Ἀρκούρ; ἀλλὰ δὲν ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἶσθε τότε καὶ σεῖς ἐκεῖ.

— Σὰς ἀφίνω λοιπὸν με τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἐνθυμηθῆτε ἕνα παλαιὸν φίλον σας.— Σὰς προσκυνῶ.

Μετὰ ἐν τέταρτον ὁ ἄγνωστος ἐπαέρχεται. Ἡ αὐτὴ ἀποστροφή, αἱ αὐταὶ ἀποτομοὶ ἀποκρίσεις. Νέα προσφορὰ ταμβάκου, νέα ἄρνησις, ἥτις ἐξήφρασθη καὶ με τόνον ἀνυπομονησίας καὶ περιφρονησεως.

— Σὰς εἶπον ἤδη, κύριε, ὅτι δὲν ταμβακίζω.

— Με συγχωρεῖτε, τὸ ἐλησμόνησα. Ἄλλ' εἶσθε τρομερὸς ἄνθρωπος, καὶ ἡ ἀσθενῆς σας μνήμη με ἐνοχλεῖ τὰ μέγιστα, καθόσον μάλιστα ταύτην τὴν ἐσπέραν ἐσκόπευον νὰ σὰς προσφέρω ἐν φιλικὸν δειπνον.

— Δὲν δεῖνῶ ποτέ! Καὶ ὁ δόκτωρ λέγων ταῦτα στρέφει τὰ νῶτα καὶ ἀπομακρύνεται. Ἐξερχόμενος τοῦ κήπου ἀπαντᾷ γνωρίμους τινὰς κυρίας, εἰς τὰς ὁποίας σπεύδει νὰ διηγηθῇ τὸ συμβάν του.

Ἐπαινεῖται πολὺ, διότι ἀπεποιήθη ταμβάκον προσφερόμενον ἀπὸ τὴν ὑποπτον χεῖρα ἐνὸς ἀγνώστου, ἐνὸς τυχοδιώκτου, καὶ τίς ἠξέυρει; ἴσως καὶ χειρότερον τούτου.

— Ἀλλὰ ἐξηκολούθησεν, ἐκ τῆς χειρὸς μου, κυρία μου, δύναται τις νὰ λάβῃ. ἔχω καλὸν ταμβάκον καὶ εἰς ταμβακοθήκην 50 Λουδοβικίων, τὴν ὁποίαν ἠγόρασα κατ' αὐτάς.

— 50 Λουδοβικεῖα! θὰ ἴναι πολὺ ὠραία.

— Ἄ! ὠραιότατη! ἀλλὰ κρίνατε μὴ νὰ σας περὶ τούτου.

Καὶ ὁ δόκτωρ σπεύδων νὰ προσφέρῃ ταῖς κυρίας ταμβάκον βυθίζει τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλακίον του, πλὴν οὐδεμίαν ταμβακοθήκην, ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς ἐν γραμματίον.

«Δόκτωρ, ἔλεγε τὸ γραμματίον, δὲν ἔχωσιν ἀνάγκην ταμβακοθήκης ὅταν δὲν πίνωσιν ταμβάκον.»

Ἰερεὺς τις διήρχετο κάτωθεν ἐνὸς μεγάλου ξενοδοχείου τῶν Παρισίων. Αἶρνης παρὰ θυρὸν τι ἀνοίγεται καὶ ὁ Ἰερεὺς κατακλύ-

ζεται ὑπὸ ζέοντος ὕδατος μειγμένου μεστάκτων, τὸ ὁποῖον βεβαίως θὰ ἐχρησίμευσεν εἰς πλύσιν τῶν πινακίων τῆς τραπέζης. Ἐσπόγγισεν ὅσον κάλλιον ἠδυνήθη τοὺς ὀφθαλμοὺς του καὶ ἐπανάλαβε τὸν δρόμον του. Ὅτε δὲ ἐφθασεν εἰς τὸν οἶκόν του μετὰ τὸν πρόσωπον ἐξοιδημένον καὶ τὴν κεφαλὴν ἡμιμαθημένην, ἡ ἀδελφὴ του καὶ ἡ τροφὸς του ἐξέβαλον κραυγὰς καὶ τὸν παρεκίνουν εἰς ἐκδίκησιν.

— Καὶ τί ἔκαμες εἰς τοὺς ἀθλίους ἐκείνους;

— Τοὺς νύχαριστήσα.

— Τοὺς νύχαριστήσατε! καὶ διὰ τί;

— Ναι! ἀνόητοι, διότι δὲν μοὶ ἔρριψαν κατὰ κεφαλῆς καὶ τὸν λειβητα.

Ὅταν Λουδοβίκος ὁ ΙΔ'. ἐξήρχετο εἰς κυνήγιον, οἱ ἀκόλουθοι ἔφερον πάντοτε 40 φιάλας οἴνου, ἀπὸ τὰς ὁποίας ποτὲ ὁ βασιλεὺς δὲν ἔπινε. Διψήσας δὲ ἡμέραν τινὰ, ἐζήτησε ποτήριον οἴνου.

— Μεγαλειότατε, δὲν ὑπάρχει.

— Πῶς; δὲν ὑπάρχει; δὲν φέρουσι λοιπὸν πλέον τὰς 40 φιάλας;

— Μάλιστα, μεγαλειότατε, ἀλλὰ σήμερον καταπόθησαν.

— Λοιπὸν ἄλλοτε νὰ φέρωσι τεσσαράκοντα καὶ μίαν διὰ νὰ ὑπάρχῃ καὶ μία δι' ἐμέ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

N. I. ΑΞΕΛΟΣ.

ΜΕΣΟΥΓΚΤΙΟΙ ΩΡΑΙ.

Σκληρὸς διδάσκαλος ἡ πείρα! τύπτει ἀνά πᾶν λεπτόν τοὺς ὀλιγωροῦντας εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν διδαγμάτων αὐτοῦ. Διδάσκαλος ἐκ τῶν κατὰ παράδοσιν ἀναφερομένων ἡμῖν, ὅτι ἐδίδασκον εἰς τοὺς χρόνους τῆς δουλείας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅποτε ὡς ἐκ θαύματος διεσώθησαν μέχρι τῆς σήμερον τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα. Ἄρα γε εἰς δουλείαν εὐρίσκειται ἀκόμη ἡ ἀνθρωπότης σύμπασα, ἀνεχομένη ὡς τοιοῦτον διδάσκαλον τὴν Πείραν; Τίς δ' ὁ δυνάστης, ὁ τύραννος τῆς ἀνθρωπότητος;

Σκληρός διδάσκαλος ή πείρα, ή εϋθύ-
 νουσα μὲν τὰς ὁδοὺς, ἀλλὰ καταστρέφουσα
 πρὸς τοῦτο ἀνθηρὰς πεδιάδας, σκιερούς λο-
 φίσκους καὶ πᾶν τὸ προστυχὸν ὠραῖον. Πα-
 ρελθούσης τῆς ἀθώας ἐκείνης παιδικῆς ἡλι-
 κίας, ἧς κτῆμα εἶνε ἡ ἀλήθεια, ἡ εἰλικρίνεια
 καὶ ἡ φιλία, ἡ πείρα ἀποδεικνύει ὅτι ἡ
 φιλία δὲν εἶνε πολὺ ὠφέλιμος, ἐὰν ἡ ἀλη-
 θής· καὶ ὡς κιβδηλοποιοὶ οἱ ἔμπειροι πᾶν-
 τες θέτουσιν εἰς κυκλοφορίαν κιβδηλὸν φι-
 λίαν. Τίς ὁ προβλέπων νόμος τὴν τοιαύ-
 την παράβασιν τῶν ἠθικῶν δικαιωμάτων;
 τίς ὁ ὑπεραππιζόμενος τὸν ἐκ τοιαύτης δο-
 λιότητος παθόντα;

Κυρία τις ἀνάγκην ἔχουσα χρημάτων,
 ἐπώλησε τοὺς ἀδάμαντας αὐτῆς, ἀντικα-
 τέστησε δ' αὐτοὺς διὰ ψευδῶν, ἵνα μὴ πα-
 ρατηρήσῃ τὴν ἔλλειψιν ταύτην ὁ σύζυ-
 γός της. Οὕτω καὶ τὴν ἀληθῆ φιλίαν ἀν-
 τικαθιστῶσι διὰ ψευδοῦς, διότι ἀνάγκαι
 πολλαὶ περιστοιχίζουσι τοὺς θνητοὺς, θεω-
 ροῦντας περιττὸν νὰ κατέχηται μία γωνία
 τῆς ὑπὸ τῶσαν παθῶν κατεχομένης καρ-
 δίας ὑπὸ τῆς ἀχρήστου φιλίας, ἐνῶ τὴν
 αὐτὴν χρῆσιν παρέχει αὐτῇ, καὶ ψευδῆς
 οὕτα. Τριπλασίους ψευδεῖς ἀδάμαντας ἀ-
 γοράζει τις πωλῶν ἕνα μόνον ἀληθῆ· τρι-
 πλάσιαι ἐπίσης, δεκαπλάσιαι φιλίαι συνά-
 πτονται πωλουμένης μιᾶς ἀληθοῦς.

Ἡ καρδία κατέστη Τραπεζικόν· τὰ αἰ-
 σθήματα συναλλαγματικαὶ πλειοτέραν ἢ ὀ-
 λιγωτέραν ἔχουσαι πίστιν καὶ ἀξίαν· τοῦτο
 ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὑπογραφὴν ἣν φέρουσιν.
 Ἡ ὑπογραφὴ *φιλία* ἰσοδυναμεῖ τῆ ὑπογραφῆ
Rotschild & Co.

* * *

Πόσον ἡ μοιρονομία καταβάλλει, νεκρόνει
 τινάς! Ὁ θάνατος εἶναι δι' αὐτοὺς ἡ ἔλλειψις
 σφοδρῶν συγκινήσεων, μεταλλαγῶν τοῦ
 βίου, αἰσθημάτων ἀναφλεγομένων. Προτι-
 μῶσι σπασμωδικὰς ταραχάς, ἢ λίμνης νε-
 κρᾶ· ἀκίνησιάν· ὁμοιάζουσι τὸ ὕδωρ τῶν
 χειμάρρων, ὅπερ ἀπὸ ἀποτόμων καταρρέον
 βράχων, καὶ παφλάζον καὶ ἀφρίζον, δια-
 μένει καθαρὸν, διαυγές ὡσεὶ κρυστάλλος,
 ψυχρὸν, οὐδὲ θολοῦται ποτέ, οὐδὲ ἄλλαις
 οὐσίαις συμμίγνυται. Ὁμοιάζουσι τὰ βαρέα

στερρέα οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ταχύπορα πλοῖα,
 ἅτινα ὁμως ἔχουσιν ἀνάγκην σφοδροῦ ἀνε-
 μου, ἢ μεγάλης δυνάμεως ἀτμοῦ, ἵνα κατα-
 δειξωσιν εἰς πέλαγος· εὐρὺ τὴν ταχύτητα
 αὐτῶν, καὶ ὑπεροχὴν ἐπὶ τῶν λοιπῶν
 πλοίων.

Καὶ ὁμοίως τὰς τοιαύτας ἰσχυρὰς καὶ ἀ-
 τιθάσους ψυχὰς, τοὺς ποιητὰς τούτους,
 εἶ· μόνος σαρκασμὸς καταβάλλει, διότι οἱ
 τοιοῦτοι ἔχουσι πάθη· ὅσῳ δὲ σφοδρότε-
 ρον εἶναι πάθος τι, τόσῳ μικροτέρα τις σαρ-
 καστικὴ λέξις ἀρκεῖ νὰ τὸ διακωμωδήσῃ.
 Διότι ὅσῳ μεγαλύτερον, τόσῳ δυσνοητότε-
 ρον τοῖς πολλοῖς, κατὰ συνέπειαν δυσεκ-
 τίμητον, περιφρονητέον. Φύσει ἐγωῖστῆς ὁ
 ἄνθρωπος δὲν παραδέχεται ὅτι ἄλλοι αἰ-
 σθάνονται μεγαλύτερα, πλειότερα αὐτοῦ·
 συνήθως δὲ διακωμωδοῦνται τὰ δύο ἄκρα,
 τὸ ἄκρον καλὸν καὶ τὸ ἄκρον κακόν· ὅσῳ
 εὐκαλὸν εἶναι τὸ κατηγορεῖν τούτου, ἐπίσης
 εὐκαλὸν καὶ τὸ κατηγορεῖν ἐκείνου· διότι
 τὸ εὐγενές, τὸ ὑψηλόν, ἐν τῷ μεγαλείῳ αὐ-
 τοῦ, νομίζει ὅτι ἀδύνατον νὰ εὐρεθῇ τις
 χαμερπῆς τοσοῦτον, ὥστε νὰ τολμήσῃ νὰ
 τὸ προσβάλλῃ, μένει δ' ἀνυπεράσπιστον,
 καταδικάζεται, δὲν πιστεύει ἐν τῇ ἀγνό-
 τητι αὐτοῦ ὅτι θὰ ἐκτελεσθῇ ἡ καταδίκη,
 τέλος δὲ, φονεύεται, δολοφονεῖται, ὡς ἐ-
 σταυρώθῃ ὁ Χριστὸς, οὐδόλως θέλων νὰ ὑ-
 περατπισθῇ, ἐν τῇ θεότητι αὐτοῦ.

Τὸ μέγα πάθος δεικνύεται, ὀργιστῶ, περι-
 φρονεῖ τὸ Πᾶν, ὡς ἦρωσ ἀνδρείος οὐδόλως
 σκεπτόμενον τὸν ἐπικείμενον θάνατον· ἀλλὰ
 μία μόνη βολὴ ἀρκεῖ νὰ ρίψῃ κάτω τὸν
 ἐφορμῶντα ἦρωα, ἐνῶ τὸν κρυπτόμενον ὀ-
 πισθεν βράχων πλήθος βολῶν δυνατὸν ν'
 ἀποτύχῃσι.

Τὸ σκῶμμα εἶναι φρονεῖς τοῦ ὠραίου· ὠ-
 ραῖον ἔργον μικρὰ κηλὶς δύναται νὰ κατα-
 στρέψῃ, ἐνῶ τὸ μέτριον καὶ κηλιδωθὲν
 μέτριον μένει· οὕτω τὸ μέγα πάθος μικρὰ
 εἰρωνεία πληγόνει. Ἐλαφρὰ πνοὴ θολώνει
 τὸν καθαρῶτερον ὕελον, μικρὰ ψαῦσις μα-
 ραίνει τὸ λεπτοφυέστερον ἄθος, τὴν στιλ-
 πνότητα τῶν πτερῶν τῆς χρυσαλλίδος, ὁ
 δάκτυλος παιδίου ἀφαιρεῖ.

* * *

Ἐνῶ ἔφαλλον!

ὦ! παῦσε, παῦσε, ἰδοὺ δακρῶω.
 πίπτει τὸ κάλυμμα τὸ ὑγρὸν
 τῶν αἰσθημάτων μου καὶ δεικνύω
 ὅ,τι σοὶ κρύπτω τόσον καιρὸν.

Μὴ ψάλλῃς πλέον, ἐλπίς μου μόνη,
 εἰς ἐκμησῖρευσιν μὴ μ' ὠθῆς·
 ἂν πρὸ σοῦ κλίνω τώρα τὸ γόνυ,
 τίς οἶδεν! ἴσως θὰ ὀργισθῆς!

Μὴ ψάλλῃς ἄσμα μελαγχολίας
 καὶ ἐν ἀγνοίᾳ ἀνταπαντᾶς
 εἰς τὰς ἐλπίδας μου τῆς καρδίας,
 ἦν καθ' ἐκάστην πικρῶς κεντᾶς.

Ἄλλὰ τί βλέπω; καὶ σὺ φιλιτάτη,
 καὶ σὺ δακρῶεις; ὦ! σιωπᾶς;
 σιώπα, ἔστω· δὲν εἶν' ἀπάτη,
 σιγῶσα λέγεις πῶς μ' ἀγαπᾶς.

(Ἐκ τῶν «Λευκανθέμων».)

Σπανίως τὸ ὠραῖον φύλον μένει σταθε-
 ρὸν εἰς τὰς ἀποφάσεις του. Οὕτω καὶ ὁ οἶ-
 νος διαψεύδει πολλάκις τὴν ἐξωτερικὴν τῆς
 φιάλης ἐπιγραφὴν, ὡς λέγει ὁ Βύρων· ὡσεὶ
 γυναῖκες καὶ οἶνος ὑπόκεινται εἰς δολιότη-
 τας, εἰς ἀλλοιώσεις, ἕως οὗ γηράσωσιν,
 ὅτε πλέον δύσκολος ἢ ἀπάτη. Καὶ ὁμως
 προτιμότερον νὰ μένῃ νέον, ἀκαμαῖον ἀεί-
 ποτε τὸ ὠραῖον φύλον, ἔστω καὶ ἀπατη-
 λόν.

Ἄ! μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἐλησμόνησα τὴν
 συνέχειαν τοῦ λόγου... Εὐτυχῶς! διότι
 ἀφοῦ πύχθηεν νὰ μένῃ πάντοτε ὅθλιον τὸ
 θῆλυ γένος, διστάζω νὰ εἶπω τί θέλει
 ἐπέλθει· ἡ νεότης εἶνε παράδεισος ἀληθῶς,
 ἀλλὰ χάνει τις πολλάκις τὸν παράδεισον
 διὰ τὸν παράδεισον αὐτόν. Δι' ἐν μῆλον
 ἔπεσον ἡ Εὐχ, ἐν μῆλον ὠδήγησε τὸν Νεῦ-
 τωνα εἰς ἀνακάλυψιν τῶν νόμων τῆς περι-
 στροφῆς τῆς γῆς. Ἐν μῆλον ὑπῆρξεν αἰτία
 τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐν
 μῆλον πάλιν αἰτία τῆς ἀνυψώσεως αὐτοῦ.
 Σιωπῶ πόσα εἶνε δυνατόν νὰ γίνουν ἢ νὰ
 εἴπῃ τις δι' ἐν ἡ δύο μῆλα. Ἴδου διατί τὸ
 περὶ ἀνθρωπότητος τῆς γυναικὸς, τῆς καλῆς

ταύτης μηλέας εἶναι δύσκολον πρὸς ἐξακο-
 λούθησιν.

Καθὼς ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους δια-
 περῶσα τὰ σπλάγγνα τῶν ἰστρομάτων τῆς
 γῆς σταγῶν μία ὕδατος φθάνει μέχρι τοῦ
 θόλου ζοφεροῦ καὶ ψυχροῦ ἄντρου, καὶ ἐκεῖ
 ἀπομένει διαυγῆς σταλακτίτης, ὡς ἀδάμας
 σκληρὰ, ἀπολιθωμένη, — οὕτω εἰς τὸ
 σκοτεινὸν σπήλαιον τοῦ βίου ἀνάμνησις ἐ-
 ρωτος παιδικῆς ἡλικίας, διερχομένη διὰ
 τῶν ἀδύτων τοῦ παρελθόντος δαιδάλων,
 λάμπει ὡσεὶ σταλακτίτης λίθος, ἀπαστρέ-
 πτει ὑπὸ διαφόρους μορφάς, ἀλλὰ δὲν δρο-
 σίζει τὰ καιόντα στήθη τοῦ θρηνοῦντος τὴν
 ἀπώλειαν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὅπως οὐδ'
 ὁ σταλακτίτης, ὕδωρ διαυγές ὢν πρότερον,
 δὲν σβέννυσι νῦν τὴν διψᾶν τοῦ κεκοπια-
 κότος ὀδοιπόρου, τοῦ πλανηθέντος ἐντὸς
 τῆς ψηλαφητῆς σκοτίας ἀδιεξόδων ὑπο-
 γείων σπηλαίων.

Ἡ θάναθιτέ ποτε, τὴν θλίψιν ἀνδρὸς
 ἀνερχομένου διὰ τῆς μνήμης μέχρι τῶν μό-
 νων εὐτυχῶν ἡμερῶν τοῦ βίου του; ἡ θάνα-
 θιτέ ποτε τὸ βῆρος τῆς κεφαλῆς κυπτού-
 σης ἐπὶ τοῦ στήθους, ἵνα συναρμολογήσῃ ἐν
 τῷ νῶ παλαιὰς ἀναμνήσεις; ἡ θάναθιτέ ποτε
 τὴν ἀφόρητον δυστυχίαν ἀνδρὸς, οὐτινος τὰ
 δεῖνά δὲν ἐμετρήθησαν ἀναλόγως τῆς δυ-
 νάμεως τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἐνεργητικότητος,
 ἦν θεόθεν ἔλαβεν; Ἡ θάναθιτέ ποτε πι-
 κρίαν τσοσάτην ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ εὐτυχῶν
 στιγμῶν, ὥστε φίλος μετὰ πέντε ἐτῶν
 ἀπουσίαν νὰ μὴ σᾶς ἀναγνωρίσῃ, διότι ἐμά-
 ρανον διὰ παντός τὰ πέντε ταῦτα ἔτη καὶ
 τὴν νεότητα καὶ τὸ κάλλος ὑμῶν; —
 Ὄχι, βεβαίως· καὶ εὐχομαί νὰ μὴν αἰσθαν-
 θῆτε τοιαῦτα ποτέ!

Διότι μέλαν καὶ βαθύ εἶναι τὸ πεπρωμένον·
 εἶν' ἄντρον κατοικούμενον ὑπὸ τῶν δισταγ-
 μῶν,
 ἐνθ' ἀκροᾶται ὁ θνητὸς ἀείποτε ἀσθμαίνων
 τὸ ρεῦμα κυλινδούμενον τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

* *

Ἦτο, ἐνθυμοῦμαι, ὠραία κόρη μὲ κόμην
 κασάνοχρον, μὲ μεγάλους μέλανας ὀφθαλ-

μοῦς, καὶ εἶχεν ἔκφρασιν εὐρυτάς, ἀγαθότητος, καὶ εἶχε πνεῦμα ζωηρὸν καταβέβηγον τοῦ πάντας, καὶ ἠγαπώμεθα τόσον! εἴμεθα τόσον εὐτυχεῖς!

Ὁ σύνδεσμος ἡμῶν ἦτο ἐκ τῶν σπανίων ἐκείνων συμπαθειῶν, αἵτινες διὰ τοῦ χρόνου μεταβάλλονται εἰς ἔρωτα ἀγνόν καὶ, χρυσίζουσαι τὴν αὐγὴν τοῦ βίου, διαχέουσι τὰς ζωογόνους ἀκτίνάς των περὶ μεσημβρίαν, ἐνῶ εὐφροσύνως ἀντανακλῶνται περὶ τὴν ἐσπέραν, ἕως οὗ σθεσθῶσιν ἐπελθούσης τῆς ἀνάστρου καὶ αἰωνίως νυκτός.

Τὴν ἐνθυμοῦμαι ζωηρῶς· γελῶσα προσεπάθει νὰ μ' ἀποσπάσῃ τῶν μικρῶν συντρόφων μου (παιδίων). «Δὲν ἐβαρύνθης, μ' ἔλεγε, μακρὰν σειρὰν παιδίων; Ὅπισω τοῦ βουνοῦ, ἰδοὺ, ὁ ἥλιος ἐχάρι.»

Τὴν ἠκολούθουν εὐχαρῖς· ἐκ τῆς χειρὸς μ' εἰς πεδιάδας ἀνθηρὰς ἐτρέχομεν κ' εἰς δάση, ἂν ἀπεχωρίζομεθα ἔσπευδε νὰ μὲ φθάσῃ κ' ἐνόμιζες πῶς εἰς τὴν γῆν τὸν πόδα δὲν ἐπάει.

Καὶ ἔπαλλον παλμοὺς ἀγνοῦς αἱ τρυφεραὶ καρδιὰν γαλήνην εἶχομεν ψυχῆς, παιδὸς ἀφροντισίαν καὶ ἠγνοοῦμεν εὐτυχεῖς, αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν, διότι γινώσκον τῶν καλῶν μᾶς δίδουν αἱ πικρία.

Ἦτο λίμνη ὁ ἔρωτος οὗτος, λίμνη ἧς ἠγνοοῦμεν τὸ βάθος, ἕως οὗ ἡ βολὴς τῆς σκληρᾶς εἰσαρμμένης ἐμέτρησε τοῦτο. Ἦτο γλυκὺς, μειδιῶν ἔρωτος, ὡς πᾶν ὠραῖον, ἐφ' οὗ ἡ χεὶρ τῆς δυστυχίας δὲν κατέπεσεν εἰσέτι. Τίς ἠδύνατο τότε νὰ φαντασθῇ τελειότεραν εὐδαιμονίαν; ἐγευόμεθα ἀπλήστως τῆς συνεχοῦς εὐτυχίας ἡμῶν.

ὦ! ἄφρατε ν' ἀναμνησθῶ τῆς πρώτης μου ταύτης εὐημερίας, ἧτις δὲν ἐπανέρχεται πλέον. Ἐλθετε χαροποὶ ἀναμνήσεις. Ἐλθετε θωπεύουσαι διὰ τῶν πτερυγῶν ὑμῶν καρδίαν τεθλιμμένην! Σμῆνος, εὐφρόσυνον, πάθος ἀγνόν, ἐλπίδες, ὑψηλαὶ χίμαιραι, φαντασιοπληξία, κατέλθετε ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ ἀναπαυθῆτε ἐπὶ τοῦ ἐρείπιου τούτου ὁπόθεν ἐν ἡμέρᾳ τρικυμίας ἀπέπτητε.

ὦ πλάσμα ἐναέριον τῆς πρώτης μου αὐγῆς, ὦ κόρη, ἀριστοῦργημα νοσοῦσης φαντασίας,

σὲ ἔπλασα πολὺ λαμπρὰν δι' ἔρωτα τῆς γῆς. Ὁ ἔρωτος σπείρει ἀνεμὸν καὶ δρέπει τρικυμίας.

Τοιαῦτα ἔπασχέ τις. Ἄλλ' ἤδη φιλοσοφεῖ ὑγειῶς, ἀναπτύσσει εὐρεῖαν γνῶσιν, ἀποδεικνύων ὅτι διὰ πᾶσαν ἰδέαν, ἢ ἐσχημάτισε, πολλὰ ὑπέφερεν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους εὐρεν ἐν αὐτῇ τὴν παρηγορίαν, ὡς ὑφίσταται τις σπουδαίαν χειρουργικὴν ἐγχείρισιν καὶ διαφεύγει τοὺς ὄνυχας τοῦ θανάτου, ὡς ὑποφέρει μήτηρ τίκτουσα τὸ παρήγορον τῶν πόνων τῆς τέκνον.

Ἦδη ἐν ἐκάστη λέξει τοῦ νέου τούτου θὰ εὕρητε παρηγορίαν, συμβουλήν, συμπάθειαν ἄκραν, φιλίαν ὑποκρυπτομένην, ἧτις εἶναι καὶ ἡ καλλιτέρα, ὡς κρύπτεται ὑπὸ τὴν χλόην τὸ Ἴον ἀναπέμπον τὴν εὐωδίαν αὐτοῦ, ὡς κρύπτεται ὑπὸ τὰ φύλλα ἡ καλλιέλαδος ἀπιδῶν, δυσκόλως ἀνακαλυπτομένη διὰ τοῦ βλέμματός. Τῆς μουσικῆς αἰῆχοι εἶνε γλυκύτεροι μακρόθεν ἀκούομενοι, οὕτω καὶ ἡ φιλία εἶνε γλυκύτερα ὅταν μὴ οὖσα καταφανῆς διαρᾶται, ὡς εἰς πανόραμα μικρὰ εἰκὼν μεγεθυνομένη καὶ καθισταμένη φυσικωτέρα καὶ λαμπροτέρα. — Ἐγινε πράγματι ποιητῆς ὁ νέος οὗτος.

Ἰδοὺ ὁ βίος ἐκάστου ποιητοῦ.

Ἀποδεικνύει ἤδη ὅτι ἐν τῇ σπουδῇ μόνῃ καὶ ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ ἀπόκειται ἡ ψυχικὴ ἀνάπαυσις, ἡ γαλήνη, ἡ ἀνάπαυλα τῶν πόνων, ἡ παρηγορία τῶν δεινῶν. Εἶνε δὲ ἤδη ἡ ψυχὴ του γενναία πολὺ, διότι δὲν ὑπέκυψεν εἰς τὸ βᾶρος τῆς κοινωνίας, ἐνίκησε πάλιν γενναίαν, τὰ πικρὰ λαθῶν τῆς πείρας μαθήματα· ὑψώθη ἄνω τῶν κοινῶν ἀνθρώπων, καὶ βλέπων αὐτοὺς περιφρονητικῶς, μειδία ἔσωθεν. Πάσχων, δὲν ἔπεσε, διότι οἱ ἄνθρωποι δὲν θαυμάζουν, οὐδὲ συμπάσχουν τῇ εὐγενεῖ πτώσει, — ἀλλ' ἀνυψώθη ὑπὲρ πάντας, φορῶν ἐντὸς τῆς κοινωνίας τὸν βάρυν εἰς ποιητὴν θώρακα τῆς ἀπαθείας καὶ βασταίνει τὸ βᾶρος αὐτοῦ· τὸ ἀποβάλλει δὲ μόνος εὐρισκόμενος, διότι τότε δὲν φοβεῖται τὰ βέλη.

Τοιοῦτον μέγα μάθημα παρέχει νῦν ὁ νέος οὗτος καὶ εἶνε εὐχάριστον τὸ μάθημά του, δὲν εἶνε δύσκολον καὶ δριμύ ὡς ἄλλα,

καὶ ἀγαπᾷ τις τώρα αὐτόν, ὡς ἀγαπᾷ τὸν πατέρα διδάσκοντα μὲ τὴν γλυκεῖαν πατρικὴν του φωνὴν καὶ οὐχὶ μὲ τὴν τραχεῖαν ἐκείνην τῶν μωρῶν διδασκάλων.

Ναί· φαίνεται ἴσως τραχὺς, ἀναίσθητος, κακός, τὸ εὐγενές· μυκτηρίζων, τὸ ὠραῖον κηλιδῶν, οὐδὲν αἰσθημα παραδεχόμενος, ἐμπαίζων ὡς ὁ Ἀριστοφάνης πὸν Σωκράτην, διότι ἡ κοινωνία τὸ ἀπῆται, — ἕως οὗ ἀποκτήσας τὴν ὑπόληψιν παρὰ τῇ κοινωνίᾳ, δυνήθη τότε ὡς ἐκ θρόνου νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτῇ τὰς εὐγενεῖς του ἀρχάς.

Εἶνε ἤδη μέγα πνεῦμα καὶ ἰσχυρόν, εἶναι καρδία ἀπαλή, πλὴν καλῶς ὑπερασπίζομένη ἀπὸ τῶν ὀδόντων τῶν λυσσαλέων, εἶνε ψυχὴ ὑπεράνθρωπος.

Εἶνε κεραυνός πίπτων καὶ καταστρέφων καὶ τὸ πῦρ αὐτό, μολονότι καὶ αὐτός εἶνε πῦρ.

* * *

Ὅρθόν μὲν ὅτι ἡ κρίσις, ὁ νοῦς, συμμαχῶν μετὰ τῆς αἰσθητικῆς δυνάμεως παράγει τὸ ὠραῖον, ἀπίθανον ὅμως ὅτι ὁ ποιητῆς δὲν αἰσθάνεται ἀληθῶς τὰ κύρια αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα βρασιλεύουν εἰς τὰς ποιήσεις του, πρὸ πάντων τὰς λυρικές. Ἄπ' ἐναντίας, ὀλιγώτερον ἢ ἄλλοτε αἰσθάνεται τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν γράφει, διότι ἄλλως πνιγόμενος ὑπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἰδεῶν δὲν δύναται οὐδὲν νὰ παράξῃ· ἄρα πᾶν ὅ, τι γράφει τὸ αἰσθάνεται καὶ μάλιστα τὴν δύναμιν ὅλην τοῦ αἰσθήματος δὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ γράφων, διότι ἐξασθενεῖ τοῦτο ὅταν ὁ ποιητῆς δύναται ἤδη νὰ περιορίσῃ τὸ πλῆθος τῶν ἰδεῶν του, ὥστε νὰ λάβῃ κάλαμον ἀνὰ χεῖρας, νὰ ἀποκτήσῃ δὲ καὶ ὑπομονὴν ὅπως γράψῃ.

Ἄλλ' εἶνε τὸν πρακτικὸν αὐτοῦ βίον ὁ ποιητῆς δὲν ἀκολουθεῖ τὴν αὐτὴν πορείαν, διότι θὰ καθίστατο γελοῖος. Μάλιστα δὲ ὅσα ἰσχυρότερα καὶ θερμότερα εἶνε τὰ αἰσθήματα τοῦ ποιητοῦ, τόσα ἰσχυρότερα εἶναι καὶ ἡ φυσικὴ δύναμις αὐτοῦ, ὥστε ἀντέχει ἐν τῇ κοινωνίᾳ παλαιῶν καὶ μεταχειριζόμενος τὰ αὐτὰ ὄπλα ταύτης, διότι τὰ τῆς ποιήσεως δὲν εἶνε ἀρκούντως ἀμυντικά ἀπέναντι τῆς σιδηρᾶς τῶν πραγμάτων πνινοπλίας.

Μέγας ποιητῆς· εὐκόλως δύναται νὰ καταστῇ μέγας κακοῦργος.

Ὁ ποιητῆς εἶναι φιλήδονος ὡς πᾶς ἄλλος, φίλος τοῦ συμφέροντος, ἐγωῖστῆς ὑπὲρ πάντα ἄλλον· ἀλλὰ μόνος εὐρισκόμενος ἀποβάλλει τὴν χαρακτῆρα αὐτὸν ὅταν κατ' ἀνάγκην περιεβάλλετο. Μικρὰ δὲ θεωρεῖ ὁ ποιητῆς πάντα τὰ τοῦ βίου ἀπέναντι τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ φρονημάτων.

Οὕτω αἰσθανόμενος ἐν ἑαυτῷ πηγὴν ἀκένωτον συμπαθείας, μὴ εὐρίσκων δὲ ποῦ ταύτην νὰ διοχετεύσῃ, τὴν περικλείει καλῶς ἐν ἑαυτῷ (δακτύλων διὰν αὐτῆ π) ἡμιμυρῇ) καὶ παραδίδεται εἰς τὸν ῥοῦν τοῦ βίου, ὅν μάταιον θεωρεῖ, ὅν περιφρονεῖ, ἀλλ' εἰς ὃν ἐν τούτοις ἀρέσκαται, ἵνα μὴ ἀπώλεση καὶ τὴν μόνον ἀπόλαυσιν ἣ ἐν τῷ κόσμῳ εὐρίσκει, ἀφοῦ ἤδη πολλῶν ἐστερήθη. Διασκεδάζει ἐν μέσῳ τῶν ἡδονῶν, ἵνα ζῆ, δὲν ζῆ ὅμως ἵνα παραδίδηται εἰς τὰς ἡδονάς. Ἰδοὺ ἡ μόνη, ἀλλὰ μεγίστη διαφορά.

ΑΣΤΑΤΟΣ.

ΠΕΡΙ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΑΣΤΑΣΙΑΣ.

Ἀπάνθισμα διαφόρων Συγγραφέων.

Ἰπὸ

I. X. K:

Θὰ ἦτο παράδοξον ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἀπῆται ἀναλλοίωτον σταθερότητα, ἐν ᾧ ἡ φύσις ἅπασα μεταβάλλεται περὶ τὸν οὐρανόν. Τὸ δένδρον ἀπογυμνῶνται τῶν φύλων του, τὸ πτηνὸν στερεῖται τῶν πτερῶν του καὶ ἡ ἔλαφος τῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της κλάδων. Μόνος ὁ ἄνθρωπος ἄρα θὰ εἴπῃ; «Ἡ ψυχὴ μου εἶναι ἀδιάσειστος· τοιαύτη εἶναι σήμερον, τοιαύτη ἔσται καὶ αὔριον!» Ὁ ἄνθρωπος οὕτως τὰ αἰσθήματα εἰσι μᾶλλον ἄστατα τῶν νεκρῶν! Ὁ ἄνθρωπος ὅστις νῦν ἐπιθυμεῖ, εἶτα δὲ δὲν ἐπιθυμεῖ πλέον! Ὁ ἄνθρωπος ὅστις καὶ αὐτὰς τὰς ἡδο-

νάς του ἀποστρέφεται ὡς τὸ παιδίον τὰ
ἀθύρματά του!

ΣΑΤΩΒΡΙΑΝ.

‘Ο ἄνθρωπος θὰ ἦν ἐντελής ἐάν δὲν
ἦτον ἄστατος· τὸ ἐλάττωμα αὐτὸ μόνον
τὸν παρασύρει καὶ εἰς τὰ ἄλλα, ὁδηγεῖ
δ’ αὐτὸν εἰς πᾶν ἐγκλημα.

ΣΑΙΚΣΠΗΡ.

‘Ἡ ἀστασία εἶναι ἄκμων ἀποσκληρυ-
νόμενος ἐφ’ ὅσον σφυρηλατεῖται.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

‘Ἡ σταθερότης δηλοῖ καρδίαν μικράν,
ἢν μία μόνη ιδέα πληροῖ· καρδίαν ἀδυ-
νατοῦσαν νὰ συνδράμη τὴν φύσιν, ἣτις
παρουσιάζει αὐτῇ καθ’ ἐκάστην νέα ἀντι-
κειμενα, ὅπως τῇ συμπράξει αὐτῶν ἀπο-
σείση τὸν ὑφ’ οὗ κατέχεται ζυγόν.

MONTESQUIEU.

Ἡ σταθερότης εἶναι ἡ χιμαίρα τοῦ ἔ-
ρωτος.

VAUVENARGUES.

Ἡ ἐν τῷ ἔρωτι σταθερότης εἶναι διηνε-
κὴς ἀστασία, ἣτις ἀναγκάζει τὴν καρδίαν
μας νὰ προσηλωθῆται ἀλλεπαλλήλως εἰς ἕν
ἕκαστον τῶν πλεονεκτημάτων τοῦ ὑφ’ ἡ
μῶν ἀγαπωμένου προσώπου, προτιμῶσα
ὅτι μὲν τὸ ἐν, ὅτι δὲ τὸ ἄλλο· εἰς τρό-
πον ὥστε ἡ σταθερότης αὐτὴ εἶναι ἀστα-
σία ὠρισμένη καὶ εἰς ἕν καὶ τὸ αὐτὸ πε-
ριχομένη ἀντικείμενον.

LA ROCHEFOUCAULD.

Δύο εἶδη σταθερότητος ὑπάρχουν ἐν τῷ
ἔρωτι· ἡ μὲν προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι εὐρί-
σκομεν παρὰ τῷ ἀγαπωμένῳ προσώπῳ
νέα ἀντικείμενα ἀγάπης, ἡ δὲ ἐκ τοῦ
ὅτι θεωροῦμεν ὡς καύχημα τὸ νὰ μείνωμεν
σταθεροί.

LA ROCHEFOUCAULD.

Εἶθε λίαν ἄφρονες, σεις αἱ γυναῖκες
ἀπαιτοῦσαι τὴν σταθερότητα εἰς ἕν αἴ-
εθλημα τόσον ἐπιπόλαιον καὶ ἐφήμερον ὡς ὁ
ἔρως. Ἡ φύσις ἅπασα μεταβάλλεται, τὸ
πᾶν ἐν αὐτῇ εἶναι διηνεκὴς παλιόροια καὶ
ὑμεῖς θέλετε τάχα νὰ διατηρῆτε σταθερὸν
τὸ πῦρ σας; Τίνι δικαίωματι ἀπαιτεῖτε

ν’ ἀγαπᾶσθε σήμερον, διότι ἠγαπᾶσθε
χθές; Διατηρήσατε λοιπὸν ὑμεῖς τὸ αὐτὸ
πρόσωπον, τὸ αὐτὸ ἦθος, ἐστὲ ἀείποτε, αἱ
αὐταὶ καὶ τότε θὰ σὰς ἀγαπῶσι πάντοτε
εἰ δυνατόν· ἀλλὰ μεταβαλλόμενοι πάντοτε
καὶ ἀπαιτοῦσαι ν’ ἀγαπᾶσθαι διαρκῶς δὲν
ἐπιζητεῖτε καρδίας σταθεράς, ἀλλὰ μᾶλ-
λον ἀσταθεῖς ὡς αἱ ὑμέτεραι.

I. I. ΡΟΥΣΣΩ.

Ὁ ἐν καλῇ τῇ πίστει ὑποσχόμενος αἰώνιον
ἔρωτα καὶ ὁ πιστεύων τοιοῦτον ὄρκον κα-
θίστανται ἀμφότεροι θύματα· ὁ μὲν τῆς
καρδίας του, ὁ δὲ τῆς κενοδοξίας αὐτοῦ.

ΛΕΒΙΣ.

Ἡ ἀληθὴς ἐν τῷ ἔρωτι σταθερότης εἶναι
ἐκείνη ἣτις ἀντέχει εἰς τὴν πολυκαιρίαν,
τὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὰς ἀπολαύσεις. Αἱ τε-
λευταῖαι αὐταὶ ἔθαψαν περισσοτέρους ἔρω-
τας ἢ αἱ δύο πρῶται.

BOCHEBRUNE.

Δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι μετὰ τὴν
ἀπόλαυσιν τῆς εὐδαιμονίας θὰ μείνωμεν
σταθεροί, παρ’ ἐάν ὑπῆρξαμεν τοιοῦτοι καὶ
πρὶν τῆς ἀπολαύσεως κατὰ τὴν δοκιμα-
στικὴν δηλονότι ἐποχὴν ἐκείνην τῶν σκλη-
ρῶν ἀμφιβολιῶν, τοῦ γελιοῦ καὶ τῆς ζη-
λοτυπίας.

BEYER.

Ἡ πρὸς ἕν μόνον ἄτομον κλίσις δύναται
νὰ κληθῆ ἔρως. Ἐκτενομένη ὁμῶς καὶ πρὸς
ἕτερα εἶναι διαφθορά.

ΒΟΥΣΣΑΝΕΛ.

Σταθερότης καὶ ἔρως εἰσὶ δύο λέξεις αἰ-
τινες συμβιβάζονται ὅσον ἐλευθερία καὶ
δουλία.

BOYER.

Ἡ ἐν τῷ ἔρωτι σταθερότης εἶναι ὡσεὶ
ζωηρὸς τις κνισμὸς ὑφ’ οὗ κατεχόμεθα καὶ
εἰς ὃν ἀπαγορεύεται ἡμῖν τὸ ζύσσιμον. Ἐν
τούτοις δεκάκις ἐπὶ τοῖς δώδεκα συμβαίνει
νὰ ζυσθῶμεν.

ALPH. KARR.

ΡΟΙΗΖΙΑ.

ΕΝ ΔΑΚΡΥ.

Εἰς τὸν θάνατον τοῦ φίλου μου
Πανάγου Χρυσανθοπούλου.

Εἰς τῆς ζωῆς τὴν ἔρμῳ πλανώμενοι, γλυκεῖαν
‘Ὁρῶμεν αἴφνης ὄσαιν, τὴν εὐγενῆ φίλιαν.
Αὐτὴ μυρῶνει τῆς ξηρᾶς ὑπάρξεως τὸ νᾶμα
Καὶ παίζει πρόσωπον σεμνὸν εἰς τῆς ζωῆς τὸ
[δράμα.

Αὐτὴ τὴν ἀκαθόσπартον ὁδὸν μας μεταβάλλει
Εἰς τάπητα ἀνόστρωτον, αὐτὴ εἰς στήθη θάλ-
[λει,
Ὡς ῥόδον πέμπον ἀφθονα ἀρώματα καὶ μύρα
Κ’ ἐντὸς μας ἀντηχεῖ σεμνὴ παραμυθούσα λύρα.

‘Ἄλλ’ ὅταν ἀπωλέσωμεν εἰλικρινῆ μας φίλον,
‘Ἄλλ’ ὅταν πίπτον ἴδωμεν προῶρως θάλλον
Καὶ παύσωμεν ἀκούοντας τὸ ἄσμα τῆς φίλας
Εἰς ποίας βυθίζομεθα ἀθλίᾳ ξηρασίας!

Εἰς ταύτας ἦλθον, φίλτατε, τὰς ὥρας τῆς ὁδύνης,
‘Ὅταν μακρόθεν σ’ ἤκουσα βιγούνη ἐπὶ κλί-
[νης,
‘Ἦτις τερπνοῦς σ’ ἐπότισεν ὀνειρούς καὶ ἐλπίδας
Καὶ στρεφόμενας ἔβλεπον τοῦ τάφου σου τὰς
[κλεῖδας!

Καὶ εἶδον τὴν πολύτιμον νὰ ναυαγῇ ζωὴν σου
Καὶ εἶδον τὴν ἵπποτικὴν νὰ κλίνη κεφαλὴν σου
Εἰς λίθον, προσκεφάλαιον αἰώνιον καὶ κρῦνον! .
— Πανάγο, τί ἐφέλλισας τὸν ὀφθαλμὸν σου
[κλείων;

Δὲν ἤλπιζες ὁ θάνατος νὰ θῆ εὐρῆ εἰς κλίνην
Κ’ ἐπόθεις βίον ἕξαιλον καὶ αἰσθημάτων δίνην
‘Ἀντὶ σαδάνου ἔπρεπεν ἵπποτικὴν χλαμίδα
Νὰ ἐνδύθῃς καὶ τὴν χρυσὴν τοῦ μέλλοντος ἐλ-
[πίδα!

‘Ἀπέθανες καὶ ἐνωρὶς ἐχάθη ἡ καρδία
Δι’ ἣν ζωὴ, ὦ φίλτατε, ἐπλάσσετο ἰδία.
‘Ἄλλ’ οἴμοι! στέλεχος ὄρυς εἰς ἄμμον δὲν τη
[ρεῖται
Καὶ πίπτον ὑπὸ τοῦ λίθου αἱ τολμηροὶ ὀδίται.

Φεῦ! εἰς νῆν γῆν τὴν πλῆθυσαν θηρίων διπρο-
[σώπων,
‘Ἐν μέσῳ ζώντων αἰθουσῶν, ἐν μέσῳ σεμνῶν
τόπων,
Τὴν τρέφουσιν ψευδευλαδῶν καὶ ἀγυρῶν ἀγέλας
Τοιοῦτος φίλος εἰς ἡμᾶς ποῖον ἐγγχεῖ σέλας!

Τὴν γῆν ἀφῆκες ἐνωρὶς! ἀφῆκες τὸ πεδίον,
‘Ἐν ᾧ ἡ πάλη γίνεται δυσταχιῶν μυρίων,
‘Ἐν ᾧ φοικτικὸς ἡ καταγιγῆ βοῶ’ ἀπελπισία!
Καὶ μαίνεται ἡ τῶν παθῶν καὶ μεριμῶν σω-
[ρεῖα!

Δὲν ἤλπιζον ὁ ἀτυχῆς ὁ ἀκούσω ἐμψυχούνη
Νέον ἄκμαῖον, ζωηρὸν καὶ σθένος μαρτυροῦνη
‘Ἀλλῶς πτερωτὸς πρὸς σὲ ἀμέσως θὰ ἤρχομην
Καὶ τὴν ὁστάτην σου πνοὴν ἐγὼ θὰ ἐδεχόμην.

‘Εγὼ θὰ ἐνοσήλευον τὴν πάσχουσαν καρδίαν
Καὶ ἀγρυπνῶν εἰς τὴν στρωμνὴν θὰ σ’ ἔβλεπον
[τὴν κρῦαν.

‘Ἀλλὰ τὸ γαῦρον δρέπανον ἐπῆλθεν ἀποτόμῳ
Καὶ σοὶ ἐκλείσθη τῆς ζωῆς διὰ μιᾶς ὁ δρόμος!

Εἰς τὸ νεκρὸν σου μέτωπον μὲ χεῖλῃ τεθλιμμένα
Δὲν ἤξιωθῆν ἀσπασμὸν νὰ ἐπιβῶ ἕνα.
Πλὴν τὴν ψυχὴν σου φεύγουσαν ἐκ τῆς εἰρκτικῆς
[τοῦ κόσμου
Μακρόθεν ὁ ἐνδόμυχος ἠσπᾶσθη στεναγμὸς μου.

‘Ἐξέπνευσας! Τὸν τάφον σου ἐκόσμησε μυρσίνη,
Σὲ βαυκαλιζοῦν σήμερον τῶν φίλων σου οἱ θρη-
[νοί,

Καὶ τρώγουν σκώληκες θρασεῖς ἵπποτικὴν καρδίαν
Πλασθεῖσαν διὰ τὴν τιμὴν καὶ διὰ τὴν φίλιαν
‘Ἐγραφον ἐν Σύρῳ κατὰ Σεπτέμβριον 1869.
Α

ΕΙΣ ΚΥΡΙΑΣ ΓΡΑΦΙΔΑ

Δωρηθεῖσαν αὐτῇ ὑπὸ φίλης.

Εἰς γραφίδα ζητεῖς νὰ ποιήσω
‘Ἀσθενεῖς σπύχους δύο ἢ τρεῖς;
‘Ἀλλ’ αὐτὴν νεκρὰν πρὶν ὑμνήσω,
Νὰ τῇ δώσης ζωὴν θὰ ζητήσω.
‘ὦ! ἂν θέλης, ζωὴν τῇ δωρεῖς.

‘Ἡ γραφὶς εἶν’ ὥραια βεβαίως
Εἶνε κρῖμα νὰ μὴν νεκρᾷ!
Εἶν’ αἰσθηματος δεῖγμα εὐρέως
Κι’ ἄνευ λόγου ἐν δίδει ματαίως
Φίλου χεῖρ δῶρόν τι ἐν χαρᾷ.

Διαβλέπ’ ἡ τοῦ φίλου καρδία
Πᾶν καλὸν εἰς τὴν φίλην ψυχὴν
‘Ἐχει βλέμμα ὀξὺ ἢ φίλας,
Εἶνε αἰσθημα ὅλον μαντεία,
Καὶ μαντεῖει χωρὶς προσοχὴν.

Ανεγνώρισ' ἡ φίλη σου ποίαν
Αίσθημάτων πηγὴν ἰσχυρῶν
Περικλείεις εἰς νέαν καρδίαν,
Καὶ γραφίδα σ' ἐδώρησε μίαν,
Ἴνα σκέψων γράψης σωρόν.

Βλέπω, καὶ, καὶ ἐγὼ πῶς ἡ φύσις
Τοῦ νοός σοι ἐδώρησ' ἰσχύιν.
Ἔμει φίλος σου ἄρα γ' ἐπίσης; ..
Ἄς ἠδύνασο Ναι ν' ἀπαντήσῃ!
Ταύτην μόνην μου ἔχω εὐχὴν.
22 Ἀπριλίου 1869.

ΑΣΤΑΤΟΣ.

Η ΡΟΔΗ.

Μεταξὺ τριῶν ὥραιων ὑψικόμεν κυπαρίσσω,
Διαφόρου ἡλικίας τῶ μεγέθει ὅμως ἔσων,
Ἀνεβλάστησε καθάλλει εὐσχημος ῥοδὴ ὥραία,
Ἐχει πράσινα τὰ φύλλα, δροσερά ὡς κόρη
(νέα)
Ῥόδα ἄφθονα, εὐώδη τόσον, ὥστε ἡ ὄσμη των
Καταβάλλει τὰς καρδίας καὶ τῶν μᾶλλον
(ἀναισθητῶν)
Ἰδιότης, ἣν παρέσχεν εἰς τὰ ῥόδα τῆς ἡ φύσις.
Καὶ ἡ μετ' ἐπιμελείας καλλιέργεια ἐπίσης.
Ἐφ' ἐκάστου ῥόδου λάμπουν γράμματα χροιάς
(ποικίλης)
Ὡς ἐπιγραφή ἀρχαία ἐπὶ μαρμαρίνης στή-
(λης)
Τὸ μὲν φέρει αἰ δ ὠς ν ε α ς, τὸ δὲ ἀ-
(ρετ ἡ σε μ ν ὁ τ η ς)
Ἄλλα δὲ εὐπαιθεύσια, σωφρο-
(σύ ν η, κο σ μ ι ὁ τ η ς)
Τὰ δὲ πλείστα σέ β α ς θ ε ἴ ο ν, σ ὄ ν ε
(σ ι ς, φ ι λ α ν θ ρ ω π ι α)
Μ ο υ σ ῶ ν δ ὠ ρ α καὶ Χ α ρ ῖ τ ω ν,
(Χ ρ η σ τ ἂ ῆ θ η, ε ὕ φ υ τ ἂ)
Ἀληθῶς σπανίου ἔδους, ἀγαθὸν χωρὶς κακία
Ἐχει ἄφθονα τὰ ῥόδα, ἀκανθα δὲ οὐδεμία.
M. B.

ΠΑΝΔΙΣΙΑ.

Μεταλλεία. — Ἡ κυβέρνησις διὰ νόμου
ὑπὸ τῆς Βουλῆς κυρωθέντος παρεχώρησεν
εἰς τὴν ἀρτίως συστάταν Μεταλλευτικὴν
Ἑταιρίαν εἰς δεκαπενταετῆ ἐκμετάλλευσιν
τὸ ἐν Κύμῃ γαιανθρακωρυχεῖον. Διὰ τῶν
γαιανθράκων τούτων ἡ Ἑταιρία προτίθεται
τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἐν τῇ γῆσφ Σερῖφφ
σιδήρου.

— Ὁ στρατηγός Κ. Σπυρομήλιος ἐξητή-
σατο καὶ ἔλαβε τὴν παραχώρησιν μεταλλει-
οῦ χαλκοῦ καὶ μολύβδου κειμένου ἐν
τῷ χωρίῳ Καλλιανοῦ τῆς ἐπαρχίας Κα-
ρυστίας· τὸ παραχωρηθὲν μεταλλεῖον ἔχει
ἕκτασιν 308 στρεμμάτων καὶ 882 βασ.
τετραγ. πήχειων.

— Ὁ Κ. Μιχαὴλ Παξιμάδης ἐξητή-
σατο ἐπίσης καὶ ἔλαβε τὴν παραχώρησιν
τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθέντος μεταλλεῖου
χρυσίτου καὶ λευκολίθου κειμένου ἐν τῷ
δήμῳ Χαλιειδῶν παρὰ τὸ χωρίον Πολι-
τικά καὶ ἔχοντος ἕκτασιν 92 στρεμμάτων
καὶ 872 βασ. τετρ. πήχειων.

— Ὁ Κ. Ν. Α. Νάζος ἐξητήσατο τὴν
23 Ἰουλίου τὴν παραχώρησιν μεταλλεῖου
γαιανθράκων κειμένου ἐν τῇ θέσει Ῥά-
χαις τοῦ δήμου Ἀλοννήσου τῆς ἐπαρχίας
Σκοπέλου καὶ ἔχοντος ἕκτασιν 1796 στρεμ-
μάτων.

— Ὁ αὐτὸς ἐξητήσατο τὴν παραχώ-
ρησιν δύο μεταλλείων ὑπεροξειδίου μαγ-
γαρίτου κειμένων ἐν τῷ χωρίῳ Κάψικλα
τῆς ἐπαρχίας Καρυστίας καὶ ἔχοντων ἕκ-
τασιν τοῦ μὲν 63 στρ. καὶ 617 τετρ.
μέτρων, τοῦ δὲ 113 στρ. καὶ 609 πήχ.

Ἐπιστημονικὸς καὶ γιολογικὸς κό-
σμος. — Ἀεροναυτικὴ ἀπόπειρα ἐγένετο
πρὸ τινος ἐν Monaco ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν
τοῦ Κ. Douguof, διὰ τοῦ ἀεροσταίου Πο-
σειδῶν. Ἀνυψώθησαν δ' οἱ ἀεροναῦται κατ'
ἀρχὰς 3000 μέτρα, μετ' ὃ εὐρόντες ἀντί-
θετα βέμβρατα ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ ἠναγκά-
σθησαν νὰ καταβῶσιν. Μετὰ τινὰς προσ-
παθείας καταβάντες ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς
θαλάσσης, διὰ μέσου ἰστίου 13 μέτρων δια-
μέτρου διέπλευσαν ἀρκετὸν διάστημα θα-
λάσσης καὶ ἀπέβησαν εἰς San-Remo κά-
θυγροι.

— Νέα ἔγνη εὐρέθησαν ἐν San Bue-
naventure τῆς ἀτυχοῦς περὶ τὸν Πόλορ
ἐκδρομῆς τοῦ Ἰωάννου Φραγκλίνου. Ἐκ
τούτων ἐξάγεται ὅτι ὁ Φραγκλίνος μετὰ
τοῦ πληρώματός του διεχείμασαν τὸ 1846
ἐν Bechy Island καὶ ὅτι ὁ Φραγκλίνος ἀ-
πεβίωσε τῇ 14 Ἰουλίου τοῦ ἐπομένου ἔτους.

— Ὁ διάσημος Γάλλος κριτικὸς Sainte
Beuve ὁ εὐφυῆς τῶν Canseries de Lundi
ἐν τῇ ἐφημερίδι τῶν Συζητήσεων συντάκτης

ἐτελεύτησε τῇ 1/13 Ἰουλίου ἐν Παρισίοις.
Ἐγεννήθη τῷ 1793, ἐχημάτισε δὲ μέλος
τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας καὶ Γερουσιαστῆς.
Ἡ κηδεῖα του εἶχε τι τὸ ἐξαιρετικὸν διότι
προσθεύων τὰ τῶν Libres-Penseurs δόγματα
οὐ μόνον διὰ διαθήκης ἀπηγόρευσε πᾶσαν
ἐκκλησιαστικὴν πομπήν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκ-
φώνησιν ἐπικηδείων καὶ ἐπιταφίων λόγων.

— Τῇ 14)25 Ἰουλίου ἀπεβίωσεν ἐν Λον-
δίῳ ὁ ἄλλοτε ἀρχηγὸς τῶν Τόρεων γη-
ραῖδ· λόρδος Δέρβυ. Ἐχημάτισεν ἱπουργός
καὶ πρωθυπουργός ἐπανειλημμένως. Εἰς τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ ὀρθνοῦμεν ἐνταῦθα τὸν
ἐμπειρον μεταφραστὴν τοῦ Ὁμήρου τῆς Ἰ-
λιάδος, ἧτις ἐξάκις μέχρι τοῦδε ἐξεδόθη.

— Νέον ὑπόμνημα ἐπὶ τῆς διευθύνσεως
τῶν ἀεροσταίων παρουσιάσθη ἐν τῇ Γαλ-
λικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιστημῶν, ὑπὸ τοῦ Κ.
Thomas. Ἐὰν εἰπώμεν ὅτι ἡ νέα αὕτη ἀπό-
πειρα πρὸς τὴν ἀεροναυτικὴν διεύθυνσιν εἶ-
ναι ἡ χιλιοστὴ δὲν λέγομεν ὑπερβολήν.

— Ὁ Κ. Lacaze πλοῦσιος κτηματίας
συνέστησεν ἐσχάτως βραβεῖον ἐκ 10,000
φράγκων ἀπονεμηθησόμενον εἰς τὸν ὅστις ἀν-
ἀφεύρη ἀσφαλῆς μέσον πρὸς ἰατρείαν τῶν
στηθικῶν ροσημάτων. Καλὴ ἡ πρόθεσις.
Ἄλλ' ὡς ὁρθῶς παρατηρεῖ ἡ Γαλλ. ἐφημερίς
National, ἐὰν ἰατρός τις ἐφεύρη τὴν ἰατρείαν
ταύτην ποίαν ἀνάγκην ἔχει τῶν 10,000
φρ. τοῦ Κ. Lacaze; Μήπως δὲν δύναται
ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν νὰ γίνῃ πλουσιώτερος
τῆς οἰκογενείας Rothschild;

Ἐταιρίαι καὶ Σύλλογοι. — Ἐν Πα-
ρισίοις ἐκτός τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδο-
σιν τῶν ἑλλ. γραμμάτων, συνέστη καὶ ἑ-
τερος οὗ προεξάρχει ὁ σοφὸς ἀκαδημαϊκὸς
Brunet de Presle σκοπῶν τὴν δημοσίευσιν
μνημείων τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης ἀνεκ-
δότων καὶ ἐκδομένων. Ἢδη δ' ἐξεδόθη
σαν ἐπιστολὰ τοῦ Κ. Αἰμιλίου Δεγγάρδ
ἢ Βοσκοπούδα καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Ταγια-
πιέρα.

— Τὴν 27 Ὀκτωβρίου ἤρξαντο τὰ ἐν
τῷ Βαρβακίῳ μαθήματα τῆς Ἐταιρίας
τῶν φίλων τοῦ Αἰοῦ. Κατὰ τὸ ἐκδοθὲν
πρόγραμμα θέλουσι παραδοθῆ τὰ ἐξῆς μα-
θήματα. Δενδροκομία πρακτικὴ ὑπὸ τοῦ Κ.
Θ. Γ. Ὀρρανίδου, Ἠθικὴ ὑπὸ τοῦ Κ. Π.

Ῥομπότη. Μηχανικὴ πρακτικὴ ὑπὸ τοῦ Κ.
Δ. Κοκκίδου, Οἰκονομία βιομηχανικὴ ὑπὸ
τοῦ Κ. Ἀρ. Οἰκονόμου, Γεωμετρία πρακτικὴ
ὑπὸ τοῦ Κ. Κ. Ἰσχομάχου, Ἱστορία τῆς
Ἑλλάδος κατὰ τὸν μέσον Αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Κ.
Ἰω. Περβάνογλου, Ἀρχαὶ Δικαίου ὑπὸ τοῦ
Κ. Ν. Π. Δηλιγιάννη, Ἀρχαὶ ἀρχιτεκτονι-
κῆς καὶ οἰκοδομικῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Χαρ. Χρυ-
σοβέργη, Χημεία τεχνολογικὴ ὑπὸ τοῦ Κ.
Λεάνδρου Δοσίου, Ὑγιεινὴ πρακτικὴ ὑπὸ
τοῦ Κ. Κ. Π. Δηλιγιάννη, Γεωγραφία βιο-
μηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ ὑπὸ τοῦ Κ. Μ. Π.
Λαμπροῦ, Κοσμηματογραφία καὶ Ἰχνογρα-
φία ὑπὸ τοῦ Κ. Κ. Πρινοπούλου.

— Κατὰ τὰς ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐρ-
γασίων συνεδριάσεις τοῦ Φιλολ. Συλλό-
γου ὁ α Παρλασσός, ἀνεγνώθησαν τὰ ἐ-
ξῆς ἄρθρα. Ὑπὸ τοῦ Κ. Α. Ὀλυμπίου ἡ
ἀρχαιοτάτη τῶν Ἀθηνῶν Ἱστορία, ὑπὸ
τοῦ Κ. Π. Χρυσάνθου περὶ ἐμπορίου παρὰ
τοῖς ἀρχαίοις, ὑπὸ τοῦ Κ. Χ. Πούλιου περὶ
Ἰσθμίων καὶ ὑπὸ τοῦ Κ. Φ. Παπαγγελῆ
περὶ Γενιτζάρων. Ἐτι δὲ συνεζήτηθη καὶ
τὸ ἐξῆς θέμα πότερον τὸ πολίτευμα μορ-
φόνει χρηστοὺς πολίτας ἢ οἱ πολῖται ἀ-
ναδεικνύουσι καλὸν τὸ πολίτευμα,

Θεατρικὸς καὶ Μουσικὸς κόσμος. — Ἐν
τῷ Ῥωμαϊκῷ Θεάτρῳ τῆς Γαλλ. πόλεως
Orange, ἐπισκευασθέντι κατὰ τὸν ἀρχαῖον
τρόπον ἔλαβεν ἐσχάτως χώραν παράστασις
ὑπὲρ τῶν πιτωχῶν τῆς πόλεως. Τὸ θέαμα
κατὰ τὰς Γαλλικὰς ἐφημερίδας ἦν ὡραῖον.
Ἵποθέτομεν ἐλάβομεν πείραν ἐν τῷ Ὠδείῳ.

— Ἐν τῷ θεάτρῳ Opéra-Comique τῶν
Παρισίων παρεστάθη ἐσχάτως νέον μελό-
δραμα la Petite Fadette καλούμενον τοῦ
μελοποιῦ Th. Senet. Τοῦ μελοδράματος
τούτου τὴν μουσικὴν ἐπαινοῦσι πολὺ αἰ-
Γαλλικαὶ ἐφημερίδες. Ἰδίως ανατέουσι τὸ
ἐγκύκλιον ἄσμα (ronde) Bois-Joli ὅπερ ἤδη
κατέστη κοινὸν ἐν Παρισίοις. Τὰ μᾶλλον
ὅμως ἐνδιαφέρον, καὶ ὅπερ διήγειρε τοῦ
Παρισίου κοινοῦ τὴν περιέργειαν, εἶναι ὅτι
τὸ κείμενον τοῦ μελοδράματος τούτου συ-
νέταξεν ἡ περίπυστος Κ. Γεωργία Σάνδη.

— Εἰς τὸ Κρυστάλλινον Παλάτιον τοῦ
Λονδίνου ἐδόθη κατ' αὐτὰς μεγὰ ἡ μουσικὴ

έορτή εἰς ἣν ἅπαντες οἱ μετασχόντες συνεποσοῦντο εἰς 8000. Κατὰ μίμησιν τῆς ἐν Βοστώνῃ παρομοίας έορτῆς μετεχειρίσθησαν καὶ ἐν Λονδίῳ ἐν τισὶ τεμαχίοις κώδωνας καὶ ἄκμονας. Δὲν ἔλειψαν δὲ καὶ τὰ τηλεβόλα, ὧν τὴν διεύθυνσιν εἶχεν ἀπόσπασμα πυροβολικοῦ διευθυνόμενον ὑπὸ ἀρχιμουσικοῦ.

— Εὐχαρίστως μανθάνομεν ὅτι ὁ ἔθνικὸς ὄργασμὸς τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καὶ ἰδίως ἐν τοῖς παραλίοις τοῦ Εὐξείνου Ἑλληνῶν, ἐξεδηλώθη κάλλιστα διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, μεθ' οὗ προσεδέχθησαν τὸ Ἑλλην. θέατρον. Ὁ εὐγενῶν αἰσθημάτων εὐμοιρῶν καὶ περὶ τὴν ἠθοποιίαν δεδοκιμασμένος Δημοσθένης Ἀλεξιάδης μετὰ τῆς φημισθελοῦς ἐπιέντεχνῳ ἠθοποιῷ Πιπίνιας Βονασέρα καὶ ἑτέρων δοκίμων ἠθοποιῶν, δίκην ἔθνικῷ ἀποστόλου περιελθὼν τὰ μέρη ἐκεῖνα ἔθιξεν διὰ τῶν ὑπὲρ τῆς σκηνῆς ἀγώνων του τὰς εὐαίσθητοτέρας χορδὰς τῆς φιλοπατρίας τῶν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Ἑλλήνων, λαβὼν ἐπίσημα εὐχαριστήρια καὶ δῶρα πρὸς ἔνδειξιν τῆς ὑποκριτικῆς ἀξίας του. Ὁ δραματικὸς θίασος τοῦ Κυρ. Ἀλεξιάδου, ἐννοήσας ἀρκετὰ τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τοῦ Ἑλλ. ἠθοποιοῦ, περιέρχεται καὶ νῦν, ζωπυρῶν τὰ ἔθνικὰ αἰσθήματα τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ἑλλήνων.

— Τὴν 19)31 Νοεμβρίου ἤρξαντο αἱ παραστάσεις τοῦ ἐνταῦθα Ἰταλικοῦ Θεάτρου διὰ τοῦ μελοδράματος Gemma di Vergy τοῦ μελοποιῷ Δονιζέττη. Εἰ καὶ προτιθέμεθα νὰ ὑμνήσωμεν ἐκτενῶς περὶ τῆς μελοδραμ. ἐταιρίας σημειοῦμέν τινα ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν συνιστάντων αὐτὴν. Ἡ ἀ. ὑψίτονος (prima-donna) Κυρία Clotilde Rosavalle κέκτηται φωνὴν γλυκεῖαν καὶ ἔχει τέχνην ἀρκετὴν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐνιαχοῦ περιμένει τις παρ' αὐτῆς φωνὰς ἡχηροτέρας, ἀλλ' ὁ μὴς ἢ γλυκύτης τῶν χαμηλῶν φωνῶν, ἢ λεπτότης τῶν διέσεων καὶ ὑφέσεων ἀναπληροῦσι τὴν μικρὰν ταύτην ἔλλειψιν. Ὁ βαρύτονος K.S. Romiati Rossi, κέκτηται φωνὴν ἀληθῆ βαρυτόνου, πλὴν ἢ φωνὴ του ἢ χηρὰ ἄλλως τε, εὐρεῖα καὶ καθαρὰ δὲν στερεῖται μικρὰς περὶ τὰς καμπὰς σκληρότητος. Ὁ ὀξύτονος (tenore) K. Panseri ἔχει φωνὴν πνιγηράν· αἱ χαμηλαὶ καὶ ὑψηλαὶ αὐτοῦ φωναὶ εἶναι μελωδिकाὶ, πλὴν ὁμολο-

γουμένως στερεῖται διαμέσων φωνῶν. Ἐπιτυχάνει πολὺ εἰς τὰ allegra ἀλλ' εἰς τὰ adagia ἀποτυχάνει μὴ λείπων νὰ φιλοδωρῇ πολλάκις τοὺς ἀκροατὰς καὶ διὰ παραιτωνῶν. Ὁ βαθύτονος K. Frontoni κατέχει μὲν ἀρκετὴν τέχνην, καὶ φαίνεται γινώσκων καὶ ἐκτελῶν λαμπρῶς τὸ μέρος του· πλὴν ἢ φύσις τὸν ἐφιλοδώρησε μὲ φωνὴν ἀσθενεστάτην καὶ ἀντιπαθητικὴν. Περὶ τῶν δευτερευόντων προσώπων βεβαίως οὐδὲ πρέπει νὰ γίνῃ λόγος ἢ μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὴν βρηθητικὴν ὑψίτονον (comprimaria) K. Ciotti, ὅτι κέκτηται φωνὴν ἔρινον θαυμασίαν, λαμπρὰν δ' ἤθελεν ἀποτελέσει ἀρμονίαν μετὰ τῶν ψαλτῶν τῆς παλαιᾶς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Δὲν θέλομεν νὰ περῶνομεν τὴν σύντομον ταύτην ἐπιθεώρησιν, χωρὶς νὰ ἐκφράσωμεν τοὺς εἰλικρινεῖς ἡμῶν ἐπαίνους πρὸς τὴν ὀρχήστραν καὶ τὸν ἀξιοναὐτῆς διευθυντὴν K. Φρεδερίκον Βολονίην. Ἰδίως τὸ κοινὸν δ.έκρον μετὰξὺ τῶν διαφόρων ὀργάνων, τὸν αὐλόν (flauto), τὸν τόσῳ ἐξόχως ὑπὸ τοῦ K. Παν. Ἀχτίπη παιζόμενον καὶ τὸ haut-bois τὸ ὑπὸ τοῦ K. Welcher· ἰδίως δὲ τὴν ἐν τῇ Γ'. πράξει δυωδίαν τῶν δύο τούτων ὀργάνων.

Στατιστικά. — Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον ἠλείυσαν 405 ἑκατομύρια *σαρδελῶν* ἐν ταῖς διαφόροις ἀκταῖς τῆς Γαλλίας. Τὸν δ' Αὐγούστον εἰ καὶ ἡ ἀπαριθμησις δὲν ἐγένετο ὑπολογίζεται ὅτι ἠλείυθησαν ἔτι περισσότεραι. Ἐν ὄλῳ κατὰ τοὺς δύο τούτους μῆνας ὑπολογίζεται ὅτι ἐν Γαλλίᾳ ἠλείυθησαν 228 ἑκατομύρια *σαρδελῶν*.

— Τὰ *διαζύγια* καθ' ἕκαστον ἔτος αὐξάνουσιν ἐν Πρωσσίᾳ· οὕτως ἐνῶ τῷ 1864 ἐγένοντο 3,822, τῷ 1867 ἐγένοντο 3,988 καὶ τῷ 1868 4,390, ἐξ ὧν μόνον 850 ἐν Βερολίῳ.

— Ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος μέχρι τοῦ μηνὸς Αὐγούστου *εἰσῆχθησαν* ἐμπορεύματα ἀξίας 1,965,844,000 φράγκων, *ἐξῆχθησαν* δὲ ἐμπορεύματα ἀξίας 1,940,167,000 φράγκων.